ВОЙНА МУСУЛЬМАНЪ
ПРОТИВЪ КИТАЙЦЕВЪ.

ТЕКСТЪ НАРѢЧІЯ ТАРАНЧИ,

изданный

Н. Н. Пантусовымъ.

Выпускъ 1.

КАЗАНЬ.
Въ университетской типографіи.
1880.

ВОЙНА МУСУЛЬМАНЪ ПРОТИВЪ КИТАЙЦЕВЪ.

ТЕКСТЪ НАРѢЧІЯ ТАРАНЧИ,

ИЗДАННЫЙ

Н. Н. Пантусовымъ.

Выпускъ 1.

КАЗАНЬ.
Въ университетской типографіи.
1880.

Дозволено цензурою. С.-Петербургъ, 22 Августа 1878 года.

ПРЕДИСЛОВІЕ.

Названіе كتاب غزات در ملك چين Китаби-Газатъ деръ мульки Чинъ (религіозная война въ Китайскомъ государствѣ) носитъ сочиненіе по новѣйшей исторіи Илійскаго края, нынѣшняго Кульджинскаго района (¹), бывшей Китайской провинціи и затѣмъ Кульджинскаго султаната, покончившаго свое существованіе по причинѣ политическаго поведенія и враждебности къ намъ султанскаго правительства, въ іюнѣ 1871 года.

Книга писана на таранчинскомъ нарѣчіи, весьма мало разнящемся отъ кашгарско-сартовскаго. Авторъ сочиненія этого—таранчинецъ г. Кульджи мулла Биляль сынъ муллы Юсуфа, прозванный *назымъ* ناظم—стихотворцемъ. Мулла Биляль, принимавшій участіе и въ борьбѣ съ китайцами и въ стычкахъ съ русскими войсками, бравшими Илійскій край, здравствуетъ доселѣ, имѣя отъ роду 54 года. Нынѣ онъ несетъ обязанность имама при одной изъ Кульджинскихъ городскихъ мечетей, а въ свободное отъ служенія время занимается перепиской разныхъ сочиненій и профессіей муллы—писаря.

(¹) Кульджинскій районъ подвѣдомственъ Военному Губернатору Семирѣченской области, живущему въ г. Вѣрномъ, гдѣ состоитъ при немъ особая канцелярія по Кульджинскимъ дѣламъ.

Дефтеръ (книгу) свою (¹) мулла Биляль начинаетъ обычнымъ у мусульманскихъ писателей прославленіемъ Бога, затѣмъ — Мухаммеда (فى نعت نبيا صلى الله عليه وسلم) и другихъ пророковъ и асхабовъ. Слѣдующая глава толкуетъ объ авторѣ книги и обстоятельствахъ появленія послѣдней въ свѣтъ.

Исторія Илійскаго края за 100 слишкомъ лѣтъ и затѣмъ войнъ начинается главой — القصه ايله شهرى قايسى خاندين قايو خانغه قاليب‌دور قايسى خان‌نينك وقتيدا آباد بولوب قايسى خان‌نينك وقتيدا بوزولوب‌دور آنينك بيانى (Повѣствованіе о томъ, отъ какого хана къ какому переходили Илійскіе города, во времена какихъ хановъ застраивались и во времена какихъ хановъ разрушались". Въ главѣ этой собственно исторія края начинается со временъ хакана Цянъ-луня (или по мусульманской транскрипціи Чанъ-луня—چن لونك ديكان خان), въ правленіе котораго состоялось переселеніе кашгарскихъ сартовъ — впослѣдствіи таранчей—въ Илійскую долину изъ разныхъ городовъ Алтышара (²), около 120 лѣтъ тому назадъ.

Исторію края мулла Биляль доводитъ до времени покоренія Кульджинскаго султаната русскимъ оружіемъ.

(¹) Книга эта найдена мною въ Кульджѣ въ Октябрѣ 1876 г. Помѣщенныя на первыхъ листахъ книги варіанты заимствованы изъ недоконченнаго черноваго экземпляра сего сочиненія, хранившагося у Биляля.

(²) Нынѣ Джитышаръ, составлялъ владѣнія Кашгарскаго бадаулета, покоренныя въ Декабрѣ 1877 года Дайцинскими войсками.

Писано это сочиненіе въ 1292 году гиджры, „въ годъ барса" по Илійскому счисленію (ابلا حسابيدا) (¹), стихами и незначительная часть прозой; окончено же въ 1293 году. 1875

Писано сочиненіе это на тюркскомъ таранчинскомъ нарѣчіи.

Таранчинское нарѣчіе, разнящееся отъ кашгарско-сартовскаго идіома содержаніемъ большаго числа монгольскихъ и китайскихъ словъ въ своемъ лексическомъ составѣ, замѣчательно въ отношеніи звуковомъ мягкостью произношенія словъ, придерживаясь которой авторъ не мало грѣшилъ въ орѳографіи; такъ, въ силу этого, встрѣчаемъ въ его сочиненіи вмѣсто твердаго قاسم мягкое قسيم, вмѣсто يانيب — ينيب.

Мягкость языка въ правописаніи другихъ словъ, впрочемъ, не выражается; какъ напр. على — *Али* таранчи выговариваютъ Эли, باسلغان — *басыльганъ* произносятъ *бесильганъ*, اتى — *аты* говорятъ *эты*....

Эта мягкость языка въ связи съ своеобразностью ударенія, — уклоняющагося отъ обще-узаконенной грамматической формулы ударенія на послѣднемъ слогѣ,—дѣлаетъ языкъ таранчей на столько мало понятнымъ для знающихъ тюркскій языкъ, что необходимъ

(¹) У таранчей при султанскомъ правительствѣ эпохой для начала эры послужилъ годъ низверженія Китайскаго владычества. Эра эта называется «исламъ» (تاريخ اسلام); такимъ образомъ говорили, что такое-то событіе случилось въ такомъ-то году ислама. Покореніе Илійскаго края русскимъ оружіемъ имѣло мѣсто въ седьмомъ году ислама; 1877-й годъ есть 13-й годъ ислама.

значительный срокъ для того, чтобы прислушаться къ способу и формамъ передачи таранчинскаго говора, хотя таранчи говорятъ такимъ же тюркскимъ языкомъ, какъ и кашгарскіе сарты—обитатели таранчинской колыбели.

По образцу кашгарскаго нарѣчія, и въ таранчинскомъ существуетъ замѣна буквы ب и پ буквой ف, хотя въ произношеніи слышатся первообразныя буквы پ и ب; такъ вмѣсто تاپيب встрѣчаемъ تافيب, فاره — پاره....

Замкнутость таранчинскаго населенія въ Илійской долинѣ, подъ ненавистнымъ игомъ и гнетомъ Китайскаго правительства, удручавшаго и раззорявшаго населеніе въ конецъ непомѣрными сборами и работами,— не давали возможности развиваться ни духу народному, ни языку. Послѣдній, изолированный отъ взаимнаго лексическаго обмѣна и заимствованій въ другихъ родственныхъ тюркскихъ нарѣчіяхъ, не могъ развиваться, а скорѣе скудѣлъ и портился какъ отъ примѣси словъ окрестныхъ сосѣднихъ монголо-китайскихъ народностей, такъ и ассимиляціи въ нѣкоторыхъ отношеніяхъ съ особенностями китайскаго идіома. Первое выразилось въ лексическомъ составѣ языка, въ который вошли китайскія, калмыцкія и монгольскія слова, второе, напр., въ пропускѣ, примѣнительно къ недостатку китайскаго выговора, буквы ر въ нѣкоторыхъ словахъ и формахъ грамматическихъ, напр. таранчи говорятъ *базц* вмѣсто *базар* — بازار, *бизляга* — вмѣсто بيزلاركا — *бызларга*.... Вѣроятно, отъ этой причины въ глагольномъ окончаніи دور послѣдняя *р* отбрасывается, наприм

вм. ديدور говорятъ: ديدو *дейду*; вм. بولادور — بولادو *буладу*.

Соприкасаясь изъ тюркскихъ идіомовъ съ киргизскимъ нарѣчіемъ, таранчинскій языкъ народный усвоилъ частію и фонетическія особенности этого нарѣчія—замѣну звука ل звукомъ د, звука ى звукомъ ژ (т. е. болѣе мягкимъ чѣмъ ج); напримѣръ вмѣсто ايزلاب таранчи говорятъ и пишутъ ايزداب, вм. مونكلاشدى — امونكداشتى, а слова: يغيب, يكرمه...., таранчи произносятъ *жигыбъ*, *жигарма*....

Значительная часть арабскихъ и персидскихъ словъ и выраженій въ издаваемомъ текстѣ даетъ, конечно мало основаній къ всестороннему знакомству съ народнымъ говоромъ; для ознакомленія съ послѣднимъ нѣкоторые матеріалы будутъ изданы во 2-омъ выпускѣ вмѣстѣ съ поправками и опечатками; тамъ же помѣстятся нѣкоторые матеріалы и для знакомства съ составомъ таранчинскаго нарѣчія.

Н. Пантусовъ.

26 Декабря 1877 года, г. Вѣрный.

زرّه‌ء جوب‌نیکه اویناب توروب	قچاغی بار کشی باشیغه سوقوب
ایردیم قهقـه کولوشتی همـه	کولکو بله تیز اویاندیم ینه
جونکه دیدیم اوشبونمام یخشی توش	یخشی بلینك سیزدا اکربولسه حوش
روح خوجام هم بولوبدور که خوش	سیزکا مددلیك ایرور اوشبو توش
بارجه شهید روحی بولوبدور که شاد	یخشی عمل ایلا تپار سن مراد
خطاغه فتیب قویدی مونی یادکار	دهره ارا قالغوسی کوب روزکار
هرکشی‌ایش‌قیلسه ایماس معنی‌سیز	معنی‌سنی بیلکوسی دور باتمیـز

هر سوزیکم اوتسه فتیب من تمام

اهلی خردلارغه دیدیم من سلام

بو دفترنی اوّل ایکی اوج آی علی بای تقریر قیاب سوزینی فقیر ملا بلال ناظیم نثر بویونجه فتیب آندین فورجه تکّانجه نظم قیلب غزات قیلغان مسلمان‌لارنینك اولادلاریغه یاد نامه قیلـب قویدوق

غزات در ملك جین آط قویدوق تمت التمام بعون الملك الوهّاب

تاریخ بر مینك ایکی یوز تقسان اوجدا ایلا حسابیدا

بارس یلی‌دا بو دفتر تمامیغه یتکان اللّهمّ ربنا

اوصلنا الی مقاصدنا وتب علینا

انّك انت التواب

الرّحیم

****

زرّه‌جه خلق سیزکا وفا اتمکای   شکری قلینك بلکه جفا اتمکای
اسالـك الله خـدای جهـان   اعطنی امـن امـان الامـان
فقیر عیال‌مند غریب بنده من   ذنب عظیم بی‌روی شرمنده من
آج یوزیمه توبه قبوغین مدام   توبه اوزه توبه قیلای صبح شام
هر دیکانیمده توبه‌نی قیل قبول   تانکلا رسول آلدیدا قیلمه ملول
حرمتی‌دین خوجه حسن ماترید   غوث زمان قطب جهان بایزید
حرمتی‌دین سید امیری کلال   خوجهٔ بزرك که صاحب کمال
بارجه نبی شفقتی‌نی قیل عطا   جمله ولی‌نی قیلیبان رهنما
خسته بلال ناظمی‌غه قیل کرم   جسم ایله جانینی قیل محترم

بو کتاب‌نی یکرم ورق‌جه فتیلکانده علی بای‌نینك کورکان

توشینی بو دفترنینك آخریدا تقریر قیلدوق‌که آنکلاغای‌سیزلار نظم

اولتوروبان خط قتودوم در رواق   جون فتیلب ایردی یکرم وراق
تا که کریب کلدی ایشیکدین علی   روبی بولوب مثلی کلستان کلی
دیدی‌کوروبمن‌که بوشب طرفه توش   اوشبو توشوم‌وهمیدین اولدوم خموش
عبد رسل بیك‌نی کوروبمن کیجه   اورداسیده منکا قیلور سوز نجه
جون ایبارای آلته شهرکا سنی   بارغیل تیز الجی بولوب ای علی
آنکا دیدیم منده بوکون یوق اولاغ   قای برایین آلته شهرکا ییاغ
دیدی بارینك اورداء سلطانیغه   تیـز معظّم حکیم آلـدیغـه
باردیم تیز تون بو شه قاشیغه   آطنی سوراب بلکه بو مه قاشیغه
تیز سنکا برکالی آط یوق دیدی   یاندوروب اتّی منکا آط برمدی
عبد رسل بیك دیدیم برمـدی   حکمی‌لاریـن سمعه‌غه هیچ آلمادی

دیب ایدیم ایلکیدا بار ایرکان تفك   نقش نکار برله نه خوش زنبورك
بردی منکا دیدی آلیب کت موتی   آلدیم ایلیکم‌غه اویاندیم دیمدی
من دیدیم روح امیر شاد ایکان   جملهٔ غم ظلمیدین آزاد ایکان
بولسه شهید توشکا کریب برسه شی   منکه آنینك تعبیرینی سیزکا دی
راضی بولوبدورکه سنینك‌دین شهید   اوشبو کتابت‌کا بولوبدور خرید
سیزدین اولوبدور که امیر روح شاد   یوقکه عجب ناپسانکیز امدی مراد
روح امیـر برسـه سنکا زنبورك   اوشبو کتابت‌کا ایماس تیغ کرك
روح امیریغه دعا ایـلادوك   شکری قیلب حق‌غه ثنا ایلادوك

اوشبو کتابت تمام بولغاندا علی بای‌نینك ینه کورکان

توشینی بیان قیلدوق نظم

بولغان ایدی اوشبو کتابت تمام   کلدی علی بردی فقیرغه سـلام
دیدی کتاب تاشینی سانقون آلیب   یانیب ایدیم لحظه اویومکا کریب
کنی کوزوم اویقوغه آنداغکه تیز   باردیم آنداغ عمارت‌کا تیز
کوردوم احمد خان خوجام‌نی صریح   اونك یانیغه آلدی منی اول نحی
بار یانیدا اولکه اینی‌سی امیر   ایکی‌سی‌نینك رنکی عجایب منیر
تاشیغه یاشیل ایجیکا آق کیب   باقتی منکا اوشبو خوجام سوز قلیب
دیدی‌اوشول‌ایش‌دااوز ونك‌بارمدینك   دیدیکه راست بزکا جوابیـن برینك
آنکا دیدیم یوق ایدیم آندا من   راست کلامیم‌نی دیدیم سیزکا من
بر کشی کلدیکه قولیدا فجاق   سانجیدی ایلکیمکا توکی فجاق
زرّهٔ قان چقتی کلی غونجه‌دك   توردی قولومداکی بولوب یومجه‌دك
دیدی احمد خان نه ایش بیلاسن   منمو دیدیم نجه اویون بیلامن

همه بولدی اۋلغیدك یکجهت　　اورنك اوزره توتی بو شه منزلت
كه سلطان بولوب شاه آزاده بخت　　نه آزاده بخت بلكه آماده بخت
شریعت رواجیغه كوشیش ایتیب　　كه هركون رعایانی پرسیش اتیب
آجیب فقری ساری سخا ایلكینی　　یتیم بی نواغه وفا ایلكینی
بو رسمیدا اوتی نچه روزكار　　امانلیقدا ایلطاف اتیب بیروبار
ایا مغبچه نیز نیز می توتونك　　فلكدوری بوكوندا چورولدی اونك
توتونك می بو دمنی غنیمت بلیب　　كه جامی فرحكا لبالب الیب
بولونك تیز بودولتمو تورماس مدام　　كه محنتمو ینكای سوروب تیز خرام
بو محنت یتیشكانده دولت كنار　　كه هیچ سود برماس فشیمان یتار
ایا ناظمی سوزنی قیل مختصر　　ینه باشقه ایش اوتسه بركیل خبر

ناظمنینك نظمهٔ دیكر برله قیلغان حكایتی

كونی بولوب ایردی ضحیدك ابیض　　همچو یاروب بو دله مرغ بیض
وردِ احمر كبی ایردیمكه شاد　　قولدا قلم نزدیمه ایردی مداد
اوشبو زمان ایچره ایدیم منفرد　　قیلور ایدیم ینكی بساط اوزره خط
كیردی قبوغدین سلام ایلاب كشی　　ایردی منینك برله برابر یاشی
قیلدی دعا ایتی منكا عرض حال　　سوردی زبانیغه بو ینكلیغ مقال
كیم قیلا بركیل كه كتابت منكا　　منمو قیلای انچه رفایت سنكا
لیل نهار برله كیلور من سنكا　　هرنه تیلارسنكه برور من سنكا
دیدی بو سوزلارنی عددین فزون　　موجودایدیكم اوزون آندین اوزون
دیدیم آنكا ایت كه آنانك آتی كم　　آتینی ایت سونكره آتینك ذاتی كیم
دیدی اوزوم آتی محمد علی　　آنامیز آتی عزیز دور حلی

دیر كه بابام اسمی اسلام دلیر　　دولت ایمیش جونك بیامیز شیركیر
یاركند ارا هفت محمد پریم　　هفت محمدكا بو دولت، ندیم
جونك بیامیز دولت ایرور باحضور　　هفت محمد پریمیر شبخی دوز
قیلدی بیان بزكا بو اژدادنی　　تقریر اتیب من كه اولار آتینی
بر یل اوتوب اوشبو خیالات ایله　　باشلاب ایدیم مشتری ساعات ایله
جاي علی كنت خدایار ایدی　　آندا خردمندی توره بار ایدی
اوشبو تورهنینك آتی ایردی علی　　نرم زبان رویی كلستان كلی
نوشیروان دور كه عدالت ارا　　حاطمی طی دور كه سخاوات ارا
ملا صلیش آخون آتاسی آتینك　　بیبی صفورا دور آناسی آتینك
حاجی زخیره بیبی دور خالهسی　　بارچه سعادتمند ایرور السی
بارچهسی عادل وكامل سخی　　جدی مو كین باشداكی خوجه اخی
ساقی كتور بادهٔ برباد غم　　قیلغالی دل كوزكوسینی جام جم
لفظهٔ غرصجدا تأریخ چقار　　بولسه خردمندی حسابدا تپار
ایغه جماد الثّانیغه ایردی بر　　قیلدی تمام نظمنی ناظیم فقیر
كیم اوقوسا یاكه ایشیتسه مونی　　یاد قیلور دیب كه دعادا منی
اوشبو امید برله قلیب من تمام　　بارجه محیبلارغه فقیردین سلام
بلكه جهان خلقیدا یوقتور وفا　　هر ایشیدا زرهچه یوقتور صفا
لیك رئوف دور كه خداوند اوزی　　راهنما دور كه كلام سوزی
هركه درودنی قیلا آلسا وسیع　　آنكا محمد دو جهاندا شفیع
بارجه ایشین تنكری تمام ایلاكای　　لطف اتیب امریكا رام ایلاكای
خسته بلال كونده دلائل اوقونك　　فایدهسی یوق نظمنی امدی قیونك
كوندوزیده خلقغه ایسانك آفتاب　　كیجهلاری شفقت اتیب ماه تاب

بولارغه بریب کوب کرویخ برله اون بو قویلار بله بار آلیب تیز تون
برونی تخی میر قسیمغه قتیب ایباردی بولاردین که نامه فتیب
بولار اون کرویخ برله مالنی آلیب که تونکانلار اوزره باردی یتیب
آلیب بارغانین بردی تونکانغه تیز ینه نامهنی تافشوروب بردی نیز
که تونکان اولوغی دیدی قاصدا نجه بزکا یالبارسا بولماس روا
آرامیزدا یوقتور قلیخدین بولك کهکزدومدا یوق هیچ نیشدین بولك
اکر قانچه برسه مونینکدك لانی بو سلطاننینك هرکیز قتولماس جانی
تخی ایکونکیزنی قیلورمیز شهید جهاندین بولورسیز حلی نا پدید
دیدی ایکیسینی توتوب باغلادی خونینی همان توکّلی چاغلادی
دیدی بعضیسی توغنی تیکّان همان بو توغ آلدیدا ایلاکایمز که قان
دیدی بعضهسی قوندوررمیز بوتون که ایرته شهید قیلغومیز چقسه کون
همه ایکی قاصدنی بردی آنکا دیدی ایرته چاشکادا قیلغیل تباه
دیدی میر قسیم شاه کریما کریم ایرور اسم ذاتینك روف رحیم
بز ایکی غریبلارنی آزاد قیل خلاص ایلابان کونکلومیز شاد قیل
بحقی خدایا قلم برله لوح ینه عرش کرسی صفی برله نوح
بحقی خلیلُ بحقی حبیب دعامیز ابجابتکا قیلغیل قریب
مناجاتنی قیلدی بولوب زار زار اولوم خوفیدین بولدی کوب بیقرار
مونی سافلاغان ایر ترحم قیلب قیوب آتّی توندا قولینی یزیب
بولار کیردی یولغه قیاده قچیب کوزینینك یاشینی بلوطدك سچیب
کیجهچه یوروب ایلاشیب آه وا یتیب کلدی آخیر بنز دیك شاه
تمام واقعاتنی بیان ایلادی عدولار فعالین عیان ایلادی
کهآنکلاب بوشهغه غضب یوزلانیب تمامی سپاه رعیهلارنی یغیب

یغیب اشکری نجه ایماقنی کونارتیب الم توغ بیراقنی
که آطلاندی لشکر عددسیز بولوب کروها کروها جهانغه تولوب
توسوب بارجه تونکانیلار راهنی تکیب رهکذرلارغه خرکاهنی
توروب ایردی ناکاه کوروندی قرا که تونکان یتیشتی قلیب ماجرا
بو تونکانیلار آطلارین اویناتیب مسلمانغه اوق زنبورکلار آتیب
که تونکانی خیلی کلیب فوج فوج مسلمان جریکی بولوب موج موج
که صفلار توزاتیب بو ایکی کرو بری برسی برله بولوب رو برو
بری برسیکا تیر باران ایتیب بو دون آبروسیغه جاننی ستیب
که لاله صفت بار بدن قان بولوب مصافکاه ایچیکا اولوك تولدوروب
الیب تیغ بله بر برین جانینی قلنجلار چافیب آقتوروب قانینی
بری برسیکا قیلماین مرحمت غضب دشتیدا ایلاشیب منزلت
کهی برسیکا برسی غالیب بولوب کهی برسیکا برسی مغلوب بولوب
کهی بو سوروب آلدیدا اول قچیب کهی اول مونینك قانلارینی ساچیب
بو یردا قلیشتی عجب سخت جنك آقیب قانی بولدی زمین لاله رنك
که آخر بو تونکانی بولدی خراب فرار ایلادی جونك کورهکا قاراب
مسلمان جریکی سوروب آرقیدین بوزوب نجه یردا عدولار صفین
بو تونکانیلارنی کورهکا سولاب بوزوب قلعهلارنی قولینی تالاب
بری برسی برلان قیلاب سخت جنك قانی یرنی قیلدیکه کلنار رنك
جیدالمایکه تونکانی قیلدی کریز کورهدین چقیب کتی سویدونکغه تیز
که آخیردا شهغه کلیب یالباریب که فرمان بردار بولدی کلیب
چو شه هم بولارنینك کناهین کچیب اوزیکا اوزیدین نجه جونك اتیب
تمامیغه جوسنی سردار اتیب که لوءجورنی هم تیلك کیردار اتیب

سوروب بارجه مؤمین بو یا کورنی　　خدا قیلدی محوه آنینك زورینی
آنی خاتونی برله قیلدی هلاك　　عدو اهلی‌نی جون قیلب دردناك
عاشورغه بو مؤمین سنان‌لار سالیب　　کنرتاز باشینی فجاقدا یاریب
احمد خان ایردی اهلی سعید　　آنی کلتوروب سایدا قیلدی شهید
توتوب‌شوکت آخون‌نی کلتوردی نیز　　قیلب بند زیندان آرا آنی نیز
نچه کون سولاب بو بلا قعری‌غه　　تغارغه سولاب تاشلادی بحریکا
امیرنی توتوبان شهید ایلادی　　جهاندین آنی نا پدید ایلادی
بو قسمی ایکان بارجه‌سیغه قضا　　ندور چاره بولمای قضاغه رضا
بو قسمی ایکاندوك فلك‌نینك ایشی　　جفا ظلم ایرمیش فلك ورزشی
بو دفتر اوقوب قیلمه‌غیل اعتراض　　عمر یته کونلوك ایرور قیلمه ناز
هرایش‌اونسه‌حق‌نینك‌ایرورخواهشی　　بو خواهش بیله بنده‌نینك نه ایشی
دیمه اوشبوایش‌بولغان ایرمیش یمان　　بو نوع سوزونکدور یماندین یمان
اکر خواه‌لاسا برنی حق تیرکوزور　　وکر خواه‌لاسا درمحال اولتورور
که اولماك تریلماك خدانینك ایشی　　فلان ایش‌دا اولدی دیمه ای کشی
سنکا کلسه محنت آنکا بول رضا　　اکر کلسه فرزندکا حقدین قضا
کوروب بو المنی ملول بولماغیل　　بولوب نارضا اهلی هول بولماغیل
ایا ناظمی سوزنی قیلمه دراز　　تلینك باریدا ایلاکیل نکته باز

القصه تونکانی‌لارنینك دوم باره کلیب مسلمانلار برله جنك قیلغانی

قاجیب بارجه تونکان کوره شهریغه　　اوزین تاشلاماقغه بلا بحریکا
مسلمانغه قاتیغ عداوة قیلیب　　که تونکان همه جونك کجیك یغیلیب

ینه قیلدی‌لار بارجه مؤمین‌غه قصد　　خیالی مسلمانغه برکای شکست
مونی آنکلادی‌جونك‌کجیك بارجه‌ناس　　اولوغ‌لار همه قیلدی برنامه راست
که مضمون نامه بو ای مؤمنان　　که شیطان سوزی برله بولمانك یمان
بو ایش‌لار ایکومیزکا کلکان قضا　　قضاغه بویون سونماغان ناسزا
قیلب توبه ایلانك که بخشی نیت　　طلب قیلمانکیزلار قصاص دیت
بولوب ایکمیز ساریدین کوب شهید　　مونکا راضی بولغیل که بولسانك عبید
رضا بولماسانك بار بورونغی جریك　　بونوبت برینکلارنی قویماس‌تریك
بو مضموندا قیلدیم که نامه تمام　　که تونکانی‌لارغه دعا وسلام
آلیب نامه‌نی قاصدی تیز رو　　بو تونکانی‌لارغه بولوب رو برو
اوشل نامه‌نی بر اولوغغه بریب　　یتیب کلدی تیزتون جوابین آلیب
توتوب بردی شه‌غه جواب نامه‌نی　　که سلطان اوقوب بیلدی بو خامه‌نی
جواب نامه‌دا بو صفت‌لیك دیمیش　　جهاددین بولك برکا یوق باشقه ایش
اکر قورقسه سلطان بزدین بسی　　آنکا اورکونورمیز بو دور چاره‌سی
ایبارسون بو یان شاهلیغ مهرنی　　که برلارکا برسون تمام شهرنی
کونکل تینماغای انتقام آلماساق　　بویی قات خاطون قارنینی یارماساق
مونی آنکلادی بولدی شه کوب خفا　　دیدی اوز اوزیکا قیلیب‌دور جفا
دیدی من اولارغه قیلای بر قلیغ　　اولارغه قیلای بر قتار بخشی‌لیغ
که شاید قیلورلار عداوت‌نی ترك　　عجب یوقکه قیلسه ضلالت‌نی ترك
دیدی شه‌که چقتی اورنك اوزره تیز　　تخی چرلانیب میر قسیم شاه‌نی نیز
آنکا سوردی جون شاهلیغ حکم‌نی　　تونکانکغه‌اوزوق قوی آلیب‌بار دیدی
بو برکانی یب قورساقین تویدوروب　　اوروش ایلاسون با شجاعت بولوب
اولار باشیدا بولسه ناکه خرد　　که البته قیلغای عداوتنی رد

خوجام‌موندا تورسون‌سیز آندا بارینك   باریب آندا شرعینی جاری قلینك
مونی آنکلادی عامه تونکانی‌لار   دیدی برسه بولماسمو بزکا ضرر
که سلطان برلان قیلورمیز اوروش   بونورتینی اولتور ندور شوك تور وش
مونی آنکلادی نورتیدین کتی هوش   اولوم وهمیدین بارچه بولدی خموش
بهانه قیلب قاجتی بو نورتی تیز   شهر ساریغه تیز قیلدی کریز
کلیب شه‌غه ایدی بو دور واقعات   که تونکانی شك‌سیز قیلورلار جهاد
مونی آنکلادی بولدی سلطان امان   سالیب آلدیغه لشکری بیکران
باریب توستی شه راه چنکفنزه‌نی   که آجتی قبوغی کُهَنْ کنزه‌نی
مسلمان قیلب اوشبو یرنی کمین   دیدی کلسه تونکان بولورمیز ایمین

امیر توخته آخون‌نینك بندکا توشکانی

اوشول کون شهردین قجیب جقتی‌لار   امیر خام خیال برله آطلاندی‌لار
خیال قیلدی خلفم قاشیغه بارای   اولومدین قتولماققه تدبیر قیلای
که خلفم قاشیغه باریب یغلادی   منینك‌دا تریق‌جه کناه یوق دیدی
امیرنی توتوب در محال سالدی غُل   بو ایشدین ایلا خلقی بولدی ملول
امیرنی آرا اوستنك‌دا اویکا سولاب   که هرکون برور نان قاق برله آب
انینك خام خیالی یتیب باشیغه   که زقّوم قوشولدی ایجار آشیغه
اکر بولسه کیمدین که دولت کنار   انینك باشیغه طرفه محنت یتار
کشیکا اکر یتسه حقدین قضا   آنکا هیچ نمرسه بولالماس پنا

احمد خان خوجام‌نی نچه مینك تونکانی اوزیکا سردار قلیب کلیب مسلمان‌لار برله جهاد قیلب هلاك بولغانی‌نینك بیانی

احمد خان خوجام مینکچه تونکانینی   آلیب قورشادی قلعه قورغانینی
که نورغون جریك‌برله آخون کلیب   خوجامغه قوشولدی عداوة قیلیب
که مؤمین اولتورماك اوجون بو خوجام   مسلمان صفی‌کا سوروبان خرام
که مؤمین وتونکان بولوب رو برو   عداوت قلبشیب بو ایکی کرو
بری برسی برله قیلب سخت جنك   زمین‌نی قیلب قان بله لاله رنك
شهر ایجره یاکور دلیری ایدی   شهر تونکانی‌نینك امیری ایدی
کَنَزْناز بو یاکورغه بردی خبر   دیدی ایش یماندور قلینکلار حذر
بو یاکور عاشورلار عداوة قیلب   که بی باش تونکانی‌لارنی یغیب
شهر خلقی برله سوقوشتی بولار   کنزناز ولو بار لو خوزالار
که غالب کلیب نچه تونکانی‌لار   سوروب آق توفاغه یتیب باردی‌لار
قواش بیك واسلام ملا عاشور   توسوب آلدینی قیلدی‌لار سخته زور
سوروب آرقاغه مونچه تونکانینی   اوزوب باشینی ویاریب قارنینی
سولاب بارچه تونکانی چنکفنزه‌کا   باشینی کسیبان قناب جنزه‌کا
بو قلعه‌نی قورشاب تمام مؤمنان   عدونینك قانینی قلیب کوب روان
بو قلعه‌غه تونکانی لارنی سولاب   بو لشکر بو تونکانی توردی قوشاب

یاکور سلطان‌نینك هلاکی

ایشتکیل که یاکوری‌نینك حالینی   آنینك بد کمان برله افعالی نی
شهر لشکری موندا غالیب بولوب   کنزناز یاکور مو مغلوب بولوب
که تونکانی قاووب شهر لشکری   هلاك بولدی تونکانی یاش قری

احمد خان خوجام تیز آطلاندی‌لار   شهرنینك ایچیکا کلیب کیردی‌لار
کلیب تیز اوشاتیب سوراغ خانه‌نی   که صاید صدیرنینك آلیب جانی‌نی
که صاید صدیر تیز اویی‌کا کلیب   ساقایدی قرق نچه اوفکه قاقیب
بو غوغانی آنکلاب تمام قاچتی‌لار   همه قاشقا قاچب که تارقاشتی‌لار
قالیب یکّه یالغوز بو سلطان بیکیم   ینه یغیلب کلدی نچّند ندیم
بازار بکی کاید بولور یارلیغ   کلیب شه‌غه قیلدیکه دلدارلیغ
بو شه برله ایکو تفك آتّی تیز   احمد خانُ آخون قیلدی کریز
قوشولدی کلیب ملا صالش امام   خلایق همه بولدی سلطانغه رام
علی نوره آخون قوشولدی تخی   همه دین بلندرك ایدی همّتی
که قاضی ومفتی یغیلدی تمام   تونونکلار تونونکلار دبان خاص عام
احمد خان خوجام برله قاضی کلان   تونکان مسجدی ساری بولدی روان
خلایق بولارنی تونارمیز دیدی   که ازدر بولوشوب یوتارمیز دیدی
بولارنیکه برمای بو تونکانی‌لار   که اخلاص قیلشیب دل افکارلار
بو ایکونی سویدونکغه قیلدی روان   که سویدونکدا توردیکه نچّند زمان
بوزوب اوشبو تونکانی‌لار وعده‌نی   ینه تولدوروب کینه‌دین معده‌نی
دیدی خویزه‌نینك ایکی سرداری هم   بولوب برکا بو ایکی سردار بهم
که امدی قویارمیز باشمیزغه تاج   تمامی ترانجی برور برکا باج
که تونکان بولوب بارجه‌سی بد نیت   دیدی برکا بولغای تمام ملکیت
که یاکور بو وقتیدا سلطان ایدی   که تونکانی‌لار اوزره بو خان ایدی
بو یاکورغه ایردی کَنَّرتاز وزیر   که لُو بارمَایَنْ زَا ایردی دبیر
بولار بردی سویدونکغه بر نامهٔ   ترانجی‌نی چاقماقغه هنکامهٔ
تخی بارجه تونکان سوزین قیلدی بر   اوزیدین قیلور بولدی صاحب‌سریر

که‌سلطان بوایش‌دین بولوب کوب هراس   که صلح اوچون قیلب نامه راست
که چرلاتّی‌لار ملا ذولیارنی تیز   مونکا قوشتی اوچ الچی بیك‌لارنی تیز
بو تورت الچی‌کا بردی شول نامه‌نی   آلیب بار دیدی اوشبو هنکامه‌نی
که سویدونکغه باریب اولوغلارغه بر   که قاضی کلان‌نی آلیب موندا کیل
اگر کلماسه تیز کلکیل بو یان   که هر سوزنی قیلسه منکا قیل عیان
بو آخون‌غه قوشتی ینه اوچ کشی   که زینال یساول بو اوچ‌نینك باشی
بولار تورت کشی بولدی یولغه روان   که‌قورقوب نه‌بولغای دیبان تن‌دا جان
نهان یول بله باردی آندا یتیب   کوروب‌شوکت آخون‌نی هوشی کتیب
تونوب بردی آخونغه بو نامه‌نی   که سلطان ایبارکان بو هنکامه‌نی
اوقوب نامه‌نی بولدی کوب درغضب   دیدی نمه کلدینك ایا بی‌ادب
بو سلطان تونالماس شریعت‌نی پاس   ایبارمیش سنی‌مندین ایلاب هراس
بو اعلی منکا کوب تعدّی قیلیب   شهنشاه‌لیغ منصبیم‌نی آلیب
قیلب ایردی سلطان منی انچه خوار   منی قیلدی حق موندا کوب اعتبار
خوجام‌نی بو تونکانی سلطان قیلور   منی هم امیری مسلمان قیلور
اعلی برله خوب بولماغایمن تخی   آنکا یالباریب بارمغایمن تخی
ایا ذولیار تیز آرقانکغه یان   که یوقسه ایشینك بولغوسیدور یمان
امام ذولیار دیدی ای آخونوم   بو دور مو که فعالی اهل علوم
که سلطانمو سیزلارغه راغب ایرور   یاراشتورماقیم برکا واجب ایرور
کلیب‌میز که سیزنی یاراشتورغالی   تخی کلمادوك بز تالاشتورغالی
که سلطانغه سیزنی کتارمیز آلیب   شرافت تپارسیز شهرکا باریب
قسم‌قیلدی‌سلطان قیلورسیزنی‌جونك   همه کاربارلار کیلورکه اونك
مونی آنکلادی ملا تونکانی‌لار   دیدی‌کاری خیردور ایماس کاری‌شر

ویا بوریلار کیردیمو قوی آرا ویا زال ذر قیلدیمو ماجـرا
ویا اوت ساچیب یتیمو اژدری که طاغون وبا کیردیمو موغ سری
بو قسمی یاتیب یر اوزه کافران سری بی تنان تنی بی سران
جونان مؤمنان قیلدیلار سخت جنك بو موغ قانیدین بولدی یر لاله رنك
که باران سویدك بولوب آقتی قان که بر نجه قالماق قتولدی آران
که مؤمین آلیب اسبها بی شمار که موغلار کوزیکا جهان بولدی تار
که برکیجه کوندوز سوروب کفرینی ساوردی فلککا بو موغ توغینی
که مؤمین همه یاندیلار شاد اولوب تمام قایغو غملاردین آزاد اولوب
کلیب نوشتی سلطان فرخ نژاد طبل شادیانه چالیب بولدی شاد
کرم ایـلابان قادر ذوالجـلال که شرع نبی تاقتی آنداغ کمال
یوروب ملا عثمان توردوش رئیس قیلب پاك کذرلارنی قویمای خبیث
توشیب کون بو کونده زنان باشیغه چقالمای اویدین ایشیك تاشیغـه
فرح جامیدین ساقی انعام قیل اونوتمای بو ناظمغه احسان قیل
بو می نشهٔ سیدین بولوب شادمان بو دوننینك غمیدین بولاین امان

ملا شوکت آخون برله احمد خان خوجام لارنینك جدلی بیانیده

کونی یل باشی کلدی نوروز اولوب ثمن زارلیق عالم افروز اولوب
جمن غنچه‌سی آچلـور چاغـلادی زبان بلبلی سایراماق خواه‌لادی
دهان باغی ایچره زبان بلبلی که شکّر فشانلیق قلیبان بسـی
دوات چشمه‌کا سر سوقوبان قلم صحایف یوزیـکا چکیبان رقـم
پدید اتّی بر قصهٔ جان سوز بو قصه‌نی آنکلاب توکار آب کوز

کورونك برکونی اول امیری زمان اوشل توخته آخون جهان پهلوان
کورونماك اوجون کلدی سلطانیغه کلیب توشتی تیز خانه مهمانیغه
قلیب ایردی سـلطان آط مایی آش سالیب زنجبیل آط کوشیدا معاش
امیر آلدیدا قویدی بو آشینی یدی کوب کوزمای امیر باشینی
بو آش‌نینك مزاجی‌ایدی کوب اسیع امیر تویغوچه یب کیکردی ساسیغ
امیر بولدی اولتم اویکا روان شکم آغریدی بولدی باشی کران
بو آغریق جراین سمان ایلادی زهر بردی شه دیب کمان ایلادی
احمد خان خوجام دور امیرغه تغا امیرغه حقیقتدا ایـردی اتا
امیرنینك دلیغه توشیب کوب هراش احمد خان خوجامغه قیلب نامه راست
بو نامه‌نی بردی علی توره‌کا علی وهمه برله آلیب قولیغه
دیدی آندا بارسام آلیب نامه‌نی کشی کورسه تارتیب آلور خامه‌نی
منی تاجی دور دیب هلاك ایلاکای جهاندین وجودومنی پاك ایلاکای
بو اندیشه‌دا ایردیلار بو علی نجوك ایش بله ینکورای نامه‌نی
یوسف آخون اول وقتیدا دیدی پند که آط قویروغیغه قلینك آنی بند
علی نامه‌نی بو صفت بند قیلیب احمدخان خوجام ساری باردی یتیب
خوجامغه توتوب بردی بو نامه‌نی یوز اندیشه برله بو هنکامـه‌نی
اوقوب نامه‌نی خلقغه قیلدی خبر دیدی شاه امیرغه بریب دور زهر
دیدیلار یغیلسونکه خـدّامه‌لار که مکتب یوزین کورمکان عامه‌لار
ارا اوستنك وقاش‌دین یغیلدی بولار قویوب برسه هربرسی یوزقان توکار
آلیب یوردی بر مونچه اوباشی‌نی معاش سیز لباس سیز قلّاشی‌نی
یتیب کلدی شب‌دا امیر قاشیغه کریب بوسه قیلدی امیر باشیغه
ینه شوکت آخونغه بردی خبر کلیب مصلحت قیلدی بولدی سحر

وینه لشکری اسلام اولاستایدا قالماقلار برله جنك قیلغانی

ینه نوع حکایت‌نی نظم ایلاین   کلستان نظمیدا رزم ایلاین
کونی کلدی سلطانغه ناخوش خبر   خبر نه دیماکدورکه غمدین اثر
که نیلغا وقاش‌نینك که سردارلاری   دلیر بختیارَ نیکی کبردارلاری
که خالی تورەلار بله نجه ایر   که سلطان امیرلارغه بردی خبر
ایشتکایک شه نجه ایماق‌لار   یغیلمش نجه زنکی قالماق‌لار
که سردار موغ کوکشین امبال ایمیش   قوزان‌لار بله جنك قیلورمیز دیمیش
مونکا یار ایمیش‌لارکه مونکو تمور   ینه دالاما سولاما بی حضور
که تورغوت‌دین آلمیش نجه یوزجریك   بولارنینك‌سوزیدورنکن‌دین‌میریك
یغیلمیش بو قالماق نجند هزار   فلك‌نینك یوزینی قلیبان غبار
کیلورمیش بو قالماق قاش باشیدین   اوتوب تاغ‌لارنینك اولوغ تاشیدین
ایا شاه سالغیل بو سوزلارکا سمع   تمورلوك دیکان یردا بولمیش که جمع
اینشیب بو سوزلارنی شاهی زمان   یقیلدی باشیغه بو هفت آسمان
که سلطان عجایب فریشان بولوب   امیر توخته آخون‌نی تیز کلتوروب
دیدی نه قیلورمیز مونی یا امیر   منکا کورسانینك یول ایا شیر کیر
امیر ایدی لشکرنی یغماق کرك   بو دوشمن ساری تیز بارماق کرك
باریب آندا اسلام صفینی توزوب   اولارغه بو دین قوّتین کورسانوب
یاریب کوکشین آمبالی‌نینك باشینی   بریب لامالارغه اجل آشینی
که مونکو تمورنینك باشینی اوزوب   کیلورمیز ایران‌لارایشین کورکوزوب
بو سوزلارنی قیلدی امیری زمان   که سلطان ایشتیب بولوب شادمان
تمامی دلیر غازی‌لار جمع اولوب   شهرنی خراین‌جیغه تافشوروب

آلیب شاه‌لار لشکریَ بیکران   تمورلوك ساری تیز بولدی روان
یوروب راه منازل‌نی طَی قیلدی‌لار   اولاسنایغه تیز تون یتیب باردی‌لار
بولوب قاضی اصغر بو لشکرکا باش   که‌یولداش بولوب حاجی‌آخون قواش
اولاسنای غولیغه تیکیب بارەکاه   که سلطان امیر توشتی‌لار جابجا
اوشولدم کلیب موغیدین نامهٔ   فتیب نامه‌غه طرفه هنکامهٔ
اوقوب کوردی سلطان نامه آجیب   توبن قیلدی‌باشین بویون‌نی قشیب
اولوغ‌لار سورادی نجوکدیب سوزی   بارورمیزمو آندا کیلورمو اوزی
بو نامه سوزین قیلدی شه آشکار   حلایق دلی آندا بولدی غبار
دیمیش نامه‌دا ای امیری قوتان   منینك لشکریم دور یماندین یمان
ایبارسام جریکم قوتان ساریغه   تمامی قوتان‌لار قاچار غاریغه
سیزلار برله قیلغای بو نوع عامله   یارور قارنینی بولسه زن حامله
تمامینك‌نی موغ‌لار قیلور دردناك   که فرزند زن‌نی قیلورلار هلاك
که آلدیمغه تیزرك کلیب یالبارینك   که‌آلتون کموش‌بغشی قیزلار برینك
بو سوزنی ایشتّی تمام مؤمنان   غضب برله قالماقه بولدی روان
باریب چافتی قالماقنی اوّل امیر   سونکیدین چافیب شاه صاحب سریر
باریب‌بارجه مؤمین خروش ایلادی   قزان قایناغاندك که جوش ایلادی
آلیب بعضی قولغه سنانُ دراز   سنان برله قالماقنی قیلدی کداز
چافیب بعضی مؤمین که شمشیر زن   بو شمشیر بله فاره ایلاب بدن
که بعضی عدولارغه ششفر سالیب   که بعضی باشی اوزره خنجر سالیب
که بعضی تفنك‌دا آتیب موغ‌نی   فلك‌کا چقاردی بو موغ توغینی
مثال بر سروك یلقی‌غه تکدی شیر   توتوشقان صفت شیر برله دلیر
که یاغدوردیمو تیری مرکی بولوت   ویا توشتی بولغای نیستانغه اوت

قصدیمیزدا بولدی اولارنی برطرف قیلساق امدی تورغوت بَیلی بیسی‌لار قوزغالدی ینه بر طـرفدین زورغان صمـون آربـون صمـون‌نینك قالماق‌لاری خروج قیلدی اولارنی دفع قیلساق امدی غنه بر نجّه کون تنچ امان بولورمکین دیب ایدیم منا آغایاس‌نینك قالماق‌لاری بوقسمی جفالارنی قیلب‌دور آق قوزی بیك عثمان یوز باشی‌نی محمد نیاز یوز باشی‌لارنی شهید قیلب‌دور دیب مذکور نامه‌نی اوقودی وکوب یغلادی بارجه اهلی مجلیس‌لار یغلاشتی‌لار آخری ایدیلار کم شاها غم یماسون‌لار کم بزلار جهادنی فی سبیل الله قیلغاندورمیز شاید الله تعالی اینه اول کافرلارغه غالیب قیلسه الله تعالی‌نینـك قـدرتیغه جونُ جـرا یوقتور اکر الله تعالی‌نینك بزلارکا فضـل عنایتی بولماسا مونجه انبوه کافرلارنی نجوك قیلور ایردوك بوخاقان جبن برله نجوك درفتاده بولور ایدوك دیب تصلّی خاطیـر بردی سـلطان اعلی خان آیـدی پَروردکارا اوزونك بیلور سن قادر توانا دور سن اوزونك بز عاجـز بنـده‌لارینکغه هادی بولوب اسلام دینی‌نی قوّتلیك قیلب موٴمین‌لار اوزره فتح نصرت عطا قیلب شریعت بیضاغه اوزونك رواج برکای‌سن دیدی بارجه سردالارنینك مصلحتی برله مهرالدّین شانك بکی برله بیکذات بیك‌نی نجّند سپالار برله لشکری بیکران برله آغایاسغه ایباردی‌لار مهرالدّین بیك بو نورغون لشکر برله بیکذات بیك‌لار برله دریادیـن اوتـوب آغایاس تاغیغـه روان بولدیلار

نظم

مهرالدین دلاور آلیب کوب جریك   ندورکم جریك کوجدا شیرغه شریك
که نجند مراحل‌نی قطع قیلب   که اعدا شروربنی دفع قیلب
بو یول‌لاردا اوجراب کوب ایماقیغه   یتیب آغایاس‌نینك که قالماقیغه

بولارنی کوروب لامالار لومشادی   تمام زنکی‌لار باشینی اونکشادی
بو موغ‌نی کوروب بارجه اسلامیان   دلبرلار شمالدك بولوشتی روان
آرالاب بو موغغه قیلب سخت جنك   بو تاغ تاشیغه قان بله بردی رنك
بو موغ‌نی قیلب آنجه خوار وذلیل   بو تاغنی قیلب لاله دك قب قزیل
بولوب بارجه قالماق جو ایطدین بتر   کسیلدی باشی مثلی خیار تر
بو قسم یتیب تاغ ارا کافران   سری بی تنانُ تنی بی سران
تنیدین قوپاردی تلی نسقلان   که سای‌نینك اریقی صفت آقتی قان
که موٴمین آلیب آنجه مالُ منال   خلایق‌نینك عقلی بولوب مال‌غه لال
که اولجه تالاشیب قیلیب های هوی   قولیغه توشوب آط کلا برله قوی
توکانیب بو قالماق‌نی نصرت بیله   یانیب یولغه کردی شرافت بیله
قیلب یولدا کوب اوغه مغرورلوغ   کجیك جونك بولوب طرفه مسرورلوغ
یتیب کلدی‌لار شادلیق ایلاشیب   بو شادلیغ‌لاری طرفه حددین آشیب
که سلطانغه بیك‌لار کوروندی کریب   همه واقعات‌لارنی تقریر ایتیب
بولارغه بریب شه مزیّن لباس   تافیب هر بری ایلتفات بیقیاس
نجه کون ینه بولدی موٴمین امان   قیلب فضل رحمت خدای جهان
عطا قیلسه بنده‌کا نصرت‌نی حق   بو خاقان اعظم‌کا برکای سبق
ایجابت نشانیغه تیکسه خدنك   بولور شیرغه غالیب ضعیف مورلنك
چبین قیلغوسی حرّی‌لارنی شکار   قیلاورغه خذمت قیلور کرکسار
توتونك ساقیا ناظمی‌غه قدح   ایجیب مَی‌نی بولغایکه آنداغ فرح
ایلا کلستانیدا کوکو دیکای   حکایات غرایب‌نی تونو دیکای

بو قالماققه توشتی عجب رسته خیز　　که غالجات ساری موغلار قاچتی تیز
که غالجات‌دا موغ سقوش ایلادی　　بو غالجات ایلی ترك هوش ایلادی
که ایر برله خاتون که نجند تنان　　شهید بولدی بوکنت ارا بردی جان
بو غالجات‌نینك مالی منالین آلیب　　آغاایسغه کتی بو موغلار یانیب
سونکیدین قاووب تیز آق‌قوزی بیك　　نه آق‌قوزی بیك‌دور براق قوزی بیك
آلیب لشکرین توقه‌لك شانك بکی　　سوروب موغنی موسیار مینك بکی
قربان نیاز بیك برله عثمان دلیر　　بو عثمان ایدی یوز بکی شیر گیر
سولاب تاغقه قالماقنی قیلدی سقوش　　خصوص آق‌قوزی بیك قیلیب کوب توروش
کورونك آق‌قوزی بیك‌کا یتی قضا　　آغاسیغه عثمان قیلیب جان فدا
بو ایکو بو تاغ ایچره بولدی شهید　　خلایق کوزیدین بولوب نا پدید
توقه‌لك کیلور ایردی آطین چاقیب　　که آجراب آطیدین بو هم یقیلیب
بو بیك‌کا آتورلار تفك کینه کین　　مونی آطغه میندوردی بر چاره کین
نجیب چقتی بو بیك بو قالماقیدین　　قتولدی نجیب بو قضادین ایمین
قاچیب یاندی آرقاغه قالماقلار　　که قالّاش اوباش قالتاقلار
توقه‌لك کلیب تیز غالجاتیغه　　که هیچ بر ایشی کلماین یادیغه
قربان نیاز بیك موسیار بیك یتا　　دبیریغه بولدی کلیب ایلتجا
دبیری یازیب بو صفت نامه‌نی　　که جاری قیلیب نامه‌غه خامه‌نی
تمام سرگذشته‌نی ایلاب بیان　　که سلطان جنابیغه قیلدی روان
مراحل قیلیب طیّ ایتیب جرعتی　　که سلطانغه یتّی قیلیب سرعتی
توتوب بردی سلطانغه بو نامه‌نی　　اوقوب کوردی بو طرفه هنگامه‌نی
دریغلار یدی دست برزانو سقوب　　قزیل قان یاشینی کوزیدین توکوب
اوقوب جونك کیجیك بارچه‌سی یغلادی　　قیلور قیلماسینی تنگی بیلمدی

مونی آنکلابان ناظمی قیلدی زار　　بو دفترکا آلدی بولوب بیقرار
کتور ساقیا باده شوق جامیدین　　ایچیب مست بولوب باده گلفامیدین
بولوب عندلیب گلنی یاد ایلاین　　بو گل یادیدا دلنی شاد ایلاین
که ایردی بو خوشلوق مدام دفعه غم　　بو خوشلوقنی تا فغان بولور محترم

سلطان اعلی خان تیز مهمان‌دارلیق اسبابی‌نی راست

قیلدی بارچه اولوغ اوشاق سردارلارنی چرلاب کلتورماك‌کا کشی چاپدوردی مثلاً امیر توخته آخون قاضی کلان مفتی روزی آخون مفتی مقصود آخون قاضی عسکر شیخ منصور آخون کچیك آخون حاجی ناصیر آخون* ملا ایمین آخون متولّی مسعود آخون حاجی قواش آخون فخرالدین آخون قاسیم عاشیر آخون بارچه چونك کچیك آخونلارنی جمع قیلدی وینه حاجی طاهر غزنچی بیك حاجی عبدالله غزنچی بیك عبدالرّحمن غزنچی بیك عبدالواحد غزنچی بیك مغفر شانك بکی عظیم شانك بکی غنی شانك بکی صنبلدی شانك بکی مهرالدّین شانك بکی بُشر بیك امیر شاه میراب جبّاش میراب خدا بردی میراب بیکذات بیك بهرام بیك قواش قاضی قواش آل بکی قواش مینك بکی قواش یوز بکی قالتو مینك بکی ساقی میراب حسین بیك ممت علی میراب کایدد بازار بکی علی بازار بکی وینه قولی ایشقه تکّان آخونلارنی وبیك‌لارنی ییغدی بولار کلیب جابجا اولتوردی بعد از محاظیر سلطان اعلی خان سوز آغاز قیلدی وایدی ای آخونلاریم وای بیك‌لاریم نچوك قیلماق کرك خطای‌نی بر طرف قیلساق مانچو جنقن‌لار هجوم قیلدی بولارنی برطرف قیلساق سولان شیبرلار تبراب ایدی اولارنی برطرف قیلساق نچّه ایماق جاقار قالماقلار

امیر شاه میراب بیك چاقیب موغنی   فلككا چقاردی بو موغ توغینی
عبدالباقی مینك بیك توقان یوزبشی   ینه طاهری پهلوانلار باشی
چونك یولدوزغه ینكونچه موغنی سوروب   هزاران بو موغ خیلی نی اولتوروب
تمام موغ نینك آط كلاسین آلیب   چرایلیغ كورونكان بلاسین آلیب
برات آیی غه ایدی بست چار   یانیب اوز وثاقیغه تافتی قرار
یكرم بشی كلی زوخو كلیب   تخی آلتمسی باغ كاشغر یتیب
شعبان آیی غه بست هفته ایدی   مزاری حمت خانغه كلكان ایدی
توروب ایكی كون آندا شادلیغ قیلب   شعبان آخریدا شهركا كلیب
كورونكی كریب شاه سلطانیغه   همه فیش كش نی بریب خانیغه
تمام واقعات لارنی قیلدی بیان   تخی فتح نصرت نی قیلدی عیان
بولارغه بریب مجلسی شاه جم   كه احسان قیلب ایلادی محترم
كتور ساقیا می بله جام شاد   كونكل جام شاد برله تافقای مراد
بو میدین آچیلب مرادیم كلی   نوا ساز قیلغای زبان بلبلی
نواسین ایشتماككا عاشق كیلور   نوا بی ریا بولسه معشوق كیلور

امدی سوزنی آغایاس نینك قالماق لاریدین ایشتماك

كرك قچانكم امیر توخته آخون كچیك یولدوزنینك قالماق لارینی چاقیب مال منال لارینی غارت قیلب یاندی بو واقعه لار تمام یراق یقین نینك قالماق لاری ایشتیب یورك باغری غه اوت توتاشتی ایتور ایردیكه دریغ هزار دریغ كه قوتان لار اژدهادك بولدی امدی دم تارتیب بزلارنی هلاكت كا ینكورور یورك باغریمزغه قانیغ داغ لار قویدی نه طریقه ونه حكمت برله بز اولاردین قصاصیمزنی آلورمیز دیر ایردی آغایاس نینك

برمونچه بی باك حرامی قالماق لاری ایدیكم حلی قوتان لارنینك لشكری غولجه دا سلطان اعلی خان نینك قاتیدا حاضردور كنت لارنینك ایچیدا خاتون بلالار بی قرو قیری لار قالغاندور خصوصًا كتمن آچانوقو غالجات دیكان كنت لاریدا لشكر آزدور مال منال كوبدور اول كنت لاركا تیوق سیز باریب ایرانلارینی اولتوروب مال اموال لارینی غارت قیلب زن فرزند لارینی اسیر قیلیب آلیب كلساك اولارغه داغ موندین آرتوق بولورمو دیدی بارچه قالماقغه بو سوز معقول بولدی تیز نچه یوز قالماق لار آطلانیب تكس برله كتمن كا یورلاندی

نظم

تكس برله كلدی بو قالماق لار   قوشولدی مونكا نچه ایماق لار
یوق ایردی بو قالماق لاردین اثر   جو كتمن ایلی ایردی لار بیخبر
كه بركون ایدی وقت حمام بوغ   تكس ساریدین چقتی چانك برله توغ
بوكتمن ایلی قیلدی توغغه نظر   یتیب كلدی بدكار قالماق لار
محمد نیاز یوز بكی لار كوروب   آلیب میلطغین قیلتهغه اوت قیوب
بو موغ برله قیلدی تفك برله جنك   بو بدكارلار قیلدی مؤمین نی تنك
كیلور ایردی غول برله ایكی خانون   شهید ایلادی ایكی سین توكدی خون
كه دیشوار بولدی بو كتمن ایشی   كریب خالی اویكا تجیب بش كشی
آتیب میلطیغی برله تامنی تیشیب   كه اولتوردی قالماقنی حدین آشیب
بناكاه تیوب آنی قالماق لار   توتوب بش كشی نی شهید قیلدی لار
حمت نیاز پهلوان نه خوش نوجوان   شهید بولدی جنت كا بولدی روان
كه آندین ایشتی بلوس توقه للك   كلیب موغ قالماقنی قیلدی هلك
كه قربان نیاز بیك قیلب جرعتی   شجاعت قیلب موسیار مینك بكی
بولار ایلادی كفرنی خورد خام   تولا موغ لار بولدی دوزخقه رام

که سلطان‌دیدی بولسه بریخشی ایر   کلی زوخوغه بارسه اول شیر نر
باریب آندا قالماق بله قیلسه جنك   که‌آلتون بورورمن بویی برله تنك
شریك ایلابان یارته خانلیغ برای   که آطُ کلا مینکیچه جانلیغ برای
قیوب توخته آخون امیری زمان   دیدی حکم شه بولسه بولغوم روان
که سلطان امیرغه دعا ایلادی   طلب قیلغانینی روا ایلادی
قشولدی امیرغه ینه ایرکه بیك   که موغ‌لار باشیغه بولوب مرك بیك
عظیم شانك بکی هم توقان یوز بکی   که قاش کنتی دین بختیار یوز بکی
عبدالباقی مینك بیك قوشولدی تنجی   خدایار یوزیدین بهادر علی
علی دور که ابن محمد عزیز   عزیز ابن اسلام صاحب تمیز
بو اسلام تنجی ابن دولت همان   بو دولت که شیخ هفته محمدان
بولار اصلی یورتیکه یارکند ایدی   ایلا شهریغه کوچدا کلکان ایدی
بولار نسلیدین قالغان ایردی علی   اوشول علی‌نی خطغه فتدیم حلی
طاهر یوز بکی هم قوشولدی کلیب   شهردین ینه آلته یوز ایر آلیب
بولارغه بولوب باش امیری زمان   کلی زوخو ساریغه بولدی روان
رجب‌نینك‌که اون‌تورتی یولغه جقیب   مزاری ممت خان خوجامغه یتیب
توروب آنداوچ‌کون‌یغیب‌کوب‌جریك   بولارهر بری ایردی شیرغه شریك
رجب آیی‌نینك ایردی اون سکّزی   روان‌بولدی یولغه تولوب آطایزی
که اون توقوزیدا تمن کو بریب   کلی زوخوغه کلدی لشکر یتیب
جریك‌لار بو تون موندا آرام آلیب   یکرم سیده غول ایجیکا کریب
بارور ایردی لشکر کروه درکروه   بو غولدا نجه موغ بولوب رو برو
بو موغ‌لار بیله قیلدیلار سخت جنك   بریب کوه سنکی‌کا قان برله رنك
بری‌سینی قویمای هلاك ایلادی   که موغ‌دین بو یرلارنی پاك ایلادی

که اموال موغ‌لارنی غارت قیلب   که لشکر نیوه وکلا قوی آلیب
یکرم بریده کریب راهی غه   یتیب باردیلار کاشقری باغیغه
قیوب آندا مالی غنیمت بولار   آنی ساقلابان نجه تن قالدی‌لار
که تون یارمیدا بارجه قوزغالدی‌لار   غوربون چرغیلانغه یتیب باردی‌لار
کجیك یولدوزی اوزره اوچ‌تن اعین   بو قالماق لاردین یوررولار یقین
بو اوچ تن لعین‌نی توتوب کلدیلار   نه‌ایش‌دا یوررسن دیبان‌سوردیلار
بواوچ‌تن‌قیلب‌زارکوزین‌قیلدی‌آب   اولوغ‌لارغه بردی بو قسمی جواب
اغا وانی بز اوتونجی ایدك   زبان‌لارنی بیلماك‌کا تونکجی ایردك
دیدی قایدا دور بیْلی بَجْسی دیکان   دیدی اوشبو تاغ توقه‌سیدا ایکان
جقیب آلدی موغ‌لاربوتاغ اوزره‌کوب   که‌قورقوب‌قوتاندین‌یوررولارموکوب
بو اوچ‌نینك برینی اوشل تاغ سیان   که‌بولسون مطیع‌دیب ایباردی روان
بو قالماق کتیبان یانیب کلمدی   لاماسون بوطی‌دین تنیب کلمدی
یکرم اوجونجی کیجه‌سی ایدی   اوشل ایرکه بیك‌نی امیر بویرودی
دیدی‌سیز جقیب موغ‌بله جنك‌قلینك   جهان‌نی کوزیکا همان تنك قلینك
دیدی ایرکه بیك از برای خدا   خدانینك یولیغه تمن جان فدا
قوشوب ایرکه بیك‌کا جو یوز پهلوان   ینه یوز کشی آلدی قولغه سنان
که اللیك کشی ایردی شمشیرزن   تمام ایکی یوز اللیك ایردی بو تن
کلیب بارجه‌سی ایرکه بیك قاشیغه   روان بولدی‌لار اوشبو تاغ باشیغه
یاریم کیچه‌دین تاکه بامداد یوروب   قلیب تیز جنك موغ‌لارنی کوروب
که جاش وقتیغه تکرو جنك ایلادی   اولوك‌نی بو تاغ برله تنك ایلادی
جیدالمای بوموغ قاجتی آرقه بریب   قاووب‌سونکیدین‌ایرکه بیك آطساليب
سوروب تیزتیز توخته آخون خوجام   یقین ایلادی ایله‌ماك‌کا تمام

قیلب بارچەنی ترك دلائل اوقونك   خدا رحمتی‌دین مدام کوز توتونك
خداوند عالم کرم ایلاکای   دو عالم ارا محترم ایلاکای

قورغاس جهادی‌نینك بیانی

ینه ناظمی قصه قیلدی بیان   که قوشیده سوزنی قیلورلار عیان
قلیب شاەلار بر کونی مَشْوَرَتْ   ندور مشورت بل قیلب مصلحت
آلیب شاەلار لشکری بیکران   که قورغاس دیاریغه بولدی روان
که منزل مراحل‌نی کوب طَی قیلیب   که تیز باردیلار کَرْصمونغه یتیب
تکیب باره‌کاەلارنی کَرْ غولیغه   قیوب اهلی بدعت‌نی جان هولیغه
کەچنك فتزه تاشینی غارت قیلب   خطای باشینی غولدی برله یاریب
که مؤمین جریکی آلیب اولجها   که اولجه دیمه زر بله نُقره ها
قلیب اهلی بددین بله سخت جنك   خطای مرکی بولدی زمین برله تنك
بو قسمی ایکان رسمهٔ روزکار   عزیز پهلوان بولدی‌لار زخمدار
که تیز غولجەغه ینکوروبان آنی   برهفته آقیب فرقه سردین قانی
که آندین بولوب بستر اوزره شهید   مونی زخم اورغان ایدی بر پلید
تمورجی ایدی اوسته قونلوق نیاز   که سوینتاق لقب‌نی قیوب آنکا باز
بوقورغاس‌دا سوینتاق‌نی قیلدی‌شهید   که جنت سیانیغه قیلدی فرید
کیکز برات اوغلی بله اول بوساق   عای برله عقبی‌نی قیلدی وثاق
قیلب‌کفری‌اهلینی زمین‌دین‌موفست   شهرنی بوزوب بردی آنداغ شکست
مطیع بولدی چزغان چعجی تخی   که صامول وتورکون وتابجی تخی
بنوع قلعەلارنی مسخر قلیب   غنی بولدی مؤمین زرسرخ آلیب
امیر برله ساطان تمام مؤمنان   باری غولجه شهریغه بولدی روان

چقیب پیش‌باز مفتی وقاضی‌لار   هر اویلوك اویکا توشیب غازیلار
که بر نجه کون لشکری مؤمنان   که اوز شهریدا بولدیلار تنج امان
کتور ساقیا مَی بله جام هوش   آنی ذوق احمددا ایلاب که نوش
ایبارکوم که احمدکا چندان درود   بو اینتقان درود فی سبیلی ودود

امیر توختە اخون کوکوسون کچیك یولدوز چونك

یولدوز دیکان یرکا باریب موغلار برله جنك قیلغانی امیر نوختە آخون عظیم شانك بیکی امیر شاه بیك عبدالباقی مینك بکی ایرکه مینك بکی طاهر یوز بکی توقان یوز بکی عبد الله یوز بکی بختیار یوز بکی علی بایلار شهردین آلته یوز لشکر آلیب وصحرادین هم لشکر آلیب روان بولغانی وفتح نصرت بله یانغانی

ایا عندلب سایرا کل وقتیدا   مقاصدغه شاید یتورکای خدا
تیلنك باریدا وصف کل ایلاکیل   عبادة قیلب اوزنی قل ایلاکیل
مبادا یتیشسا بو بادی خـزان   قزیل کل یوزی هم بولور زعفران
که اولدمدا فریاد سود ایلاماس   قل اولکاندا آذاد سود ایلاماس
نصیحت‌نی قوی ناظمی باشلا سوز   هرایش‌نی کورور آدمی بولسه کوز
مع القصه بولدیکه فصل خزان   که موغدین برو کلدی تیز ناکهان
بو موغ پادشاەلارغه بردی خبر   خبر قیلدی شەلارغه چندان اثر
کلی زوخو جای‌دیکی موغلار   شره بوغاجیغـه کیلور بولدی‌لار
خیالی قوتان‌نی هلاك ایلاماك   بولاب مال‌لارین دردناك ایلاماك
بو نوع موغلارنینك خیالی یمان   خیالینی بیلدیم که کلدیم بو یان
ایشتی مونی جونك کچیك غازیلار   بو قالماقغه کوب نقره زر بردی‌لار

صنبلدی قانصد هم شهرنی تاشلاب صحراغه چقیب کتّی بیکذات بیك خوجام نیاز علی فوجی‌لارنی آلیب زنبورکجی‌لارنی باشلاب اعلی خان‌نینك خذمتیدا بولدی سلطان اعلی خان احمد خان خوجام‌نینك کناهیدین اوتوب امدی سیز ای خوجام خلایق‌لارغه دعا قیلب بریب اویونکزدا تنج یاتینك دیب صحرادیکی اویی‌کا ایبـاردی احمد خان خوجام‌نینك اینی‌سی توخته آخون‌نی امیر لشکر اسلام قیلدی ملا روزی آخون‌نی ینه مفتی قیلدی طاهر بیك عبد الله بیك عبد الرحمن بیك عبدالواحد بیك‌لارنی غزنجی قیلدی مغفر بیك‌نی داد خواه بیك قیلدی مهر الدّین بیك عظیم بیك صنبلدی بیك‌لارنی شـانك بکی قیلـدی هرقایسی سپاه‌لارنی برر منصب‌کا مقرّر قیلدی آندین سونك سلطان اعلی خان لشکر انبوه برله شهر طره‌فیکا یوزلاندی بو خبرنی ملا صلیش امام آخون ایشتیب تولند یوز بکی ملا مشهور امام احمد علی‌لارنی آلیب نورغون خلق برله سلطان اعلی خان‌نینك آلدیغه پیش‌باز چقتی‌لار نظم

که سلطان که بولدی شهرکا روان   آلیب بیعدد لشکری مؤمنان
چقیب پیش باز ملا صالش امام   کوروشماك رسومینی قیلدی تمام
کوروندیکه خانغه بو شیرین زبان   قلیب پند آمیز بولوب نکته دان
دیدی‌ای‌شهاعمرونك اولسون‌اوزون   تخی دولتنك هم عدد دین فزون
بناکاه شهر ایجره کیرسه کشی   که هیچ قیلماسونلار یمانلیق ایشی
شهرنینك ایجنده کوب اهلی ادب   اولارغه برو قیلمسون‌لار تعب
بو لشکر شهرکا زیان قیلماسون   برونینك تاخوسینی اولتورمسـون
اکر اوجراسا ایط آنی قیلمه قان   شهر ایجره قان توکسه بولغای یمان
بروفینك فولبنی تالان قیلماسون   بو لشکر شهرنی بولان قیلماسون

شهردین برو برکا کر آنسه اوق   آنکاصبری ایلانك‌که هیچ‌باکی یوق
عداوت قیلب قیلمغای سیز قصاص   اولوغلوق‌قیلب‌قیلماغای‌سیزعصاص
بو قسمی نصیحت عیان ایلادی   که سلطانغه پندین بیان ایلادی
که آندین بولوبان شهرکا روان   شهرکا کریب لشکری بیکران
دیدی جقماسون آخونوم اویدین   خموش ایلابان توشماسون توریدین
آلیب آخونوم دین که نقّاره‌نی   نفیر برله کارنای دبول بارینی
جلال الدین خلفم‌نی قاضی کلان   قیلب مقصود آخون‌نی مفتی زمان
که سلطان که چقتی ایکیز تختیغه   بریب زیب زینت جهان رختیغه
سرانجام ایلاب که قالمای کمان   خدایا بو ناظم‌نی توتقیل امان
بو قسمی ایکاندوك فلك‌نینك ایشی   جفا ظلم ایرمیش فلك ورزیشی
عزیزنی قیلور خوار خدای جهان   کدانی قیلور پادشاهی زمان
قلیب مرغ زرین‌نی قاف ایجره بند   ینه ناز قرانی قیلب سر بلند
عجب دور عجب دور زمانه ایشی   غریب‌دورغریب‌دورفلك ورزیشی
کدادك بولوبدور نه خوش بای‌لار   کدالار مینار تیزرو طای‌لار
ایجالمای کدا بادیان جـای‌نی   تپالمای آشیغه زغیر مایی‌نی
ایجارلار بوکون‌لاردا آط باشی چای   ایشك مینماکانلار مینار بولدی طای
بولوب فقری بایلار بلاسی تولا   کدانینك بو کونده کلاسی تولا
کدالار ایجب سوت‌نی قایماق یدی   عزیزلار مدام نانیٔ قاق یدی
دریغا دریغـا صفـا قالـادی   قریندااش ایجنده وفا قالمادی
یکیت‌لار خاطوندك کیار باسمه‌نی   اولوغ‌لار بلیکا تاقار تاسمه‌نی
که بداصلی بدذات بولدی عزیز   جوکوب هم‌موکوب‌یوردی اهلی تمیز
ایا ناظمی سوزنی قیلمه دراز   یقین‌دور خزان فصلی تیز کتّی یاز

القصه سلطان شوكت آخون برله امير اعلى خان‌نينك

جدل غلبه‌سی‌نينك بيانى بو آنداغ واقعه دوركم سلطان ملا شوكت آخون امير اعلى خانغه كناه قيوب اميرليق منصبی‌نی آلدی بارچه لشكری اسلام بو ايش‌غه دل تنك بولدی چراكه تولاراق خلايق امير اعلى خان‌نی دوست توتار ايردی چراكه اعلى خان تفك زن‌ليك‌دا بی‌نظير ايردی وهم تولا جنك قيلغان ياش نوجوان پُردل ايردی بو جهتدين بارچه منصب‌دارلار سلطان شوكت آخوندين اعلى خان‌نينك كناهينی تيلاديلار شوكت آخونغه معقول بولمادی حتّى كه توتكانی‌لارنينك اولوغی ياكور سلطان جوسن بايَنْ شَیْ اوءجور يَنْشَیْ لَاَيَنْ شَیْلار كليب آخونلوقدين اعلى خان‌نينك كناهينی تيلادی اونومدی آخير خدايار كنتی‌دين ملا صالش امام تولندی يوز بشی ملا مشهور امام‌لار كريب آخونلوققه نصيحت‌آميز سوزلار قيلدی چراكه ملا صالش امام سنّه ساله‌ليك خرد منكشی ايردی وهم اهلی دولت اغنيا كشی ايردی سوز آغاز قيلدی وايديكم ای آخونوم بو دنيا فانيدور آنينك دولت وآبرويی هم فانيدور نچند اولوغ دولتمندلار ير سوزينی سوراب آخريدا زير زمين‌دا خاك آلوده بولوب يتيب دور مثلاً شاه جمشيد وفريدون فرخ ومنوجهر وضحاك وكيكاوس وكيخسرو وزال زر ورستم وكوذر ابن كشواد وانوشروان بس پادشاه‌لارغه همت‌ليك ايرانلار وعاقل وزيرلار لازيم دور چراكه وزير قابل وعاقل بولسه پادشاه آسايش‌دا بولور البته اعلى خان‌نينك منصبی‌نی عنايت قيلسونلار مكر آنداغ قيلماسه‌لار يورت قولدين كتار ايش‌نينك آخری فسادغه تارتار اول وقتيدا فشيمان فايده قيلماس دولت قولدين كتسه يانيب كلماس

هركشی توانالبغ وقتيدا دارويی كار ايجيب عادة قيلسه البته كسل‌لاردين امان‌راف بولور مبادا آغريب يانقان‌دين كين دارويی كار ايجكان برله فات نفعه يتكورالماس مثلاً ترياق داروسينی زهر ايجماس‌دين ايلكری راست قيلاب قويسه يخشی بولور مبادا زهر ايجكاندين سونك ترياق داروسينی راسلاب ايجكونچه يورك باغری ايزيلور اول وقتيدا ايجكان برله سود قيلماس البته هلاك بولور ای آخونوم موندين اوزكاسينی اوزلاری بيلسون‌لار ديدی سلطان شوكت آخون ايدی ای امام آخون راست ايتا دورسيز امّا اعلى خانغه منصب برماسمن ديدی ملا صالش امام آخون وتوتكانی‌لار سوراديلاركم امير اعلى خاندا نمه كناه بار ايرديكم آنكا مونچه غضب قيلادورلار ديب ايردی آخونلوق ايدی انينك كناهينی اوزوم بيلادورمن ديدی بولار ايدی مونداغ غضب اوزكا زيان قيلور ديب ناعلاج بولوب يانيب چقتی بارچه اولوغ كچيك‌نينك كونكلی شوكت آخون‌دين قالدی ملا صالش آخون اوز كنتی‌غه يانيب چقتی يورت خلقی يغيليب كلدی سورديلاركم نچوك بولدی ديب آخون بولغان واقعات‌نی بولارغه بيان قيلدی بارچه اشكرنينك آچّغی كلدی تورغون لِشكر قاش بويی‌غه باردی امير اعلى خانغه كوروندی خلايق‌لار اعلى خانغه ايديلاركم سيزنی اوزوميزغه سلطان قيلدوق شوكت آخون‌نی عزله منصب قيلدوق ديدی اعلى خان ايدی برنچه كون صبر قلينكلار تاكه آخونلوغ‌نينك آچّغی فست بولسون ديدی خلايق‌لار اونومای امير اعلى خان‌نی سلطان كوتردی هر طرفدين لشكری اسلام جوق جوق يغيلب كليب اعلى خان‌نی مبارك بادليغ قيلدی بارچه سپا ورعايا شوكت آخوندين يوز اويوردی بارچه‌سی اعلى خانغه ملازمت قيلدی حتّى كه

بو یاندین کریب توقنك بیك همه — که بل لشکری موسیار بیك همه
عظیم شاه الم شاه امیر شاه همه — ممت شاه خوجه شاه تمور شاه همه
سوروب کفریلارنی بولوب بوریدك — خطای سینەسین نیزەدا قیلدی جك
که بر کوجیدین غولجه پهلوانلاری — ارا اوستنك دلبری جوانان لاری
تاش اوستنك دلبرانی بر یانیدین — ارا بوز جریکی تیکیب آرقادین
چلوقای بولوکای مزارلیغ تمام — ینه بارتو قایدین تمام خاص عام
که نیلغا اولاستای بله جونجیلیك — بورا بوغاسونلوق بله کوب جریك
ینه قاش سفتای بهادرلاری — کەقورغاس ایلی نینك که پرزورلاری
که تونکانی آخون جریکی تمام — که یالغوز یغاج کانیدین خاص عام
شره باغ قوغونجی وقاینوق همه — جاغوستای دولاتو خونخای ینه
ایکی بوغرالوق برله غالجات ایلی — آجانوقو شونکقار کتمن بلی
که دار تام دو برله اودونو تخی — دوبون لشکری کلدیکه انبوه تخی
که هر کوجه باشیدا آطلار جافیب — خطای باشیغه تیغ برا سالیب
که نعره جکربند جکیب های هوی — نجوك تنك بولور اژدها برله اوی
بو تورغون جریکدین آلالا جقیب — یورك یارغودك شور غوغا جقیب
که قانغه بویالیب بولوب لاله رنك — که برکجه کوندوز قلیب سخت جنك
بولوب هربر اسلامی مست نیوه دك — لعینلار بولوب اهریمن دیوەدك
کهی بوجریكلار خطاینی سوروب — کهی بو جریكنی خطای یاندوروب
تانك آتقونجه ایلاب که غوغایی عام — سحرلیکدا بولدی خطایلار تمام
توتوب کهنه جانکجونی ایلاب اسیر — که فرزند زن‌نی قلیبان یسیر
ینه نجه یوز ایر مظلوم خطای — کەجانکجون اویکا کریب توتی جای
سولانیب که اوج کونغجه بارجەسی — بولار بو لعین‌نینك ایدی غالجیسی

ینکی جانکجون ایردیکه یاش نوجوان — مسلمانغه قیلماب ایدی هیج زیان
دیدیکم مسلمانغه من ایل بولای — نمه کلسه باشیمغه آنی کورای
که چنغن یغیلدی دیدی آی اولوغ — که بزلارکا لایق بولوبدور تموغ
کەسن قیلمه موندداغ یمان ایش‌نی هیج — سنی جقالی قویماغایمز که هیج
بوسوزنی ایشتی بو جانکجون خطای — علاج تافماین یغلادی های های
بوجانکجون اوزیکا اوزی قویدی اوت — قاچیب چقتی آخیر تمام اهالی بوط
بو قاجقان لعین‌نی هلاك ایلادی — تمام اصل نسلینی پاك ایلادی
اولوغلارغه توشتی خزاین لاری — جریكلارکا توشتی دفاین‌لاری
آلیب اولجها دختری ماه روی — که مورجەمیان نقرەتن مشکبوی
مسلمانغه توشتی تولا نقره تن — قدی مثل عرعر یوزی یاسمن
کورونك قدرتی قادر ذوالجلال — که خاقان جین بختی تافتی زوال
تمام مورجەنی شیرغه غالیب قیلیب — برور قشەغه شیرنی مغلوب قیلیب
اکر خواهلاسه آن خدای کریم — که عنقانی قیلغای جبین‌غه ندیم
هر ایش‌نیکه قیلسا خداوند قیلور — که یوقسه نهیف بندەدین نه کیلور
که شکر خدانینك بو انعامیغه — که نصرت‌نما جود احسانیغه
ایا ساقیا توت فرح جامیدین — بولای مست ایجیب جام کل فامیدین
بو مستلیکدا ایلای که یاریم‌نی یاد — که مقصدغه یتسام که تاپغوم مراد
که مقصد همه کعبة الله ایرور — مراد کعبة الله الله ایرور

یعنی آن خدای عالمیان‌نینك فضل کرمی برله قلعه کفار فتح بولدی بارجه سردارلار اوز لشکرینی آلیب یانیب غولجه شهری‌دا قرار توتی‌لار بارجه لشکری اسلام نجند زمان تنج بولوب راحت وفراغت قیلدیلار

بس ینکی جانکجون‌نینك حکم برله کهنه جانکجون‌نی

یعنی چانك جانکجون‌نی باش قیلب نجند منصب‌دارلار برله جقاریب برماك بولدی قواش بیك بکذات بیك‌لار جانکجون‌نینك قاتیدین جقیب سلطان شوکت آخونغه امیر اعلی خانغه بر بر بیان قیلدی مسلمان‌لار طرفه شاد خرّم بولدی ایرته‌سی کفارلار دروازهٔ شمال‌نینك قبله طرفی‌نی نشیب توشوك آجیب لشکری کفارنینك سردارلاریدین مثلاً جانك جانکجون تودارین بی‌دارین کهنه جانکجون سادارین خاغلادای جاغلادای باغلادای عه‌آغلادای لارنی خاتون فرزند مال منال‌لاری برله جقاریب مسلمان‌لارغه تاپشوروب بردی سپاه‌لار بو سردارلارنی غولجه شهریکا ایباردی ینه کفارلار قلعه دروازه‌سینی برکتیب آلیب آجمادی مسلمان‌لار اوج کون صبر قیلدی کافرلار دروازه‌سینی آجمادی ینه سردارلار جغاش بیك قواش بیك یوسف بیك امیرشاه بیك بیکذات بیك سامساق تونکشی لارنی ایباردی بولار قلعهٔ کفارنینك قاتیغه کلیب بانك اوردی وایدی‌لار کم ای ناکس‌لار نمه‌غه حیله قیلیب دروازه‌نی آجماس‌سیزلار وعده‌کا نه اوجون وفا قیلماس‌سیزلار دیدی جنك دالویه جقتی وایدیکم ای بهادر یکیت‌لار جانکجون سیزلاردین یمان قورقادور وایتادورکه ینه نجه کون صبر قیلسالار آندین دروازه‌نی آجیب برساك دیدور دیدی بو سوزلارنی آنکلاب بیك‌لار خواه‌لادیلارکه یانغایلار جنك دالویه‌نی برکا آلیب بارغای شول زمان سفیل باشیدین میلطیق آتی سامساق تونکشی‌غه تکدی شهید بولدی بارغان بیك‌لار جنك دالویه‌نی اولتوروب باشینی خندك‌نینك کوبروکی‌نینك یانیغه آستی ینه جنك قلیشتی اولوغ‌لار صادیرغه ایدیلار ای صادیر ینه برلقم کورلاسانك سفیل‌نینك آستیغه دارو قیوب

بیاندای‌تینك سفیلی‌نی بوزغاندك بوزغیل دیدی صادیر خوش بولغایدیب ینه لقم کورلاغانی

نظم

مونی آنکلادی تیز اون نجه ناس   سفیلغه یوکوردیکه قیلمای هراس
سفیل‌نی بولار بوزغالی باشلادی   بوزوب قلعه‌نی تورکالی باشلادی
سفیل باشیدین کفری اوت تاشلادی   که اوت هم‌قزیغ یاغ‌نی ذود تاشلادی
بو اون نجه موٴمین‌نی قیلدی شهید   جانی هشت جنت‌کا قیلدی فرید
که صادیر لقم کورلاماقفه توتوب   توشوك برله خندك تکیدین اوتوب
سفیل آستینی داروغه تولدوروب   قیوب فیلته‌نی فیلته‌غه اوت قیوب
سفیل‌نی قیلب راه‌دك جونك شورا   خطای خلقی‌نی ایلاماك‌کا تبا
قیلب بارجه اسلامی غوغایی عام   خیالی خطایلارنی قیلماق تمام
بو کونلاردا بولدی عجب سخته جنك   خطای قانی غبرانی جوذان بردی رنك
که برنجه تن قلعه‌غه قویدی اوت   توتون جقتی آسمانغه بولدی بلوط
خطای قالدی حیرت‌دا هریان باقیب   اوزی‌نینك اوی‌کا اوزی اوت یقیب
توتون برله اوتلار شهرکا تولوب   که کوزدین شهر بلکه غایب بولوب
کریب غازی ایرلار شهرنی باسیب   خطایلارنی تونقان هماتا آسیب
هلاك ایلادی تیره‌سینی سویوب   کسیب باشینی کوزلارینی اویوب
خطای اوجراسا تیز ایلاب هلاك   که فرزند زنی‌نی قیلب دردناك
کریب بر طرفدین امیری زمان   ینه توخته آخون جهان پهلوان
عدو خیلی برله قیلب سخت جنك   عدو قانی برله بریب برکا رنك
صنیلدی دلاور بله بشری بیك   ینه قاسیم آخون ایدی عشر بیك
شهر لشکرینی بولار باشلابان   قیلب جنك بولوب آرسلانی زمان
خطاینی جافیب باشلارینی اوزوب   یوروب هر بری مردلیغ کورکوزوب

کریب جمله جانکجو نغه زاریغلاشیب   باشینی اوروب بر جهان تیغلاشیب
کلیب داد اتیب کفری سرداریغه   نه سردار بولسونکه مر داریغه
دیدی بارجه‌میز حالی بولدی زبون   بری‌برنی یب بارجه بولدوق جنون
خورك ایلادوك بارجه آدم کوشی   بو قسمی‌بولوب بارجه‌میز نینك ایشی
جهاد ایلاماککا مجال قالمادی   تنخی مانکغالی بزدا حال قالمادی
یورارمیز که بر برسی‌میز دین نجیب   توکاندوك اولوب آب افیون ایجیب
مونی آنکلادی شاهی کفاریان   یوزین تیرمالاب قیلدی آه فغان
دیدي بارجه دارین یغیلسون دیدی   بو ایش‌نینك علاجینی قیلسون‌دیدی
یغیلدی غلادای دالویه لار   فیاده کلیشتی اوروب فویه‌لار
که‌جانکجون‌یانیغه کریب فویدی‌باش   همه‌یغلاشیب کوزیدین توکتی یاش
آجیب اولکونی بارجه انبارینی   یاریم‌تویدوروب خلقی‌نینك بارینی
که یاندوردی خلقین نصیحت بله   کریفتار اولوب درد کلفت بله
یورور ایردی کفّار جانیدین کجیب   اولور ایردی افیون سوینی ایجیب
تونوب بر بری‌نی کوشینی یدی   که تاتلیغ ایکاندیب توشینی یدی
کذرغه جقیب اوجراغان‌نی تونوب   خاتون بلالارنینك قانینی یوتوب
که آدم کوشینی تالاشیب یدی   اوزین فوقینی قارنی آجیب یدی
که اسلامی‌لار هم مونی جاغلادی   تنخی ایکی برکا شیبه باغلادی
شیبه اوستیدین زنبورك‌لار اتیب   که لاتُ منات اهلی‌نی قورقوتیب
تولا کفریلارنی هلاك ایلادی   خطای‌لارنی کوب دردناك ایلادی
که جانکجون قیلب الجی‌چنك لویه‌نی   قوشوب مونکا بر نجه دالویه‌نی
بولارنی چقاردی سفیل باشیغه   جقاردی ینه شهری‌نینك تاشیغه
بولار تجفریب دیدی ای اهلی دین   نجه تونکشی بیك برکا کلسون یقین

بولوب رو برو سوز قیلالین دیدی   خیالینك ندور بز بلالین دیدی
بولار قاشیغه باری جبّاش میراب   خدا بردی بیك هم امیرشاه میراب
دیدی نه‌سوزونك‌بولسه قیلغیل بیان   نجوك خواهشینك بولسه قیلغیل عیان
دیدی شاه‌میز جون ایطاعت قیلب   کنامیزدین اوتسه عنایت قیلب
دیدی‌جونك‌کچیك‌بارجه‌بولدوق‌مطیع   خدا قیلدی بزلارکا سیزنی رفیع
ینه برسه بزلارکا اوج کون امان   که آندین سوزومیزنی قیلساق عیان
بو سوزلارنی چنك لویه قیلدی بیان   بولار هم امیر ساری بولدی روان
امیر برله سلطانغه بر بر دیدی   بولارغه امیر ایلتفات ایلادی
مونی آنکلادی بارجه بیك‌بولدی شاد   که سلطان امیرغه بو ایردی مراد
دیدی نیز چنك‌لویه ساری بارینك   که چنك‌لویه‌غه تیز بوسوزنی قلینك
که‌جانکجون‌دین‌اوزکا اولوغ‌لارنی تیز   جقاریب که بزلارکا تیز برسانکیز
له‌جانکجون‌غه ایلطاف قلیب‌قلعه‌سین   تمامین قیلورمن اولومدین ایمین
باریب‌تونکشی‌لاردیدی چنك‌لویه‌غه   که آنکلاب که یاندی بو هم سونکیغه
کریب کفرلارغه بیان ایلادی   اولوغ‌لار سوزینی عیان ایلادی
دیدی خویزه‌لاردین کریب ایکی‌تن   که هرسوزنی قیلسه ایشتسام که من
مونی دیب جقاردیکه چنك لویه نی   که سلطان امیرغه دیدیلار مونی
امیرلار قواش قاضی‌نی باش اتیب   که‌بیکذات‌میراب‌بیك‌نی‌بولداش‌اتیب
بولوب ایکی تن کفری ساری روان   خطای شاهی قانیغه یتّی همان
کورونذی کریب رسم آداب بله   تکلّم قلیشیب که هر باب بله
چقارماقچی بولدی سپاه‌لارنی تیز   آجیب برماك اولدی قبوغ‌لارنی تیز

که مؤمین قیوشدی قدم اولجه‌غه   که یانماق‌نی کوزلب تمام غولجه‌غه
که غارت قیلب بارجه اموال‌نی   که آط باش جای خطای مالینی
نالاشیب قرا جای کوکجه‌ای‌نی   الیشیب تیوه آط کلا تای‌نی
لکن برله داروی جاذان جنه   مکر قالمادی اوسمه برله خنه
الیب بعضی‌لار دختری نازنین   که مورجه‌میان غنجه‌لب مه‌جبین
که آلتون کموش برله دوردون توار   شکر برله کشمیش نبات قند انار
تمام بی‌بضاعت بولوبان غنی   گدایلار کوتاریب زر نقره‌نی
بحکم خداوند نعم النّصیر   که فرزند زن‌نی قیلبان اسیر
کوره شهریده مینکجه مؤمین قالیب   یانیب غولجه‌غه اولجه‌لارنی الیب
هراویلوك اویی ساری بولدی روان   غنی بولدی اولکون مؤمنان
که شه‌لار طبل شادیانه جالیب   کورونك اهلی حافیظه نوالار قیلیب
قیلب لعله جبّه دلیر طرفه ساز   شاه عاروف قیلب کبك دك انجه باز
ینه معصوم آخون نوالار قیلب   که صادق دوتاری صدالار قیلب
که نقّاش حسن چالدی آندا نفیر   قیلب آندا قاسیم جکردك صدیر
تمام مؤمنان شاد مسرور اولوب   یوروره‌ر بری شاهی فغفور اولوب
خدا ایذنی برله بولوبدور بو ایش   ذکر یوقسه بنده قیلالغای نه ایش
بو دور بنده‌سی اوزره فضلی اله   بز عاجز نهیف‌لار بو دور عطا
کورونك قدرتی ربّی حیّ القدیم   خطاینی ندیم اتّی بزکا کریم
که شکر خداغه هزاران هزار   خطای آلدیدا قیلمدی بزنی خوار
دیمه کفریلار برله جنك ایلادوك   خطاینی جهاد ایجره تنك ایلادوك
هر ایش اوتسه اولدور خداخواهشی   ایماس دور اول ایش بنده‌لارنینك ایشی
ولی بنده‌کا جزوء اختیار   عطا ایلادی اختیار بیروبار

تخی کورساتیب بنده‌کا ایکی یول   صواب موندادور دیب خطادیب که بول
بو یول دیب که کیرسه جنّت تپار   بو یولغه کیرور نار محنت تپار
خدایا کرم ایله جنّت یولین   روا کورمه مؤمین محنت یولین
محبّت می دین توتونك ساقیا   غریب ناظمی‌دین قیلب ابتدا
بلال بی سعاده کبین قالماسون   جو می‌سیز قدح ایلکیکا آلماسون
کشیکم محبت میی‌دین ابجار   که حرص هوالار دلیدین کتار
شمالدك اوتوب کتی عمری عزیز   که افسوس یماس سن ایا بی‌تمیز

القصه قلعهٔ کفار یعنی کوره شهری‌نینك فتح بولغانی

وآندا بولغان واقعه‌لارنینك بیانی ونجند کفارلارنینك سردارلاری‌نینك مطیع بولغانی قیری جانکجون مطیع بولوب ینکی جانکجون اوزیکا اوت قیوب اولکانی

بو قسمی دیدی ناقلانی سخن   ندور ناقلان عاقلانی سخن
سپا لارینه ایلادی مصلحت   علوم اهلی برله قیلب مشورت
دیدی امدی بوزساق کوره شهرینی   خطایدین آلیب سلطنت تختی‌نی
مسلمان ایلی ایلاساك شاه‌لیغ   رعایانینك حالیدین آگاه‌لیغ
بو سوز برله اسلامی آطلاندی‌لار   کوره شهری اوزره ینیب باردی‌لار
قوپاریب ینه ایکی یرکا شیبه   سالیب کفری اهلی ارا زلزله
تولا نامدار شیبه اوزره جقیب   کورونکان خطاینی تفنك‌دا اتیب
آتیب کفریغه زنبورك‌لار اوقین   بو قلعه‌نی بوزماقفه بولدی یقین
خطایلار ارا توشتی کوب زلزله   که امید اوزوب جان‌لاریدین همه
تولا اهلی کفّار بولوشتی هلاك   که فرزند زن بولدی کوب دردناك

طورفان یوزلکی هم ممت توخته بیك   بار توقای ایلی‌دین خدا بردی بیك
خدایار یوزبدبین خدا بردی‌لار   کیکزجی علی برله تیز یوردیلار
بولار جمله‌سی کفری ژاهبن توسوب   مثالیکه اوردکنی لاجین توسوب
بو تون اوّل آخشامدا ایکی کروه   بری برسی برله بولوب رو برو
تمام کفریلار باشیدین کتّی هوش   اوشول توندا قیلدیکه آنداغ سقوش
جاراقّا جوروقّا قلنج‌لار اونی   ناراقّا توروقّا سالدی غولدی‌نی
شبی ناریك اولدی تُمان برله داج   که مؤمین ایشی موندا تافتی رواج
که یاغدوردیلار تیر مدکی بولوط   ویا توشتی بولغای نیستانغه اوت
یتیب یر اوزه بو صفت کافران   سری بی تنانُ تنی بی سران
اوشل توندا بولدی عجب سخت جنك   خطای قانی برله بریب یرکا رنك
که بامدادغه تکرو توکاندی عدو   آجیب باب نصرت مسلمانغه هو
ینیب بارجه خلق اولجه‌لارنی الیب   که سردارلارغه کورونڈی کلیب
دلیرلارغه شه ایلادی ایلتفات   بریب باش ایاغ سرفا قات قات
کتور ساقیا می‌غه من تشنه لب   ایجب سوز اطیغه برای تیز دَب
یرکورسونکه سوزنینك تکاورلاری   چافیب تیز تکلّم اکابرلاری
زبان شاهی قیلسونکه سوزساری عزم   کلستان صفحه‌دا قیلسون که بزم
آجیلسونکه دمدم تکلّم کلی   نوا ساز قیلسون لسان بلبلی

کوره‌نینك تاشی صاندونك جانکزانینك فتح بولغانی

تمام غازی بر کون خروش ایلادی   قزان قایناغاندك کـه جوش ایلادی
تمام مؤمین اهلی بولوب درغضب   سواره بولوب، بردی اطلارغه دب
بولوب بعضی آطلیغ وبعضی یباق   الیب ایلکیکا غولدی برله تیاق

برنجی آی نینك كه اون ایکی‌سی   فیاده بولوب مؤمنین جمله‌سی
که‌دروازه مشرق‌غه تیز قویدی اوت   توتون‌لار هوا اوزره بولدی بولوت
که توتکانی‌لار برله کوب مؤمنان   صاندونك جانکزا ساریغه بولدی روان
شهر لشکـری قیـله دربنـده‌نی   بوزوب کیردی‌اولتوردی‌کوب‌لنده‌نی
دلیرلار دوکان‌لارغه اوتلار یاقیب   خطایلار کوزیکا توتون‌نی تقیب
او کون کیچ‌غچه کوب خطاینی قریب   خطای باشینی غولدی برله یاریب
الیب ایلکیکا خنجری آبدار   عدو خیلی‌نی انجنان قیلدی خوار
قاچار ایردی کفّار تاوشقان بولوب   بنوع کُربه قاشیدا سجقان بولوب
دلیرلار بولوب شیر نر صفت   قاچار ایردی اعدا بولوب خر صفت
سالیب شیر مردلار خطایغه سنان   کوب اعدانی قیلدی سقرغه روان
که بعضی عدونی تفك‌دا اتیب   که دوزخداکی اناسیغه قتیب
که بعضی خطایلارغه ششفر اورار   عدولار سقر ساریغه فَر اورار
که بعضی سنان سالدیلار بعضی تیغ   که اعدا باشینی اوزوب بی دریغ
که بعضی غضب برله سالدی تبر   اوزولسه باشی تن ایرور بیخبر
سوروب کفریلارنی دیبان جاق چاق   که تیغ‌لار خطایغه سالیب شاق شاق
جراقّا جوروقّا قلینج‌لار اونی   تراقّـا توروقّـا سالیب غولدی‌نی
جنان یاغدوروب تیر مرکی بلوت   توتاشقان صفت‌لیك نیستانغه اوت
ویا بر سروك یلقی‌غه تکدی شیر   ویا شیر برله توتوشتی دلیـر
جونان کفریلارنینك اوزولدی باشی   که آطلار ایاغیدا سای نینك تاشی
یر اوزره یتیب بو صفت کافران   سری بی تنانُ تنی بی سران
بوکون فانقوجه کیجه تانك آتقوجه   دم آلمای قیلب جنك‌نی تا یانقوجه
قاچب بولدی کفّار شهرکا روان   که یوز نجه کافر قوتولدی آران

عمر خان خوجام تیز قوپاردی شیبه   سالیب اهلی کفار ارا زلزله
هر ایکی طرفدین قیلیب سخت جنك   مسلمان خطاینی قیلاب ایردی تنك
بناگاه حسن غزنجی نو جوان   شهید بولدی جنتکا بولدی روان
نه خوش نو جوان ایردی هم ماه روی   که نیکو خرد نیك خوی نیك روی
ضخامت ارا جون ایدی کوهکن   لطافت ارا ایردی سرو ثمن
خرد چمنی‌نینك اُول ایردی کُلی   انینك وصفینی دیر زبان بلبلی
قریندا‌شی انکلاب اوروب سخت آه   که خویش اقربا برله کیدی قرا
حسین بیك قیلیب کوز یاشین مثل سیل   انینك شانیده قیلدی انشا غزل
فلکدین شکایت قیلیب دمبدم   تلیدا بو ابیات کریبانی نم

حسین بیك‌نینك کیریه سینی ملا بلال شاعر غزل قیلنانی

رفیقا یغلامای نیلای فریندا‌شیمدین آیریلدیم
کمان انمه تریك دیب تن قالیب باشیمدین آیریلدیم
نجوك انکوم قیان کتکوم نجوك مقصد سری یتکوم
کیوجان مهربانیم برکه یولدا‌شیمدین آیریلدیم
ندین من اورماین کیم اوتلوغ آه‌لار بینوادورمن
کیم یغلاب کیمه ایتایکه مونکدا‌شیمدین آیریلدیم
قنات سیز قوش کبی بولدوم نجوك فروار ایتالکایمن
انیسیم مونسیم قرداش سیردا‌شیمدین آیریلدیم
که بی درد بی تمیز بی فهم آدم‌لار منکا کولکای
کرسنه تشنه‌لب دور من ایجار آشیمدین آیریلدیم
حسین بیك‌نینك فغانینی بلالی نظمیکا آلدی
قریدیم قصد اشعار برله جون یاشیمدین آیریلدیم

حسین بیك بو نوعکا فغان‌لار چکیب   بدن‌نی الیب نعش اوزره سالیب
نمازین اوقوب غازی‌لار سروری   که نعش‌نی التیب کوروستان ساری
لحد باشیدا جون تبارك اوقوب   تمام یاندی‌لار جایی‌غه تافشروب
ایمین صوفی برله عثمان یوز بشی   ینه اوسته عثمان بله اوج کشی
شهید بولدی اُول یردا ایلاب جهاد   بولار روحینی تنکری قیلسونکه شاد
کورونك بُشر بیککا حریف کفری یوق   بوکون بُشر بیك پایی‌غه تکدی اوق
ینیب چقتی جنکدین بولوب زخمدار   اوشل زخمیدین دمبدم قان آقار
الیب چقتی بو بیك‌نی زخمین تانکیب   خلایق تمام چقتی جنکدین یانیب

کوره شهریدین جقیب سویدونکدا سولانب قالغان

خطایلار دلو فصلدا قورغاس‌غه بارماق بولوب یولغه جقانینی لشکری اسلام آنکلاب یولینی توساب قاتیع ساوقدا جنك قیلیب بارجه‌سینی هلاك قیلغانی

بو دم بارجه سردارغه یتّی خبر   ندور کم خبر بلکه نصرت اثر
دیدی شهری سویدونکدا قالغان خطای   ینه آندا جندان سولانغان خطای
نجه مینك خطای سویی قورغاس سیان   بو تون شبی اوّلدا بولمیش روان
دیدی شاه‌لار بارمو دور بخشی ایر   دیدی زمان شیر دل شیر نر
باریب کفربلارنی هلاك ایلاسون   خطایلارنی کوب دردناك ایلاسون
بوسوزکلماین بارجه مؤمین‌غه خوش   جراکه ساوق شدّتی قیلدی بوش
کمالی ساوق ایردی بو وقتیدا   یتالماسکه شه‌لار ایکز تختی دا
که برداش قیلالمای ساوق‌غه باری   که لشکر بولالمایکه اوتدین ناری
اسرائیل دلاور مزارلیغ بله   عزیز پهلوان‌لار بازارلیغ بله
قواش شیر مرد آق توفالیق بله   جهادغه بارورغه قیلور دغدغه

که بیکذات میراب برله بهرام خوجام　　بولار برله آطلاندی کوب خاص عام
بنه قاسیم آخون ایدی ایل بکی　　سونیننك اول یوزیدین تمام بل بکی
امیر شاه یساولکه جباش میراب　　یوسف‌بیك خدابردی‌بیك میری آب
ممت علی‌بیك علی بیك منیك بیکی　　روان بولدی‌لار آطلانیب جملکی
ینه قالنو بیك نو جوان باتمیز　　نور آخون قرینداشی ایردی عزیز
بولار باردی کفار بله قیلدی جنك　　بو اسلامی‌لار قیلدی کفرینی تنك
بازار لشکری یوردیلار قوزغالیب　　روان بولدی‌لار آق الم‌نی الیب
شهرنیننك ایجیدین تمام بای‌لار　　منیب هر بری یامبولوق تای‌لار
بری بشر بیك ایردی بایی کلان　　که باش ایردی بای‌لارغه اول نوجوان
اعلی آقسقال ایکی موسی غنی　　بریدور علی بیك بریدور ولی
بری صابر آخون که میر صالح هم　　علی خطیب اخون بو هم محترم
ینه اسحاق حاجی بولوبدور غنی　　که بارساق آخون‌نیننك آزراق جانی
تنجی شهمه آخون ایرور کهنه بای　　ینه نقشی آخون ایرور زهنه بای
که کاید بازار بیکی هم یخشی‌دور　　بولاردین بولك بارجه رنك نقشی‌دور
بولار برله یوردیکی نجند فقیر　　خجالاتی یوقتور ایماس دور حقیر
سنك‌لار قنك‌لار خودك ممهلك　　حملك‌لار روزك‌لار تولندی تولك
یوسف بای قیرغیز بای سوداکری　　فولاد بای ولی بای هم کاشقری
که سلطان یاکورکه تونکان بله　　یورروب فوج فوج اهلی ایمان بله
صاندونك جانکزاغه بارجه آطلاندی‌لار　　تمین تمن‌لب یتیب باردی‌لار
صاندونك جانکزاغه آتی‌لار زنبورك　　جهنمکا کتّی تولا بدرك
بو چندن مو هم نام‌لارینی تشیب　　مسلمان ساریغه توفك‌لار اتیب
سنیل باشیدین هم تمام کافران　　تمین قو مسلمانغه قیلدی روان

تمامی دلاور سوزین قیلدی بر　　اعلی خان دلاورنی قیلدی امیر
تمامی اولوغ‌لار مبارك اوقوب　　شهیدلار اوجون هم تبارك اوقوب
تمام جونك کجیك‌لار قیلیب مصلحت　　قیلیب شوکت آخون بله مشورت
صاندونك جانکزاجنکی‌غه بولدی روان　　ایدی شوکت آخون بو وقتیدا خان
بو خان سید جلال آخونوم برله تیز　　ینه قاضی اصغرمو آطلاندی تیز
اعلی خان دلاور امیری زمان　　که رخشی‌غه مندی جهان پهلوان
که مفتی زمان روزی آخون بله　　مقصود آخونوم مسعود آخون بله
ایمن اخونوم ناصر آخون بله　　خلیل آخونوم حسن اخون بله
که جونك آخونوم کجیك اخون همه　　جهادغه بولار ایلادی دغدغه
علی حاجیم حاجی آخون علی　　علی حاجی خلفت کلستان کلی
حاجی سعد وقاص قواش حاجی‌لار　　عبد باقی حاجیم طاهر حاجی‌لار
عمر خلفتم ابوالعطا خطیب　　عزیز خطیب آخون کهشه‌غه قریب
ابا مسلم آخون که نیکو خصال　　قاسیم عاشیر اخون فسنده فعال
بولار شیر پیکر الم‌لار الیب　　صاندونك جانکزا اوستیکا توشتی کلیب
بولار سونکیدین آطلانیب کوب سپا　　الم‌لار الیب جون قیلیب قطع راه
جونان حاجی طاهر خزاین‌جی بیك　　که عبدالله حاجی دفاین‌جی بیك
بوایکوبیك ایردی نه خوش‌دل پذیر　　ایرور لایقی تخت تاجی امیر
ینه عبد رحمن خزاین بکی　　ایرور زور آور وفاین بکی
ینه عبد واحد حزانه‌جی بیك　　دلی خوش که جنکی مغانه‌جی بیك
مغفر شانك بکی عاقل باخرد　　زباندار پردل وهم یخشی مرد
حسن غزنجی بیك کلستان کلی　　حسین بیك ایدی اوشبو کلی بلبلی
عظیم بیك‌بله مهریدین شانك بکی　　صنبلدی دلاور غنی شانك بکی

دیدیلار که بز ای شهی کافران   بولورمیز بوتون قلعه سویدونك روان
که آجلیغ‌غه هیج قالمادی حالیمیز   خراب بولدی بسیار بو احوالیمز
که آجلیق‌دا هرکونده مینك اولکوجه   اولوم بخشی مونداغ تریك یورکوجه
بوجانکجون بو کفریغه رخصت بریب   قنولدیکه سویدونك ساری ایباریب
ایشنی کچه‌لیب جقار کفری دیب   که آلدینی توستی برورکا ادب
تمامی شهرنینك دلاورلاری   که صحرایی‌لار زور آورلاری
که یولنی توسوب هر طرفکا جقیب   آلیب تیغ‌لار یول باشیدا یاتیب
که‌بیکذات‌میراب‌بیك‌تورار‌دی توساب   خطایلار قانیغه عجایب سوساب
خدایار یوزبدین کوجوك اون بشی   کجوك اون بشی برله پردل علی
بو ایکوغه بیك‌لار بریب سیم زر   به نزدیك سلطان ایباردی خبر
بو ایکی کریب شه‌غه بردی سلام   ایباردی دیدی سیزکا بیك قیام
کوره دین جقیب دور تولا کافران   که سویدونك سیانیغه بولمیش روان
خبرغه یباردی ایکومیزنی تیز   که‌لشکر برینك تیر ایکومیزغه سیز
که آخون بو سوزنی ایشتماك همان   نچه یوز دلیرنی یغیب بیکمان
که یعقوب میراب بیك‌نی سردار ایتیب   صنیلدی دلاورنی هم یار ایتیب
بو جمله دلاورنی قیلدی روان   که بیك‌لار بله سوبی کفاریان
بو کفّار جقیب قلعه دروازه دین   که اسلام جریکی‌غه کلدی یقین
خطای سونکیغه کیردی لشکر تمام   قولیغه سنان‌لار آلیب خاص عام
دیب الله اکبر یوکورتوب آطین   جو تیغ برله یاریع خطای‌نینك باشین
خزان یفراغیدك اوزولدی باشی   اوزولکان‌باشی‌بولدی سای‌نینك‌تاشی
که لشکر سالور تیغ خطای باشیغه   یاریب باشینی ینکوزوب قاشیغه
که بعضی آلیبان سنان دار از   ندورکم سنان مرك دوشمن کداز

سنان برله اعدا یوراکین یاریب   که تیغ قوستینی یوز مینك تلیب
خطای‌لار قاجار ایردی سویدونك‌سری   جقیب آغزیدین برغریع تیل‌لاری
تمام شیردل‌لار فیاده بولوب   قلنج‌لار الیب قش‌لارین قیستوروب
که تونکان ایجدین‌که لوسن دلیر   بولتوب اولکونی ارسلان یاکه شیر
مونینك اونك یانیدا یوروبان علی   هلاك ایلادی تیغ ایله کفرنی
شهردین ینه روزی آخون دلیر   سالیب تیغ کفریغه هم آتّی تیر
که سویدونکغه ینکونچه قیلدی جهاد   آجیلدی‌که اسلامغه بابی مراد
بولوب شاد اسلامی یاندی همه   توشیب کفریلار ایجره کوب زلزله
سولاندیکه سویدونکغه قاشقان خطای   توروب‌قالدی‌سویدونکدا برنچه آی
توتونك ساقیا جام هوش بادینی   ایجیبان قیلاین نکار یادی‌نی
که بلبل صفتلیك فغان ایلاین   که یادیدا باغریم‌نی قان ایلاین
که هجری یقین دور جمالی یراق   فراقی یقین دور وصالی براق
منی قیلدی مجنون‌که لیلا بولوب   کوزومدین اوجوبدورکه عنقا بولوب
انینك یادی برله بولوبمن زبون   زبونلوقدا می توت بولوب رهنمون
میی‌که بو نوع غم‌نی دفعه ایتار   محبت یتار جمله محنت کتار

کوره شهری نینك شمال طرفینی شهرنینك تاشینی

صانکدونك جانکزا دیکان هم شهر صفتلیك ایردی صاندونك جانکزانینك ایجده نچه چنغن‌لار کوره شهری‌نینك عهده‌سینی الیب لشکری اسلام کلسه اولاربرله سقوشورمیز دیب مهیّا بولوب تورغان کافرلار برله لشکری اسلام باریب شول صانکدونك جانزاداکی کفارلاربرله جهاد قیلغانی

جو سوز ناقلی اوشبو قسمی دیمیش   توکانیب خزان‌فصلی هم بولدی قیش

یلانکاج خوجام کلدی تیز تون یتیب　　اوزیکا تعلّق جریکین آلیب
عدو یغلاشیب یاشین ایلاب که سیل　　اوکورداسی برله شیبر بولدی ایل
خوجامغه اوکوردا بریب بخشی آط　　تمام نا مرادلار تاقیشیب مراد
ینه بردی اسلامغه آلات جنك　　تفك زنبورك برله تیری خدنك
بولوب شاد عمرخان خوجام شیر کیر　　اعلی خان دلاورنی قیلدی امیر
یانیب کلدی لشکر تمام شاد اولوب　　همه قایغو غملاردین آزاد اولوب
کوروندی امیر شوکت آخونغه تیز　　آلیب آتّی اولدم امیرلیقنی نیاز
امیرنینك باشیغه یقیلدی سما　　که ناموس قلیب بولدی قاتیغ خفا
عداوتلاری بولدی دلدا پدید　　اعلی خان بولوب یاندیلار نا امید
بو عصریدا بولدیکه کوب شورەشی　　بو قسمی ایکاندوك بشرنینك ایشی
سرور جامیدین ساقیا توت قدح　　دم آلمای یوتای یارنینك عشقیدە
بو میٓدا کورای یارنینك عکسنی　　منی قیلغوجی زارنینك عکسنی

جانکجون کوره شهری قحطلیك بولغان جهتدین

سویدونك قلعەسیدین آشلیـق نیلب نامه ایبارکانی سویدونکنینك خلقی نچه یوز عرابەدا لشکری کفاردین آشلیق ایبارکانی لشکری اسلام یولنی توسوب سوقوشوب بو آشلیقلارنی آجرانیب آلغانی کورەشهرینینك خلقی قحطلیککا جیدالمای زن فرزندلارینینك، کوشینی خورك قیلغانی

معیّن قیلب روزکاری سخن　　تزیب ریشتەغه جونکه دُرّی ثمن
جو ناقیل بونوع سوزنی تحریر ایتار　　خرد خیلی سمعیغه تقریر ایتار
قیلب ناقلانلار بو قسمیدا سوز　　شجر برکی سارغاردی هم بولدی کوز
خطای لشکری نچه وقت قالدی آج　　قرین آجی دمدم اورار ایردی کاج

جیدالمای که جانکجون قتیب نامەنی　　کەسویدونك ایباردی یازیب خامەنی
اوقوب کوردی نامەنی سویدونك ایلی　　ایشتکانك خطای‌نینك ستیب‌دوربلی
که دبدور ایبارکیل منکا کوب معاش　　که هیچ قالمادیلار توکاب سانکدا آش
توکاتّی عیالمند عیالینی یـب　　بو غم‌نینك نجاتیغه قلغیل سبب
تخی یب یتار خلقمیـز کنجره　　معاش یوقیدین بولدی حالی تبه
ایشیتکان خطایلار جکیب سخت آه　　مهیّا قیلب جملهٔ زاد راه
ایباردی بولار یوز عرابه معاش　　ینه یوز عرابه قوناق برله ماش
بولارنی آلیب یوردی کوب کافران　　کوره ساریغه توندا بولدی روان
مونی لشکری مؤمنین‌لار اوقـوب　　که آلدینی کفاری‌لارنینك توسوب
کەهیبت قیاب مؤمنان اوردی بانك　　خطای قورقوشوب بارجەبولدی‌سارانك
بولوب لاعلاج کفریلار قیلدی جوش　　کەسویدونك بویانیدا قیلدی‌سوقوش
که جنك‌لار قیاب قلعەغه ینکوجه　　خطایلار اولوکینی قیلدی دوبه
کورەکا ینورمای که قیلدی تمام　　آلیب اولجها نقرەها خاص عام
کرونج برله اون نان کندوم معاش　　قوناق طیریق سماق برله ماش
ینه توشتی مؤمینکا آلات جنك　　تەن قو وطی قو وتیری خدنك
زُر سیم برله زر بفـت توار　　جقان برله خورجون قاق تغار
آلیب مونچه مال غنیمتنی کوب　　عطا قیلدی مؤمینغه نصرتنی کوب
بو ایش‌لار باریسی عطایی کریم　　خدا بندەسیکا رؤف رحیم
اکر بندەکا بولماسه فضل حق　　بولور ایردیمو مونچه اموالغه غرق
که شکر خداغه هزاران هزار　　همه بندەنی قیلماغیل شرمسار
خطایغه بو ایش‌لار بولوب سخت درد　　دیدی قیلمدی بزکا لات هیچ مدد
که جانکجون قاشیغه کلیب کفریلار　　باشینی چالیب کوب فغان قیلدی‌لار

بلیب حدّینکزلارنی لاف اورمغیل   کەشیر چانکالیدین بولوبسیز ایمین
بو کون ایرته باشینکغه کلسه عدو   قیلورسیز کوروب ایط کبی هوی هو
بو کون ایرته شیرلار کیلورلار باسیب   یرتولب آلور بورنونکیزدین تشیب
بو سوزدا ایدی کیردی بر لویه تیز   که یغلاب یاشینی قیلب یرکا ریز
دیدی کلدی شهر ینکغه کوب اوغریلار   کنفوکلار ساجیب آغز یدین بوغری لار
یغیلب که اسلام حدّین فزون   که تونکانیلار هم عدد دین بیرون
ینه یارکندی ختن کاشقری   ینه اندیجان میرغنان بربری
بولوب لشکری مؤمنان فوج فوج   که تونکانی هم بحریدک موج موج
کلیب دور تمام باشمیز آلغالی   جو اورنونکغه جانکجون خان بولغالی
ایشتی لعین بولدی مجنون صفت   بو غمدین بولوب قامتی نون صفت
که جانکجون یقاسین قیلب جاك جاك   قیلب کیریه زاربولدی کوب وهمناك
لامالار دیدی ای شهی کافران   که بزلار توروب نه قیلورسن فغان
که بزلار کلیبمیز قوتانلارغه زور   جو توقوز ترانی قیلب بی حضور
قوتانلار آرالاب کلیب میز بو یان   که بزلارکا ناب کلکودك ایر قیان
بریمیزغه تنك کلمکای بش قوتان   که قورقادور سن قوتاندین یمان
که جانکجون بو دمده اوروب آه سرد   دیدی ای لامالار جنون بیخرد
قوتانلارنی بیل هر بری بر بلا   که تونکانیلارنی بلینك اژدها
تورورسن قانیمدا تمن لاف اوروب   تاوشقان بولورسن اولارنی کوروب
قوتانلار تمام پهلوان نامدار   قوتانغه برابر کشی قایدا بار
بریغه برابر ایماس یوز لاما   تخی لاف اورارسن ایا بیحیا
لامالار بو سوزدین بولوب درغضب   منیب آطینی چاققالی قیلدی دب
قیزیب سینەسی کوب عراقلار ایجیب   کورەدین جقیب آنجه کورنكلاشیب

لاما اومشاشیب جون قوفاریب غرو   بولوب ایردی اسلامیغه رو برو
بونورغون چریك اورنیدین قوزغالیب   شهالدك لامالارغه تکدی کلیب
شفا شاق خنجر جکاجاك تیغ   اجل سوداسی موندا بولدی قریغ
جونان یاغدوروب تیری مرکی بلوت   ویا توشتی بولغای نیستانغه اوت
ویا بر سروك یلقیغه تکدی شیر   ویا شیر برله توتوشتی دلیر
جاراقّا جوروقّا قلیجلار اونی   لامالار باشیغه سالیب غولدینی
بوقوملوقدا بولدی عجب سخت جنك   آقیب قانلاری بردی قوملوقغه رنك
ممت قادیر ایردی خدایار یوزی   نجه موغنی اولتوردی یالغوز اوزی
شهید بولدی نجند دلاور بله   دلیری زمان زور آور بله
بو قسمی یتیب بر اوزه کافران   سری بی تنان تنی بی سران
اولوب اولکونی ایکی یوز بش لاما   کوره ساری قاجتی تمام روسیا
کەجانکجون قاشیغه کریب قویدی باش   قلیب کیریه کوزدین توکوب ایردی یاش
کەجانکجون دیدی نه اوجون قاشینکیز   ندین یغلابان یرکا یاش ساجتینکیز
کەاسلام جریکی نجوك ایر ایکان   نجوك قیلتن شیرۀ نر ایکان
که اورغان بو قاشیمدا لافینك قنی   که بز ایر دیکان لاف قافینك قنی
ندین قیلمادینكلار ایرانلیك آنکا   ندین بولدی حالینك بو قسمی تبا
خجیل لیقدا قالماق باشینی سالیب   بولوب شرمساز توردی یرکا باقیب
که جانکجون توکوردی یوزیکا باقیب   لامالار یوزیدین عرقلار آقیب
تمام لاما زنکی بولوب کوب خجیل   یانیب یورتیغه بولدی کوب منفعیل
که بل لشکری توش توشیدین قباب   لاما زنکیلارنی قیلب کوب خراب
تولا موغلارنی هلاك ایلادی   لامالارنی کوب دردناك ایلادی
که اون حصەدین برسی قاجیب موکوب   نه یر جانکال اولسه شو یرغه جوکوب

تمام مال اموالنی غارت قیلب   نچه دختری نازنین‌نی الیب
یانیب سونکیغه کتّی بر مونچه سی   که قالغان بوموغ‌لار کلیب جمله‌سی
یتیب کلدی مؤمین اوزه ناکهان   که دریا سری بولدی مؤمین روان
بو دریاغه کیردی کوزینی یوموب   تمام آقتی دریا یوزینی توتوب
عاشور باق سردار ایردی باشی   تمام یته یوز سکسن آلته کشی
شهید بولدی بارچه بولوب سودا غرق   بولارغه یتیب ایردی تقدیر حق
شهید بولدی تونکانی‌لاردین همان   که‌ابْلا بله لَوسی بولدی نهان
شهید بولدی لوسن بیله عرکولار   ینه نچه تونکان شهید بولدی‌لار
آنکا غجه یتّی بونورغون جریك   بولوب بچه آیماق بولارغه شریك
اتیب زنبورك‌لارنی قالماق سیان   اوشول موغ لارنی قاجوردی آران
نچه کون شهیدلارنی ایزدیب تافیب   که دریا بوییدا لحدلار قازیب
که مؤمین ایلی یاشینی خون قیلب   نمازین اوقوب آندا مدفون قیلب
تمام اقربا غولجه‌غه یاندیلار   عمر خان خوجام موغ سیان باردی‌لار
که اوز لشکری برله قیلدی جهاد   تولا موغنی قیلدی بو یردا ممات
که مغلوب بولوبان خوجام یاندیلار   بو موغ تاغ ساریغه یوزلاندی‌لار
یتیب شاهی پاشاه مزاری اوزه   بو موغ شیخ‌لاریغه سالیب زلزله
شجاعت قیلب آندا شیخ آخونوم   که موغ ساریغه اتّی تیری اولوم
که یالغوز یغاج خلقی بولدی ذلیل   چو همت قیلب ایرکه بیك شیر دل
الیب نیغی‌نی ملا آقیول امام   که ملا نوروش برله توب خاص عام
بوبارچه‌سیغه ایرکه بیك باش بولوب   چو ملا غنی‌لارمو یولداش بولوب
که قالماق یولین توستی آتّی خدنك   خصوص ایرکه‌بیك موغ‌بله قیلدی‌جنك
که ملا صنی روزی باقی امام   بو یالغوزیغاج خلقی‌دین خاص عام

بو قالماق‌لار برله قیلدی جهاد   چو موغ‌لار بوکنت‌دین اوتوب‌کتّی فات
قاغونچی وقاینوق چاقوسنای ایلی   بو کنت‌لار ایچیدین بهادرلاری
بولوب باش مونکا ملا روزی امام   علم شاه شیخول بیك بله خاص عام
توسوب موغ‌لار آلدینی جمله‌سی   که جنکی جهادلار قلیبان بسی
که هرکنت‌دا اولدی نچه یوز لعین   که هر کنت کنت‌دا ایلاب کمین
شیبرخلقی موغ‌لارغه کوب یار اولوب   کوره ساری اونکوزدی دلدار اولوب
بوموغ‌لار کوره شهری اوزره یتیب   که دریایی خونخواریدین تیز اوتوب
کوروندی کریب کفریلار شاهیغه   ندور شاه کویاکی کمراهیغه
که جانکچون بولارغه قیلب ایلتفات   ساریغ فوته برله بریب بخشی آط
دیدی نه طریقه بلان کلدینکیز   که توقوز ترادین نجوك اوتونکیز
بو یولدا مسلمان کشی کوب ایدی   نجوك اوتونکیزلار بولاردین دیدی
دیدی موغ اوتوبمیز شجاعت قیلب   که شیردك بولوب طرفه قوّت قلیب
جهادلار قیلب صف‌لارینی یاریب   که اسلامی‌لارنینك سراسین بریب
که مانچو صفت برنی قیلمانك خیال   چو آلدیمدا مانچو ایرور خسته حال
جهان ایچره یوق بز صفت‌ایك دلیر   که اندیشه‌مین یوق اکرکلسه شیر
شهرکا سولانیب بولوب سیز نهیف   که بارمو بو مانچو صفت‌لیك ضعیف
قیان کتّی ای شه سنینك جرعنینك   بو انصاف مو دور قایدا دور قوّتینك
که آلته قونانغه کوچونك یتمادی   بو طعنه باشینکدین مدام کتمادی
که خان دولتینی کوروب هر برینك   قنی ایر بولوب جان فدا قیلغانینك
سولانیب یتیب‌سیز موشوکدك بولوب   اروقلاب‌کوزونك‌لار توشوك‌دك بولوب
که جانکچون دیدی موغیا اورمه لاف   ایرانلارنی کورمای اوروب لاف قاف
کلیب‌سیزکه آزراق قونانددین اوتوب   که بعضینك اولوب بعضی یردا موکوب

که اسلامی بزنی هلاك ایلادی   تمام لوبه‌نی دردناك ایلادی

اولوم رختیغه برمدینك‌دیب که باج   ساناب یته یوز کفریغه اوردی کاج

جیدالمای بو کاجیغه کلدوك نجیب   اولوم خوفیدین تامبالیمغه ججیب

که جانکچون‌تختیدین اوزین تاشلادی   جیدالمای کوتن باشینی قاشلادی

یاپیلدی جهانغه فر وکتی سوز   سرطان کریب بولدی قاتیغ تموز

کریب قلعه‌سیغه قبالدی خطای   که کبرداب آفت‌دا قالدی خطای

کورار ایردی هر کون قرین آجینی   دوامت یدی غصه‌نینك کاجینی

خرد جامیدین می تونونك مغبجه   تکلّم تورزای می ایجیب برنجه

القصه قالماق طائفه‌سی جمع بولوب توقزترادیکی بر

مینك‌بش‌یوز اویلوك مسلمان‌لارنینك قصدیدا آطلانغانی ایرمظلوم رسیده نارسیده اوغول قیزلار قاجیب دریادین اوتارمیزدیب دریا بویی‌غه جمع بولغانی قالماق‌لار بولارنینك مال اموال‌لارینی غارت قیلب اوبلاریکا اوت قیوب دریا بویی‌غه قوغلاشیب کلکانی مسلمان‌لار اوزینی دریاغه تاشلاب یته یوز سکسن نجه مسلمان دریادا شهید بولغانی‌نینك بیانی

قلم غمدا باشینی ایلاب قرا   صحایف یوزیکا سجیب دور سیا

زبان بلبلی قیلدی آنداغ فغان   فغانیدا قیلدن بو سوزنی بیان

که‌موغ‌لار جونکی کوکشون امبال دیکان   یته سولامه آغزی تامبال دیکان

اوجونچی لعین آتی مونککو تمور   چراپی سیاقیغه باقسانك کمور

تولا موغ‌لارنی الیب اوج لعین   کلیب توشتی توقوز تراغه یقین

ایشتیب بو غوغانی سردارلار   که سلطانیغه تیز ایباردی خبر

ایباردی قیتب تورت قتار نامه‌نی   شهی شوکت آخونغه هنکامه‌نی

کورونك‌شوکت آخون‌بوخطنی اوقوب   که‌لشکر ایبارماس‌ایدی‌سوست توتوب

علی‌بیك عاشورباقی بیك مینك بکی   بوایکو ایدی اوشبوکنت‌لار بیکی

دیدی یورتیمزنینك‌یولی کوب یراق   که بز بارغوجه یورت کورارلار فراق

چریك نینك تولاسی تمام موندادور   که‌موغ‌کلسه‌اُول‌کنت‌دا کیم‌جنك قیلور

که‌مینك ایکی یوز لشکریم موندادور   چو اوج یوزکشی مالیمیز آندادور

بوکون لشکریم برله رخصت برینك   ویا کنت‌میز عهده‌سینی آلینك

کونکل ملکیغه طرفه وحشت توشار   باشیمزغه غم براه محنت توشار

دیدی آخونوم لشکرینك‌نی الیب   بو کون ایرته‌کا قالماغیل بار یتیب

بو بیك‌لارکا رخصت‌نی برماك همان   الیب لشکرین بولدی یولغه روان

اعلی خان بله توخته آخون همان   الیب یوردیلار لشکری بیکران

الیب نجه آق اوی آلا باره‌کاه   روان بولدی تیز سوی توقوز ترا

بو توروغون جریك یتی قاش کنتی‌غه   خبر کلدی تیز غازیلار آلدیغه

تمام موغ‌لار بش‌سلاردین اوتوب   یوروبدورکه نیلغا سیان یوزلانوب

مونی آنکلادی بولدی قایتیب روان   بوتوروغون جریك برله نیلغا سیان

نجه کون یوروب نیلغا اوزره یاتیب   دوروون‌جین‌دیکان یرکا توشتی کلیب

کورار موغ‌لاردین‌که یوقتور خبر   ندور کم خبر یوق خبردین اثر

تاغ اوزره بار ایردی قراول‌جیلار   کلیب بردی سردارلارغه خبر

دیدی موغ‌لاربش سالاردین اوتوب   که لینککو دیکان یرکا اوت‌لار قیوب

که توقوز ترا خلقی‌نی قیلدی خون   شراره اوروب اوت چقارلار توتون

مونی آنکلادی سروری مؤمنان   تمام لشکر اولدی سونکیغه روان

بولار یتکوجه موغ‌لار قیلدی جنك   که توقوز ترا خلقنی قیلدی تنك

تمام قاجتی‌لار آه افغان جکیب   چاقار ایردی مؤمین‌نی موغ‌لاریتیب

یمانوغه کلدی تمام مؤمنان   یتیب کلدی موغ لشکری ناکهان

شمس الدّین خلیفه‌نی سرور قیلب   تدور سروری قاضی اصغر قیلب
مفتی روزی آخون‌نی نیز کلتوروب   بیت المال ایشنی آنکا تافشوروب
که سردارلارنی قیلب جا بجا   جوسی دنکدا توزمیش بولك باره‌گاه
ینکی باره‌گاغه تمامی کلیب   هر آدم اوزی ـوابکاه لار قیلب
ینکی باره‌گاه ایچره آرام آلیب   که مسرور اولوب یوردی عشرت قلیب
تمام موٴمنان تنچ بولوب نچه کون   قیلور ایردی دایم‌که خوشلوق اویون
کونی ایردی جانکجون شهی کافران   کرسنه بولوب بولدی کوب ناتوان
ایشتی لعین بو صفت‌لیك خبر   جو اسلام ارا قالمادی یخشی سَر
توکانیب ایمیش بربرین اولتوروب   مسلمان مسلمانغه دوشمن بولوب
حلی اوشبو وقتیدا بی سر ایمیش   غریب قوش‌کبی جمله بی‌فر ایمیش
که سلطان امیر جمله بولمیش هلاك   حلی بارجه موٴمین ایمیش دردناك
بوسوزنی ایشیتیب لعین بولدی شاد   سپاه‌لارنی کلتور دیدی موندا فات
که سردار کفّارغه بردی خبر   یقیلدی تمام کفری اهلی سفر
کوروندیکه جانکجون دارین کلیب   که چنك لویه‌لار اهلی خاین کلیب
دیدی ای شها سنکا بولدی نه ایش   نجوك شادلیغ آلدینکا کلدی پیش
دیدی بو لعین بزکا یوزلاندی بخت   که اسلامی‌لار حالی بولمیش که سخت
جو باش‌سیز قالیب‌دور که اسلامیان   اولار اوستیکا تیز بولونك‌لار روان
ارادین کوتارکیل تمام خویزانی   که توتکانی‌لارغه سالیب تیزه‌نی
که اسلامی‌لارنینك بری قالماسون   که اطفالینی اولجه دیب آلماسون
باریب‌شهری‌ننك قلعه‌سینی بوزوب   تمام خانه‌نی اوت قیونك کویدوروب
که آلغیل خزاین‌غه اموالینی   که هایداب کلینکلار تمام مالینی
کودارین دیکان کفریغه باش بولوب   که‌چنك لویه‌لار آنکا یولداش بولوب

الیب ینه مینك یته یوز کفرینی   روان بولدی یولغه الیب جمله‌نی
ایشتی بو اخبارنی توتکانی‌لار   مسلمان امیریغه بردی خبر
دیدی شاه اکر کلسه قیلغوم جهاد   مکر کلماسه اوّل فهو المراد
خطایلارنی شه کوزیکا ایلمدی   انکا بارغالی هیچ یراغ قیلمدی
مع القصه توتده کلیب اهلی بوط   توتون‌لارنی ایلاب که مثلی بلوط
بار ایردی مسلمان قراول‌لاری   قراول ارا نچه پردل‌لاری
قواش قاضی ایردی قراول بشی   خطای راهینی توسماق ایردی ایشی
قراولغه کلدی بو تورغون عدو   قراول‌جی‌لار هم بولوب رو برو
که غالیب کلیب لشکری اهلی بوط   قراول‌جیلار اوپی‌کا قویدی اوت
بواوت‌نی کوروب صبح‌دا غازیلار   تمام جونك کچیك بارجه اطلاندی‌لار
خطای لشکری باره کاغه یتیب   که توتکانی‌لارغه تفك‌لار اتیب
توشار باره‌گاه ایچره تیری خدنك   بو توتکان خطای ارالاب قیلدی جنك
که‌اوق‌دار وسیدین توتون‌لار قوقوب   که آواز قیقاس جهانغه تولوب
بو قسمی جدل‌دا بولوب جاشگاه   عجایب قزیغ بولدی بو رزمگاه
ینار خوف اتیب موٴمنان آرقه‌غه   تمام کوز توتوب قاچقالی دالداغه
مونی کوردی توتکان دلاورلاری   یلانکاج بولوب کیردی پردل‌لاری
که آنداغ اوزین اوردیلار کفریغه   خطای‌نینك اولوکینی قیلدی دوبه
خطای لشکری کلتورالمای‌که تاب   ینه قاچتی کفّار کوره‌غه قاراب
سونکیدین قاووب بارجه اسلامی‌لار   قلیچ یوروتوب جمله توتکانی‌لار
هلاك ایلادی ینه یوز کفرینی   روان بولدی دوزخ ساریغه جانی
کودارین بله نچه جونك لویه‌لار   که دالویه‌لار برله چنك لویه‌لار
که جانکجون قاشیغه کریب یغلادی   دیدی لات زیرا مهد قیلمادی

اليب نامه بارغان كوجار شهريغه بو كونده توشيب ميز بلا بحريغه
كه دارا خطيب‌نينك اونيدين تونوب كوروشتی كليب بارجه عذره قولوب
آنكا كيدوروب شيخ الاسلام اينكل بولارغه بريبان طعامی ينكل
ساليب آستنيغه لطيف كورفه‌سين بريب آز آزدين توخو شورباسين
جونك آخون متولّی آخون توروش بولار يغلاشيب قيلدی ناله خروش
ايكوغه فريجه ودستار بريب يماتو ايلی هم كوروشتی كليب
ايكی كون توروب كلديلار غولجه‌غه كوروندیكه شه‌غه كريب اورداغه
تمام واقعاتنی بيان ايلادی كه قالماق ايشينی عيان ايلادی
ايشتيب دل شه بولوب فاره‌لار شهيدلار اوجون قيلدی‌كوب زاره‌لار
يتيب كلدی خوجام نياز يوزبكی ينه رحمة الله دلير سوز بكی
صايد خان اشينی عيان قيلدی تيز يماتو سيان ديب بيان قلدی تيز
ديدی قايدا باردی اوشول بی‌نوا ديدی كتی‌لار سوبی توقوز ترا
بوسلطان بو سوزنی ايشتماك همان يورك اورته‌نيب اوردی آه فغان
بو آخون فتيب خط بله نامه‌نی شره بوغاجيغه ايباردی انی
شره بوغاجيغه ايباردی انی تافينكلار ديدی صايد خان خوجه‌نی
شره بوغاجيغه يتيب ايردی خط سپالار يغيب لشكری بيعدد
صايد خان‌نی ايزديب تمام چفتی‌لار جونان كوه صحرا كزيب باقتی‌لار
يورور ايردی‌خلق هر طرف‌نی باقيب كورونسه قرا آندا تيزاط چافيب
بروغه يولوقتی يلانكاج كشی اوزی نوجوان قورساقی آج كشی
يلانكاج يوروبدور بولوبان غريب كه تشنه كرسنه يوزی سارغريب
تموز تابشی‌دين بولوبان قرا قورساق آجيدين كوب اوروب سخت آه
كياه يلديزينی قيليبان غزا كه انقا قيلالمای كه آق قرا

اولومكا يقين بولغيش اول بينوا كه‌هر يان‌يورويدورا اوروب سخت آه
بو آدم ديدی ای غريب بيكسی يلانكاج يوروب سيزكه مضطر بسی
سورادی ديدی كيم ايرور آطينكز نه يردين بولور شهرينكز ذاتينكز
اوروب آه ديديلار كوچاری منم جهاندا بلالار دوجاری منم
آطيم خوجه صايد ديكان من ايديم كوجار شهريدين موندا كلكان ايديم
ديدی هم شهيدلارنی قيلدی بيان اوزين اصل نسلينی قيلدی عيان
بو آدم آقيز يب‌كه خونی جكر سپالارغه كلديكه بردی خبر
كليبان سپا ورعايا همه قيلب تون مهيّا عمامه همه
صايدخان خوجامغه لباس كيدوروب يولب اسب تازی اوزه ميندوروب
شره بوغاجيغه آليب كلدی‌لار يلانكاج خوجام ديب لقب قويدی‌لار
بازيدا ديدی قورساق آج خوجام شهر خلقی ديدور يلانكاج خوجام
يلانكاج لقب برله شهرت تافيب روان بولدی غولجه سيان يوزلانيب
كوروشتی كليب شوكت آخون بله سر فراز اتيب آنی آلتون بله
معيّن اتيب خوجه‌غه باره كاه بريب نجه خدامه هم خواب كاه
قيلب خطيب آخونغه زر ايلتفات ايكی اون خو بغدای بله بردی آط
كتور ساقيا جام شوقيدين كونكل مست‌ايدی اوشبومی ذوقيدين
كونكل قانونی جون صدا ايلاسون زبان بلبلی هم نوا ايلاسون

القصه مسلمانلار باره‌كانی يوتكاب سی‌دنك ديكان يركا برپا

قيلغانی ينه كوره شهريدين تورغون لشكری كفار جقيب قراول جيلارنينك اويی‌كا اوت قويغانی وموءمين‌لاركا الله تعالی فتح نصرت عطا قيلغانی

ايا عندليب نغمه‌ٔ ساز قيل خيال كبك سی سنمو باز قيل

که‌باران یاغار هم شبی داج ایدی   بو آخون برهنه یلانکاج ایدی
موزات سوبیغه کیردی غوّاص صفت   شناورلیك ایلاب بولوب قاص صفت
نکس‌کا اولاندی توکاندی بو آب   نکس بحرینی یوردی تیز یقالاب
یتیب سانك‌لنکرغه بولدی کیچه   بو سانك لنکری ایچره قوندی کیچه
بو تون عبد قادیر خلفیم کلیب   بشارة بریب‌دور توشیکا کریب
دیمیش‌ای بلام تیز قوقوب یولغه مانك   تولا یانماغای‌سن یقین بولدی تانك
قپوب باقسا تون شبی اوّل ایرور   دیدی بوصفت توشکا بولمای غرور
ینه یاتّی تیز کتی کوز اویقوغه   کریب دور توشیکا اناسی ینه
دیدی قیلمادینك شیخ سوزیکا قسند   بو تون کتماسنك جانغه یتکای کزند
که‌تیز قوقتی آخون‌انیب ایردی تانك   کورار موغ طرفدین پدید بولدی‌جانك
قجیب کیردی آخون کامار ایچره تیز   نجه تن عدولار باقیب کلدی ایز
بو جانکال‌نی آقتوردی ایلاب کمان   که تیز آلدیراب یولغه بولدی روان
بو آخون‌انیب خوف کاماردین چقیب   عدو بارمو دیب هر طرفکا باقیب
که تیز آلدیراب یولغه بولدی روان   دوجار اولدی بر زخم‌دار ناکهان
شیشیب آلتی‌جونك بلیق‌دك بولوب   یورو بدور یلانکاج ایتق‌دك بولوب
کورارلار انینك بارچه اعضاسی قان   خطیب‌دین قجیب بولدی سوغه روان
خیالی اوزین تاشلاغای بحریغه   قوتولغای جوکوب بحری‌نینك قعریکا
بو آخون دیدی های نجوك جان سن   شیاطین پری یاکه انسان سن
دیدی نسلی انسان کوچاری اوزوم   همان مینك بلاغه دوچاری اوزوم
انیم ایردی عیسی کوچار شهریدین   اوتالمای یوروبمن اوشول بحریدین
بو آخون ایشتیب بولوب طرفه زار   توتوشوب بولوشوب زار ونزار
فقا یفراغین ستر عورت قیلاب   بری برسی برلان کوروشتی کلیب

اوتوب‌ایردی اوچ کون بولوب آچ زار   که تان یادی برله بولوب بیقرار
ایکوقول توتوشوب اوتوب بحریدین   کرسنه یوروب قان کتیب جهریدین
که روزانه ایلاب سونینك لایی‌نی   ابچی‌نی سوروب قویمدی حالینی
ینه آلته کون آچ زار کزدی راه   که‌درمان یورارکا قوروب جکتی آه
بولوب آچ آقاردی هرایکی کوزی   زبانی قالیب دور اوقولمای سوزی
تفاوت قیلالمای یراق یقین   قرانکغو کوروندی بو رویی زمین
آشیب حدّیدین بو کرسنه اوتی   که یولغه یورالمای هر ایکی قوتی
یقیلدی زمین‌غه جو تارتیب داراز   بدن‌دین بو جان چقالی قالدی آز
خطیب آخون اولدم زمین‌نی سیلاب   کیاه قولغه آلدیکه اوبدان قاراب
قاراب باقسا ایرمیش تاریغان بیده   بیده‌نی کوزیکا سوروب ایلکیده
که حمدًا وشکرًا الی الله دیدی   یانیشتی بو کون فضل الله دیدی
که‌عیسی دیدی سیز بولوب‌سیز جنون   کشی جان چقاردا قیلورمو اویون
کرسنه کشی شکری ایتماق ندور   اولوم وقتیدا هزله قیلماق ندور
اولوم وقتیدین بز اوتوب میز دیدی   که مؤمین الیکا یتیب میز دیدی
ایشتکیل سوزوم‌نی ایا ترکی ناس   که قالماق هرکیز بیده تاریماس
قیلب کفتکولار بو یردا ایکو   که آذان اوقوماقغه قوپتی بـرو
قاراب کورسه یاتور یلانك ایکی‌دوز   بری برسیکا سوز قیلورلار هنوز
برهنه ایکو باش ایاغی یلانك   دیدی دوزمودور یاپری یا سرانك
الیب تبر میلطیق بو کورکان کشی   تیاق‌لار الیشیب ینه اوچ کشی
یراقدین دیدی ای ایکو جن مو سن   ویا دوز ترار خود بین موسن
یلانکاج یاتیب‌سن عراقچی صفت   بولوب شام‌داغای‌راق قراقچی صفت
خطیب آخون ایدی مسلمان ایکو   ستم‌دیده بز اهلی ایمان ایکو

که‌قوی‌اولتوروب سیرنی مهمان‌قیلای   بولونکدا تصدّق عزیز جان قیلای
که دارا خطیب ایدی بو حیله دور   بو یردا توشیب یاتسا بولغای خطور
تمام مؤمنان بولدی یولغه روان   تکس‌نینک توزیده کورندی تُمان
کلیب هرطرفدین کوب ایماق‌لار   که مینک نجه یوز بولدی قالماق لار
توسوب راه‌نی موغ‌لار قیلدی جنك   تکس توزیکا قان بله بردی رنك
عثمان خلفمیز ایکی اوغلی بله   خوجام نیاز آخون‌که توردی بله
که صادق صادیر صتی بارجه‌سی   شهید بولدی اُول یردا اللیك کشی
قرا برله رزّاق قاچب آرقه‌غه   خوجام نیاز یوزبیك موکوب دالداغه
صاید خان خوجام رحمة الله دلیر   خوجام‌نیاز یوزبیك اوجی بولدی‌بر
قاجیب تیزتیز بواوجی اوج طرف   که دارا خطیب قاچتی‌لار بر طرف
که یالغوز قاجیب ایردی دارا خطیب   فیازلیغ دیکان یرکا کلدی یتیب
خطیب‌سونکیدین سوردی‌کوب موغ‌لار   آطین چافیشیب جقاریب توغ‌لار
که فوتلاشتی آطی یقیلدی خطیب   سالیب موغ سنانین جراحت ایتیب
فیازلیقدا توتّی قولین باغلابان   فیاده قیاب بولدی یولغه روان
الیب باردی حایداب شوتا ساریغه   که باغلاب قیوب آق اویی آلدیغه
لاما زنکی‌لار اوی ارا اولتوروب   بوآخون‌نی تیز آلدیغه کلتوروب
که خورجون‌نی آلدی آجیب نامه‌نی   الیب ایلکیکا مولوی جامی‌نی
کوروب زر فوته برله زر جامه‌نی   که زرّین کلاه زرّین عمامه‌نی
ینه‌آلدی آلتون غلافلیق قلنج   تزیب لعله زرینه صافلیق قلنج
دیدی‌موغ بولار کیمسه‌نینك ای‌قوتان   دیکیل راستی‌نی هم کرك بولسه جان
دیدی خطیب آخون بوجمله منینك   قولونکغه توشیب‌دور بولوبدور سنینك
نجوکدین کبارسن خوجه بولماسانك   ویا بر حاکیم یاکه شه بولماسانك

سیدزاده بولسانك یاشونمه بوکون   اوزونك قوّتیغه ایشانمه بوکون
دیدی‌من ایلا شهریدین خط الیب   قیلیب طی بویولنی کوچارغه یتیب
بریب نامه خطنی کوچار خانیغه   دعا ایلادیم من انینك جانیغه
بولارنی اوشول خان بریب‌دور منکا   بولور برکونی‌دیب کرككلیك سنکا
منینکدا امانت ایکان بو بولك   بوخالته بولك سنکا بولدی کرك
ایشتیب کتوردیکه تورت موغنی   ساوُرغیل دیدی بو قوتان توغینی
قورانینك تاشیدا باشینی کسینك   قفس ایجره سالیب ایشیککا آسینك
الیب یوردی موغ‌لار باشین کسکالی   قفس‌نینك ایجیکا سالیب آسقالی
الیب باریب ایر دیکه بر موبجه راه   که اولتورمه‌دیب جقتی اویدین صدا
اولوم وهمیدین سوزکا کلماس زبان   نخی اوت کورونلدی کوزیکا جهان
چواولتورماین موندا کلتور دیدی   آق‌آوی آلدیدا موماغه باغلادی
لاما زنکی‌لار ایجتی توندە عراق   بوآخونغه یوزلاندی دردُ فراق
که یغلاب توکل خداغه قیلیب   شکسته یوزین قبله کاغه قیلیب
دم‌آلمای دیدی یاکریم یاکریم   نخی اسم ذاتینك رؤف الرّحیم
منی ساقلا یا احفظ الحافظین   ترحم قیل ای ارحم الراحمین
کریمیکی بی مثل مانندە سن   همه بنده دورمیز خداونده سن
بو بی‌رحمه‌لاردین منی توت امان   بحقی نبی الامان الامان
خیال آطی فاقّ کیلی قایغوغه   که باغلیق توروب کتّی کوز اویقوغه
دم‌آلمای یاغار ایردی باران بوتُون   بولوب مست موغ‌لار بولوبدور جنون
که اویغانسا کورمیش اناسینی توش   نخی‌اونك‌ایاغی‌اونك‌قولی‌بولدی‌بوش
بوآخون توکل خداغه قیاب   بو بندی کران‌دین اوزین آجراتیب
بولوب ایردی آنداغ قرانکغو جهان   فجیب تیز تیز یولغه بولدی روان

کوچار خانی برکون‌ایدی طرفه شاد قیبوب ناصر آخون آنکا قیلدی داد
دیدی ای خردمندی شاهی عجم خدا ایلامیش سیزنی کوب محترم
عطا قیلدی حق مونچه دولت سنکا بریب کوب سعادة وعزّت سنکا
که عرضیم ایشیتسانك برای خدای توروب‌میز بوشهر ینکدا ایتك آلته آی
نه بولدی ایکین آندا فرزند زن تنخی شاه‌دین کلتوروب میز سخن
سنکا کلتوروب شاهدین نامه‌نی که تیز برمدینك‌سن جواب نامه‌نی
بو سوزدین بو شه‌غه خجالت یتیب خجالت اسیدین ملالت یتیب
بریب بر درودی دلائل آنکا اوقوب ورد قیل دیب حمایل آنکا
که دارا خطیب‌غه بریب خامه‌نی عنایت قیلب مولوی جامی‌نی
کمناصر خطیب‌غه دیدی سیز تورونك ممت قربان آخون بله اولتورونك
که موندا تورار مفتی موسی تنخی ینه بارسا بارسون که عیسی تنخی
ایلا ساری دارا خطیب باش بولوب خوجام نیاز آخون‌مو یولداش بولوب
قرا برله صادق رزّاق تمام بولوب اللیك التّه تمام خاصّ عام
خوجام نیاز یوز بیك صادیر صتی ایلا ساری بارسون قیلب جرعتی
صایف خان باش بولوبان ینه که عثمان خلیفم دو فرزند بله
که بارسون تنخی رحمة الله جوان اسماعیل عزیز یوز بکی پهلوان
بو جمله ایلا ساری بارسون دیدی ناصیر خطیب آخون‌نی قالسون‌دیدی
بولارغه بریب زرّین عمّامه‌لار تنخی یخشی اط زرنکار جامه‌لار
بولار خوبلاشیب یولغه بولدی روان که‌یول طی‌ایتیب‌هم بولوب شادمان
مورزاطدین اوتوب قطع منزل ایتب کلیب ایردی شاتو دیکان‌کا یتیب
که موغ‌دین بولارغه یولوقتی برو بو قالماق کیلور تیز تیز روبرو
غزیز یوزبکی‌لار بو موغ‌نی توتوب کتوردی خوجام آلدیغه قورقوتوب

دیدیکم سورانك‌لار مونینك آطی‌کیم که اولادی کم آطی کم ذاتی کیم
نه یردین کیلور بو نه یرکا بارور بو موغ دوزمو دوریا که جاسوزمدور
دیدی سورسه آطیم بولاجی درور عزیز یوز بکی برکا قاجی درور
که بار موندا برمونچه قالماق اوبی که‌هر یردا یورماك بوخلق‌نینك‌خویی
اوزوم نامراد بر اوتونچی ایدیم که فرزندلاریم برله تونچی ایدیم
بو آزموغ‌لار سیزنی کورماك همان منی آلدینکزلارغه قیلدی روان
دیدی تیز بارغیل خوجام‌لار کیلور خیالی تمامینك‌نی مهمان قیلور
شوتا آغزیدا میزبانلیق ایتار دعالار الیب سیز آندین کنار
همه یخشی ایشقه یباردی منی منکا ظلم قیلماقغه انصاف قنی
که دارا خطیب ایدی اوغری اوزی باری حیله یالغان بو قیلغان سوزی
که بیزلارغه قیلدی بو تلبیس‌لیق اولوم‌دین قتولماقغه ابلیس‌لیق
باشیغه چاقیب اولتورونك‌لار مونی که‌اوتغه‌یاقیب کویدورونك‌لار مونی
غزیز یوز بکی ایدی اولتورماکیل منینك ناجیم ایردی‌که کویدورماکیل
بوناجیم ایرور قیلماغای کذب سوز بو قیلغان سوزینی بلینکلارکه توز
غلط سوزنی قیلماس بوقالماق اوزی کمان‌سیز ایرور اوشبو قیلغان سوزی
دیدی آنداغ ایرسه جو برکا بارینك نچه موغ بار خبرینی آلینك
بوقالماق بله باردیلار تورت کشی شوتا آغزیغه باردی یوقتور کشی
ولی بار ایکان آندا بش اونچه اوی که اوتلاب یورور نچه آط نچه قوی
دیدی آز ایکاندوك بو یردا عدو نچوك جنك قیلالغای بولوب روبرو
یانیب خوجه‌لارغه خبر بردیلار شوتا آغزیغه تیز یتیب کلدیلار
خوجه آلدیغه باردی موغ پیش‌باز قیبوب خوجه آلدیدا نذر نیاز
دیدی‌موغ‌لار ایکی‌اوچ‌کون تورونك اوشوقسه سحردا روانه بولونك

دیدی آخونوم بو کورونکان نمه   انینك خوفیدین دل قیلور واهمه
دیدی بارجه آدم بو قالماق ایرور   غرض مال تجّارنی آلماق ایرور
جونك آخون دیدیلار نه قیلماق کرك   دیدیلارکه آلدیغه بارماق کرك
اون ایکی کشی برله سعد الخطیب   یتیب باردی قلماققه آطین چاقیب
باریب موغلار برله سوزلاشتی لار   که ششفر اوروشماق نی کوزلاشتی لار
که ششفر الیب موغلار آیلکیکا   که مغرور قلیشیب اوبون کولکی کا
سالیب موغ ممت شاه دلیزغه سنان   سعدالله خطیب نی توتوب شولزمان
شهید قیلدی اون ایکی آدم بله   بولار قاجتی افغانُ ماتم بله
بولار سونکیجه نجه یوز موغلار   که سوردی فلك کا یتیب توغلار
قتولدی قاچب بو اون ایکی کشی   شهید بولدی اوُل یردا اون اوچ کشی
زبیده یقوب سامساق آخون نی هم   بولار تورت کشی ایردی کوردی ستم
بولار موغ ارا قیلدی تجّاری لیق   که موغلار قیلب انجنان خوارلیق
توتوب اهلی تجّارنی نورغون بلید   بو تورت تن نی اوُل یردا قیلدی شهید
کوروب آخونوملار قیلب تیز فرار   آطین قاججی لاب آرقه سیغه قرار
که بر کونده کوب راه لار طی ایتیب   که آخیر نجه کونده کلدی یتیب
اولوغلارغه آخون بیان ایلادی   نه ایش اوتی آنی عیان ایلادی
بولوب مفتی آخون بسی بیقرار   که فرزند اوجون یغلادی زار زار
تمام اقربالار توتوشتی عزا   توتوب بارجه ماتم کییشتی قرا
شهیدلار تنی نی کتورماك اوجون   کشی بویروردی تیز یتورماك اوجون
که نورغون جریك لار شهیدنی الیب   نجه کونده کلدی شهرکا یتیب
انا اوغلی نینك طابوتینی کوروب   انا کبك ینکلیغ بولوب چویرولوب
کریبانینی فاره فاره قیلب   انا تیرمالاب یوزنی یاره قیلب

آتاسی یاشینی قیلب یرکا ریز   اناسی قچوب پای طابوت نی تیز
انا وانا دیر ایدی وای بلام   که شیرین زبان یوزلاری آی بلام
وجود باغی نینك نو نهالی بلام   خرد کلشنی نینك کمالی بلام
که افلاك دل آفتابی بلام   بغیر کُنجی نینك ماهتابی بلام
انا بدەنی ایجره جانی بلام   انانینك که روح روانی بلام
بو نوع بولار تعزیت لار توزوب   اولوغلار کلیب تعزیت ینکوزوب
که آخر بدن نی سالیب نعش غه   سواره قیلیبان یغاچ رخش غه
الیب یوردی بر بر کوروستان سری   اوشل خانه وحشت غمیستان سری
جسدنی که اوز منزلیده قیوب   که تار قاشتی لار خطم قرآن اوقوب
تونونك سافیا شاد اولوب برکا مَی   ایجب شاد بولوبان تکلّم توزای
بو مَی دین آجیلسون تخیّل کلی   نوا ساز قیلسون زبان بلبلی

القصه اولوغلار قالمای یورت باش سیز قالغاندا یورت

خلقی جمع بولوب ملا شوکت آخون نی سلطان کوترکانی وکوچار شهریدین صاید خان خوجه ودارا خطیب لارنینك کلکانی صاید خان خوجه غه یلانکاج خوجام دیب آط قیولغانی

سوزیکم بیان قیلدی سوز ناقلی   بو قسمی دیمیش ناقلان عاقلی
ایلا خلقی ایردیکه بی سر قالیب   یورور مرغدك بارجه بی فر قالیب
که یورت شوکت آخون قاشیغه کلیب   انی شه کوترماك سوزینی قیلب
جقاردی قلیبان اورنك اوزره شاه   عدالت مآبُ رعیّت پناه
بو آخون بولوب شاه چالیب شادیان   عدالت قیلب یورت نی ایلاب آمان
سوروب دوری شه لیقدا نجند زمان   که نجند زمان امان اولدی جهان
ایشتکیل روایت کوچار خانیدین   که دارا خطیب نینك نَه بولغانیدین

دیدی ایر ایسانك ای خوجه جیف بویان   باشینك نی آلورمیز که چقماق همان
بنا کاه خوجه آطغه بولدی سوار   عزیز پهلوان فیلته غه اوت یقار
ایشیك نی آچیب چقتی آطین چاقیب   خلایق کوروب هر طرفکا قچیب
احمد خان غضبناك جولان قیلب   خلایق نی هر یان کریزان قیلب
شهردین چقیب کتی تونکان ساری   که تونکانی یاکور ساطان ساری
کوروب خوجه نی مسجدی دین چقیب   که تونکانی لار بارجه اکرام قیلیب
الیب کیردی تیز مدرسه عالی غه   که اخلاص ایتب خوجه نینك آل غه
خوجام نی جریك کا توتوب برمدی   خوجه قاشیغه کیمسه کلتورمدی
که سلطان یاکور توتوب محترم   بریب خوجه غه تون معاش درم
که خوجه توروب موندا نجند زمان   بولوب غلبه فست بولدی لشکر امان

شیخ الاسلام محمد منصور آخون سعدالله خطیب قواش

حاجی آخون قنارلیغ یکرم بش تن مؤمنین بله کوجارغه بارماق بولوب جیك دیکان یرکا یتکانده قالماق لار بله درفتاده بولوب اون اوج تن مؤمنین شهید بولوب موغ لار غالیب کلیب شیخ الاسلام منصور آخون اون ایکی تن مؤمنین برله یانیب کلکانی

بو ینکلیغ دیدی بزکا سوز ناقلی   تکلّم شبستانی نینك عاقلی
اوشول وقت دا سلطان ایردی حیات   تخی بولماغان ایردی اوُل شه مماث
بار ایردی اوشل وقتیدا برجوان   اوزی شیخ الاسلام شیرین زبان
زباندارُ خوشخوی عاقیل ایدی   که اخلاص مقامیدا کامیل ایدی
اتا قویغان آط باش دا منصور دیب   خلایق قیوب دور جونك آخون لقب
بلی جونك کشی ایردی اولادی جونك   بوایرنی جونك آخون دیمك ایردی اونك

قرینداشینی کچیك آُخون دیکای   که راست آتینی هیچ کشی بیلماکای
کونی چرلاتیب شاه جونك آخون نی تیز   دیدی تیز کوچار شهر یکا بارسانکیز
نچه الجی باردی قالیب کلمدی   نه ایش بولغانینی کشی بلمدی
دیدی آخونوم ای شها من بارای   که بارغان کشیدین خبر من آلای
بو سوزدین بولوب شاد مسرور شاه   مهیّا ایتب جمله زاد راه
قواش خطیب آخون نی جون یار اتیب   که سعدالله آخون نی دلدار اتیب
که همراه بولوب مهرالدّین شانك بکی   ینه یوسف آخون که مشرب بکی
ابوالخیری مؤزین بله اوُل عظیم   ارابوز بکی دین ممت شا ندیم
که جونجی حمر باقی برله جوروق   ینه اورزکانینك اسمِ یادیمدا یوق
مهیّا بولوب بیست وپنج تن همه   کییب بارجه سی جبه جوشن همه
بولار قلعه دین بارجه قیلدی خروج   اوزانماق اوجون چقتی خلق فوج فوج
بولار شور غوغاسی حددین آشیب   بجیل لیق تیلب خیرباد ایلاشیب
تمام یاندی لار اونکاریب بحریدین   که ایمین بولوب راه زن قهریدین
که القصه دریادین اوتماك همان   جومبس کانی ساریغه بولدی روان
یوروب کتی لار راه لار طی ایتب   تلیده مدام یادی حی ایتب
کهی کوه ارا اردبال لار آشیب   کهی تاش باسیب کاهی سولار کچیب
کهی راحتُ باغ بوستان ارا   کهی کوردی کلفت رکیستان ارا
یولوقسا توشار ایردیلار بخشی جای   که یب شادوی هم ایجیب آندا چای
که بر یرکا یتی آتارلار جَیَكْ   تمور تبرانیب سالدی آندا یورك
قولاققه یتیب راهزن لار اونی   ندور راهزن اهریمن لار اونی
پدید بولدی اوُل یردا ایماق لار   نه ایماق خونخوار قالماق لار
نچه یوز لعین توردی یول نی توساب   توراار ایردی آدم قانیغه سوساب

بو قسمیدا خلق‌غه کورونماس ایدی   قیان بارغانین کیمسه بیلماس ایدی
کونی فوجی محمود بولوب درغضب   که بر نجه‌لارغه بریبان ادب
بو کون خضر خان‌نی تافینکلار دیدی   بیابان شهرنی باقینکلار دیدی
دیدی خضر خاندین کتورسه خبر   ویا اولتوروب برکا کلتورسه سر
آنکا کیدورای نجه قات جامه‌لار   نخی باشیغه زرین عمامه‌لار
نخی میندورور من آنکا یخشی آط   فقیر نامراد بولسه تافسون مراد
بو سوزلارنی آنکلاب که حاصیل کلام   آنی ایزدادی بارجه آدم تمام
تافیب‌شه‌نی آی‌دونک‌دیکان جای‌دین   فیاده قیلب آجراتیب تای‌دین
اوزی‌نینک آطیغه سواره قیلب   قیلب ظلم‌لار دل‌نی فاره قیلب
آلیب کیردی احمد خوجام قاشیغه   نخی رحم قیلمای کوزی یاشیغه
دیدیلار مونینک تیز ایشنی قلینک   کسیبان قفس‌غه باشینی آلینک
شهرنینک تاشیغه جقارماق همان   نجیب خضر خان یولغه بولدی روان
بو آطنینک یوق ایردی یورار قوتی   که کوبرو‌ک‌کا آطنینک سافیلدی‌فوتی
قضا یتی آندا تفیلدی بو آط   فوتینی آلالمای یفیلدی بو آط
ایمین توخته دیرلار بو آیکی فلید   بو شهزاده‌نی آندا قیلدی شهید
نخی تارتماغان غنجه‌لب اوزره خط   که اون یته یاشقه یتیشمای عدد
قالیب خضر خان نسلیدین بردلیر   بباق خوجه خان آتیدور شیرکیر
ینه دانیال بیک‌نی تافیب جافیب   جای بوق بدن‌نی فیو بدور اسیب
بناکاه بو لشکر شهرکا کلیب   که اولکان سپالار مالینی آلیب
که سلطان‌نینک هم اورداسینی بولاب   تمام مال اموال لارینی تالاب
جهانغه تولوب ماجرا غلغله   شهرنینک ایجیکا سالیب زلزله
که اشیاء مؤمین‌نی غارت قلیب   عداوت اوروغینی دل‌غه تریب

کتیب عدل آنداغ بوزولدی نیت   نه قیلغای قصاص نه آلغای دیت
بو قسمیدا بولدی زمانه ایشی   جفا ظلم بولدی فلك ورزشی
بولوب‌شمس‌الدین‌خلفه جون وهمناك   که شه ماتمیدا بولوب دردناك
بو آخون بو سلطانغه خاله ایدی   آنینك عقلی هوشیغه واله ایدی
دم آلمای فغان ایلادی روز شب   که فوجی هلاکیغه ایلاب سبب
که چرلاتی قوتاوق میراب‌نی کونی   ینه تجقریب یوز بکی توردی‌نی
ارا اوستنك دلاورلارینی یغیسب   شهر پر دلینی تافیب یالباریب
بو خلفه بولارغه قیلب کیریه زار   دیدی قیلدی فوجی منی طرفه خوار
که باش‌دا شهرنینك عزیزی ایدیم   اراا‌وستنك‌نینك صاحب تمیزی‌ایدیم
بوروروهنمو مونداغ بولوب دردناك   بو کون ایرته فوجینی قیلساق هلاك
بودم‌توردی یوزبیك دیدی من‌بارای   ویا باش برای یاکه باشین آلای
قیلب مصلحت بر کونی درسحر   یاتار ایردی محمود خوجه بیخبر
دیب الله اکبر تمام مؤمنان   بو محمود خوجه ساری بولدی روان
ایشتی بو محمود فولافین سالیب   فولاقیغه توت توت آواز کلیب
که تیز آلدیراب اورنیدین ساجرادی   نجیب فوجیدین خلق‌لاری آجرادی
خلایق قولیغه تیاق‌لار توتوب   آق‌اوی‌نینك‌غاراب‌جه‌اوقین‌سیندوروب
کریب فوجیغه تیغ نیزه سالیب   کسیب باشینی توردی یوزبیك آلیب
که نیزه اوجیغه قداب باشینی   بولاب آلدی مال کورفه فراشینی
اوتوز آلته کون فوجی بولدی سپا   که آخر بولوبدور بنوع تبا
احمدخان‌نی توتماقفه خلق کلدی تیز   احمد خان خوجام تیز قیلدی کریز
شهردا آناسی اوی‌کا کریسب   ایشیك تونکلوکینی تمام برکتیب
توروب ایردی کلدی بولشکر یتیب   نخی فوجی محمود باشینی آلیب

منكلبك شانك بكی توتوب اوردی تیغ   شهید بولدی جانین بریب بی دریغ
كه ملا عاشور نور ممت مینك بیكی   منصور دورغا روزی ممت یوز بكی
بولارنی توتوب بوغزیغه تیغ سوروب   شهید ایلادی بارجه سین اولتوروب
مونی كوردی میر ذات بیكم باخرد   اوروب جان دلدا شدید آه سرد
دیدی. بو فلك پرجفا بی‌بدل   وفاسیز فلككا اوقوبدور غزل

میرذات خان نوایی‌دین اوقوغان غزلی

جهان اهلیغه كر یوز مینك قویاشچه مهر كوركوزسنك
وفا زنهار كم بر زره جاغلیغ اعتماد اتمه

كریب جوب كوش‌لار بوبیك سونكی‌غه   كه باقتورماین سول بله اونكیغه
دیدی ای بیكم یاد اتینك نعش‌نی   اولوم وقتیدا ایناسیز ناخشی نی
دیدی میرذات بیك ایا بی حیا   كنه‌سیز كشیكا قیلور سیز جفا
بوسوز راست سوز دوركه نخشی ایماس   خرد مندی‌لار بیت‌نی نخشی دیماس
كه بر جاهلی بیككا سالدی تیاق   یقیلدی دیبان الفراق الفراق
شهید قیلدی بوبیك‌نی اول جاهلان   جانی بولدی جنت ساریغه روان
كه‌بیك‌لارنی قوغلاب یوروب عام‌لار   شهید قیلدی مغزی سری خام‌لار
یورور ایردی بیك‌لار فیاده قاجیب   بولوب تشنه‌لب اونكه‌سینی اجیب
كه سلطان اعلی دلاور جوان   قاجیب كوه ساریغه بولدی روان
بو شه‌نی قاووب باردی نجند كشی   بو شه‌نی هلاك اتماك ایردی ایشی
یتالمای بو شه‌غه تمام یاندیلار   بو شه كوه ساری آرا قالدی‌لار
كیچه‌لب یوروب بولدی اویكا روان   اوی‌دا بولوب ایكی اوچ كون امان
بویاندین قاجیب ایردی بیكزات دلیر   كه بهرام بیككا جهان بولدی تیر

بوایكی دلیر یوردی یاشین ساجیب   یوروب برلاردا قتولدی قاجیب
كه اعلی دلاور قولین باغلابان   آلیب قوجی ساریغه بولدی روان
كوروب قوجی تیز شه‌ف اولتور دیدی   تنی‌نی اوت ایچنده كویدور دیدی
نچه خاص بو شه‌نی تیلب آلدی‌لار   خدا ایقنی برله آمان قالدی‌لار
بویاندین قاجیب تیز صتی شانك بكی   آنكا بولدی یولداش ضریف یوزبكی
صتی بیك باریب تیز آتا باشیغه   آتا باشیغه ولحد قاشیغه
آتا باشیدا انجنان یغلادی   كتیب عقلی جون هوشینی بیلمدی
آتا قبره سینی مبارك بیلب   قلیب كیریه خطمه تبارك قیلیب
فغان ناله ایلاب توروب ایردیلار   نچه روستایی یتیب كلدی‌لار
كلیب دور بو بیك‌نی قیلورغه تبا   تنیدین باشینی قیلورغه جدا
دیدی شانك بكی صبر ایلانك دمی   نماز ایلاین بعده اولتور منی
بولار توردی بو بیك نماز ایلادی   تنی بی نیازغه نیاز ایلادی
دعاسیدا دیدور ایا خالقا   جو كمراه‌لارغه اوزونك رهنما
عطا قیل فقیرغه شهیدلیغ مقام   كه روحومنی لایقی دار السلام
منی بنده‌كا سن آتا وآنا   توكولكان قانیمغه اوزونك بول كواه
دعایم‌نی قیل مستجاب یا كریم   ایرور اسم ذاتینك كریم الرحیم
رضینا دیدی ودعا ایلادی   دعاسینی تنكریم روا ایلادی
برو تیغ‌نی اوردی بو بیچاره‌غه   اوجوب باردی روحی عدن ساریغه
محب‌لار دلینی جو محزون اتیب   یانیب تارقادی آندا مدفون اتیب
كورونك خضرخان ایردی شه‌غه خلف   ایشتی آتانی شهید قیلدی دیب
كه بر آطغه مندی قاجیب كتی تیز   اوزی نوجوان ایردی هم باتمیز
بوشهرزاده یوردی بولوب باغری خون   نچه كون یوروب خلق‌دین یاشورون

ایشتی مونی قوجی محمود بو دم .   آنینك شادلغ بولدی اندوه‌غه ضم
بو لشکرنی قوجی یانینك‌لار دیدی   هر اویلوك اوی‌کا بارینکلار دیدی
بو آخون وفاتی یاییلدی تمام   عزا توتی اولکون تمام خاص عام
شور خلقیغه یتی اوشبو خبر   خلایق‌دا قالمای خرد دین اثر
تمام یغلاشیب ناله فریاد اتیب   بولوب بیقرار تنکریغه داد اتیب
تمام یغلابان کم توتوشتی عزا   تخی جامه اوستیکا کیدی قرا
ایشتیکه آفاق وایکی اوغول   کتیب هوشیدین بولدی قانیغ ملول
که‌فخرالدّین آخون‌اوروب سخت آه   دیدیکم کناهینك ندور ای آتا
قیبو ناسزا قتل قیلدی سنی   یتیم بی‌نوا بیکس اتّی منی
دریغا دریغا دریغ   قیبو سنکی‌دل اوردی باشینکغه تیغ
نظام الدین آخون یقا جاك اتیب   بولوب بیقرار کاهی عقلی کتیب
دیر ایردیکه ای مهربانیم آتام   فدا دور سنکا تنده جانم آتام
باشیم اوزره ایردینك‌که تاجیم آتام   مهیم اوترو کلسه رواجم آتام
که طابع‌لاری داود آخون همه   جکر بنده‌سی عابد آخون همه
سالیب اول بدن خاص‌نی نعش‌کا   سواره قلیبان یغاج رخش غه
کوروستان ارا تیکوروب نعش‌نی   قیوب یر اوزه اول یغاج رخش‌نی
لحد ایجره تافشوردی راضی بولوب   خلایق یانیشتی تبارك اوقوب
بو آخون‌نینك ایکی بلاسی بله   همه خیلی قوم اقرباسی بله
کوروستانغه باروراید‌ی تافسه وقت   فغان نوح ایلار اوروب آه سخت
علاجین تپالمای قضا کاریغه   کونکل‌نی قیوبدور رضا کاریغه
که سلطانغه کینه توتوب مؤمنان   که آخون فراقیدا قیلدی فغان
که لشکر ایجیکا ساووقلوق توشیب   کونکل‌لار ایجیکا بوزوقلوق توشیب

احمد خان وقوجی دمی اویمادی   بو آخون قصاصین کین قویمادی
که سلطان قیلشیب بوتون مصلحت   احمد خان بو قوجی بله مشورت
بولوب اهلی اسلامی ایکی بولك   تولاراق قوجیغه بولدی یولك
که سلطان اوز ایماق برله قالیب   که قوجیغه یار اولدی بربر کلیب
احمد خان وقوجی سوزین بر قلیب   قول آستیداکی لشکرینی یغیب
که تانك آتغوجه ایش سرانجام اتیب   همه کاری بارینی انجام اتیب
توکاندی کیجه چقتی خورشید تاب   که شه قابی ساجماقغه ایلاب شتاب
که قوجی تمام لشکرینی آلیب   جهاد ایلاکوم دیب بهانه قیلیب
که قوجی قولیغه المنی آلیب   المنی سوقوب طرفه جلوه قیلیب
بو لشکر بله باره‌کاه جورولوب   اویون‌لار قیلیب قوجی قهقه کولوب
بو قوجی قیلیب کونه کون جلوه‌لار   جریك‌کا بریب فند قیلیب حیله‌لار
که سلطان قوام برله حاضیر ایدی   بو قوجی اویونیغه ناظیر ایدی
یانیب قوجی سلطانغه آتّی تفك   احمد خان خوجام هم اتیب زنبورك
که‌سلطان‌اتیب قوجی ساری خدنك   که‌مؤمین مؤمین بله قیلدی جنك
کورونك بر بری برله قیلدی سقوش   که اسلامی‌لار باشیدین کتّی هوش
که قوجی کتوردی یغاج قوسینی   قیبوب قوسیغه اُوق داروسینی
مونی کوردی سلطان بولوب خوفناك   تجیب شاه توتکان ساری وهمناك
که‌شه‌سونکیدین‌قوجی آطین‌جاقیب   شتاب برله شه‌نینك سونکیدین یتیب
غضب برله قوجی سالیب ایردی تیغ   جدا بولدی تن‌دین باشی بی دریغ
مونی کوردی بیك‌لار تجیب هرطرف   آتاسی خلق دین آتادین خلف
دیدی قوجی بیك بولسه اولتور آنی   توتوب‌اوت‌قلاب اوندا کویدور آنی
بو سوزنی ایشتی تمام خاص عام   سپا بولدی قوی بوری بولدی عوام

کونی جوب قولارنی طیّار ایتیب — که تورت چرخ عرابه اوزه برکتیب
که بش قو باشیغه قداب بش الم — یغیب قوجی اورداغه لشکرنی هم
شهرنینك ایچیکا آلالا سالیب — یورك یارغودك شور غوغا سالیب
که هر عرابه ایچره تورت آط قتیب — خاطون بلالار قورقاشیبان تجیب
یتیب کلدی زیندان ایشکیغه تیز — مونی کوردی قیلدی عصص‌لارکریز
باسیب ایردی زیندان ایشیکنی چانك — که‌زیندانغه باقیب اوروب قوجی بانك
تیز آخونلوغومنی چقارغیل دیدی — تمامینك منینك برله بارغیل دیدی
چقیب کلدی آخون فریشته صفت — سقال‌لاری کافور سیرشت صفت
که‌تیز قوجی محمود کوروشنی کلیب — ایکو بر بری برله دریاب آلیب
بو قوجی بو آخونغه عاشیق بولوب — آلیب کتی عشقیدا صادق بولوب
کورونك قوجی شه‌دین ابا قیلمدی — نه‌خوش ایش‌نی قیلدی ریا قیلمدی
بولوب قوجی آخون جمالیغه خوش — لقاسی وقدّی کمالیغه خوش
تکیب آخونومغه نیکی باره گاه — فراش‌لار سالیب راسلابان خوابگاه
مونی کوردی سلطان کلیب غیرتی — یوره‌کینی اورتب حسدنینك اوتی
بو ایش کینه توتماققه بردی مدد — تقاضا قلیبان قضای احد
برورغه شهیدلیغ مقامینی رب — بولوب آخونومغه بو ایش‌لار سبب
عمرنینك آیاغیدا بولسه شهید — خدانینك جنابیدا بولمیش سعید
نه خوش دولت هم سعادة ایرور — نه حرمت نه آبروی حلاوة ایرور
قضا قایداغ اولسه ایش آنداغ بولور — دیما قیلماسا ایردی مونداغ بولور
حقیقت‌دا بیلسانك هوا دور بو سوز — شریعت‌دا بلکه خطا دور بو سوز
هر ایش اونسا آجما ملامت‌کا تیل — دعا قیل اوزاتقیل سعادتکا تیل
ملول بولدی سلطان بوایش‌نی بیلیب — که صبری قراری دلیدین کتیب

مع القصه سلطان ، جمشید زمان — دیدی چونك کوره‌کا بولونکلار روان
خطایلار بله من قیلور من جهاد — بهانه جهاد دلده باشقه مراد
بو سوزلارنی آنکلاب تمام غازیلار — تمامی غزات اوزره آطلانـدی‌لار
که سلطان آلیب یانیغه عصمه‌نی — احد باقی برله نجه خصمه‌نی
که ایراشتوروب نجه نادان‌نی شاه — که قان توکالی آطلانیب توتّی راه
بو شه یولداشی جمله جاهل ایدی — ولی خون ناحق‌غه کامل ایدی
که‌بعضی‌لاری‌نینك ایدی کونکلی‌توز — تولاراق ایردیکه عیّار دوز
بو شه بر طرف قوجی هم بر طرف — بو آخونلوغوم یوردیلار بر طرف
که سلطان قصد برله هر یان قرار — کورار آخونوم یکّه یالغوز تورار
که‌سلطان‌اوروب‌بانك‌سولان‌قاچتی‌دیب — که آخونغه یوردی بریب آطغه دب
کورار آخونوم کیلادور عصمه تیز — آنینك سونکیچه کیلادور خصمه تیز
دیدی آخونوم الامان الامان — که یالغوز بو یردا توروبمن یمان
دیدی قاچی‌لاب آخونوم قاچتی تیز — سونکیدین تمام خصمه‌لار قیلدی خیز
بو بیچاره آخون قیانغه قاچار — قضا آخونومغه بولوبدور دوچار
کرونج اتیزیغه آلیب یوردی آط — که عصمه یوکورتوب یتیب کلدی فاث
تنك آتّی تیز تکدی آخونغه اوق — که آطدین یقیلماققه بولدی یاوق
احد باقی فرقیغه سالدی تبر — بو آخونغه تیز قیلدی سوسلوق اثر
دیدی آخونوم ربّی یزدان پاك — جهاندین بولار نسلنی ایلا پاك
که آطمو دوریلدی یقیلدی زمین — بو یردا شهید بولدی بو مه‌جبین
که‌جانی جنان ساری بولدی روان — مبارك تنی بولدی آغوشته قان
که کافورصفت آقسقال بولدی خون — مونی آنکلاغان مؤمین اولدی جنون
که اسلامی‌لارجون قیلاب سختی‌جنك — خطای لشکرینی قیاب ایردی تنك

دلبرلار سولان‌نینك صفی‌نی بوزوب　سولانغه بهادرلغین کورکوزوب
سولان لشکرینی هلاك ایلادی　تمام کفرینی دردناك ایلادی
شهید بولدی بو جنکده اوج آدمی　بولوب زخمدار بو بلال ناظمی
طبل باز کشت ناغراسین چالدی‌لار　کورونك‌قلعه‌سویدونك‌امان‌قالدی‌لار
که سلطان ایشتیب‌که مسرور بولوب　تمام فوجی کاریغه مغرور اولوب
نچه کون زمانه بولوبان امان　ینه فوجی بولدی کوره‌کا روان
احمد خان‌نی اوزیکا همراه قیلب　که نورغون جریك توغ الم‌لار آلیب
کوره شهریغه باردی لشکر یقین　توشیب زلزله کفریغه خوفدین
کوره لشکریکا توشیب قوزغالان　که مانجو خطای موغ شیبرهم سولان
که اولکون قیلب بربری برله جنك　که یانمای قلیشیب که ناموس ننك
که ایکی طرفدین تمن فوانیب　که تیغ‌لار سالور بر بریکا یتیب
که اسلامی کاهی سوروب کفرینی　کهی بو آنی وکهی اُول مونی
تونون برله توغ توتی عالم یوزین　خطایلار آجالمای تُماندا کوزین
که آخر خطای لشکری بارچه تیز　که اوز قلعه‌سی ساری قیلدی کریز
قیلب جنك شهرنینك مبازیرلاری　که صحرایی‌دین جنکده حاضرلاری
قویاردی خطای‌نینك تنی‌دین منار　بولوب اولکونی کفریلار طرفه زار
خطای لشکری نصف بولدی هلاك　که فرزنده زن‌لار بولوب دردناك
بولوب جنکی مغلوبه کون بولدی کج　خطایلارغه یتی عجایب حرج
طبل شادیانه چالیب غازیلار　تمام باره‌گاه ساریغه یاندی‌لار
بو نصرت‌کا جونك‌لار بولوب شادمان　آتاندی بو فوجی جهان پهلوان
ایشیتسانك بو جنکده ایا بو العبید　که انصاری آخون بولوبدور شهید

فوجی محمودخان قاضی ناصر الدین آخونوم‌نینك وصفی

اوصاف‌لارینی ایشیتیب غایبانه عاشیق بولوب بندین خلاص قیلغانیدا اراده ازلی تقاضاسی برله قاضی ناصرالدین آخونوم شربتی شهادة‌نی نوش قیلغانی‌دا بارچه اسلام اهلی ماتموار بولغانی

سخن ناقلی سوز سری قیلدی عزم　صحایف شبستانیدا قیلدی بزم
جو سوز واده‌سیغه سوروب رخش‌نی　قلم کامی برله چکیب نقش‌نی
قیلب انجه جولان سمندی قلم　نقولات سطحی‌کا قویدی قدم
جو ناقیل سوزینی قیلب آشکار　سخن کنج‌نی قیلدی ایلکا نثار
کونی فوجی محمود اوییده ایدی　دلی سر بلندلیك غمیده ایدی
برو ایدی ای خوجه نیکخو　که‌زینداندا یاتمیش اوزوندین برو
که باش دین آیاغی سلاسل‌دا بند　آیاغیدا ایشکال بویوندا کمند
بو جنك‌کا سبب بولغان اُول ابتدا　شهر قاضی‌سی ایردی هم علما
چرایی‌غه باقسانك ایرور تازه کل　همه کل‌چرای‌لار ایرور آنکا قل
تکلّم زمانیدا سوزلوك ایرور　یوزی کل صفت آهو کوزلوك ایرور
سقالی آنینك مثلی کافور ایرور　یورکلیك زباندار بهادر ایرور
دیدی فوجی آنینك کناهی ندور　آنی بندا توتماق معانی ندور
بو کس واقعات‌نی بیان ایلادی　نه ایش‌لار اوتوبدور عیان ایلادی
ایشتیب کوزیدین اقیزدوردی یاش　تخیّل تزیغه همان قویدی باش
خیالیدا دیر آنی قیلسام خلاص　عقیدات زبانین سورار بزکا ناس
بو آخونلوغوم قولغه کلماك همان　منی پادشاه قیلسا یوقتور کمان
آنینك‌قصدی بولدی خلاص انکالی　بو تدبیر بله ضبط ناس انکالی
بو محمود زمانه ایشین جاغلادی　بو آخون خلاصیغه بل باغلادی

یوغان بش ترکنی یقتی بولار   امیر اورداسیغه آلیب کلدیلار
ترکلار ابجی‌نی یونوب نو انیب   تمن فو صفت‌لیك یغاج فو انیب
خلایق‌نی ایشلانی اول نجه آی   یغاج فو آتیلغایمو عقلیغه وای
یغاجچی یوسف برله قاسم کلی   اویوب قیرغودا اسمعیل‌لار مونی
آیانچی عظیم خوجه‌لار باش ایدی   ینه کالدارانك آنكا یولداش ایدی
که طاهر قرا وابا بکری لار   که اوسته ءاشورمت تمور سوقتی‌لار
ینه عرشدین نوجوان برله ذات   ینه اوسته صابر یوسف با مراد
که سویناق زاهد واوسته غنی   که قوتلوق نیاز برله عبد کلی
حشور برله ساسیق که اوسته عظیم   علی یوز بکی دور که بال فریم
یاشیل تون پریزاد ممت باقی‌لار   تمورنی سوقوب جمبرك اتی‌لار
بولار آهنین‌دین یاساب جمبرك   بولوبدور که فو صوره‌تیدا ترك
قلیب‌فوجی کوب حیله‌لارنی‌دروست   احمدخان‌خوجام‌نی‌قیلب اوزکادوست
بو ایکو کلامی خدانی توتوب   قسم‌لار قلیشیب قریدداش بولوب
بو فوجی قیانغه حزامین سورور   احمد خان خوجام آندا برکا بارور

فوجیء محمود احمد خان خوجام سید عمر خان

خوجام‌لار سویدونکغه باریب جنك قلیب آندین کوره‌کا باریب جنك قیلغانی ومسلمان‌لار تونکانی‌لار فوجی‌نی بهادور ایکان دیب اخلاص قیلب فوجیغه مطیع بولغانی

کونی ایردی سلطان مجلیس قیلیب   تمامی سپالارنی آندا یغیب
دیدی ای امیران سرداریان   سوزوم بارکه سیزلارکا ایلای بیان
توروب قالدی لشکر بو یردا اوزون   یغیلغان جریك‌لار عددین فزون
بولار زیره کیب‌دور که قیلمای جهاد   جهادنی بو لشکر قیلور کوندا یاد

بولار هر طرف‌لاردا ایلاب جهاد   تاپار ایردی فقیر کشی‌لار مراد
همان فوجی محمود ایشتی بو سوز   که شه رخصتیغه تیکب ایکی کوز
قپوب اورنیدین شه‌غه قیلدی دعا   دیدی رخصتی عالی بولسه منکا
که بولسه منکا اوشبو خدمت بهم   که سویدونك جهادیغه قویغوم قدم
مونکاباقتی سلطان‌دیدی تیز بارینك   کرك نجه مینك لشکر اولسه آلینك
آلیب فوجی محمود تمن‌جه جریك   احمدخان عمرخان‌نی ایلاب شریك
که عبد الصمدلارنی سردار ایتیب   صتیلدی دلیرنی آنكا یار ایتیب
بهادر ءاشور متکا بردی الم   که همراه انیب عبد ناصیرنی هم
آنکاروزی‌یوزبیك بولوب جنكدا یار   نبی آخون قوشولدی ینه بخت یار
حسن بیك بولوب باش بازار خلقیغه   اسرائیل بهادر مزار خلقی‌غه
حزامین سوروب فوجی محمود ینه   که سویدونکغه یتی سالیب غلغله
که سویدونك خطایی شهرکا تجیب   تمام قلعه دروازه سین برکتیب
خطایلار باشی اوشبو غمدین قتیب   سفیل باشیدین زنبورك‌لار اتیب
بو یاندین مسلمان او یاندین خطای   خطای باشی‌بولدی جونان سنکی‌سای
که اسلامی شیر کفری بولدی رمه   ینه سید عمرخان قوپاردی شیبه
شیبه اوزه سیدین انیب زنبورك   سقرغه روان بولدی یوز نجه سك
خطایدین هلاك بولدی نجند اولوغ   کوره‌شهر یدین هم‌پدید بولدی توغ
بوتوغ‌نی‌کوروب بولدی لشکر روان   تمان‌ایجیدین‌جقتی بش‌مینك سولان
سولان‌اوق‌انیب‌برق‌دك‌قیلدی‌جنك   که‌اسلام جریکی بولوب ایردی‌تنك
مونی کوردی اسلامی قیلدی فرار   تلی شرق نی قیلدیلار اختیار
بولشکر بو تل اوستیدا بولدی جمع   شهر لشکری قاجقالی توتی شرم
آطینی چافیشیب تمام مؤمنان   سولان‌لار صفی اوزره بولدی روان

ایشتبسا شهیدلار آتاسی مونی جکر بندلاری‌نینك اناسی مونی
فقیر ناظمی‌غه دعا ایلاکای دعاسینی تنکریم روا ایلاکای
مراد نظم قیلماقدا امید بو دور که یوقسه منکا ظلم تارتماق ندور

قوجی محمود نینك کلکانی وحیله‌لار قیلیب خلایق نی

فریفته قیلغانی ومؤمنین‌لار وتونکانی‌لار آنینك حیله‌سیغه فریفته بولوب اخلاص قیلب مرید بولغانی بارچه خلق فوجی‌نینك آرقه‌سیغه کریب مکری دامیغه آلینغانی

سخن ناقلی نقلاسین قیلدی جزم بو ناظم یوروب نصرنی قیلدی نظم
ساجیلغان سخن‌لارنی من تیزغوجی تلیمدور بهانه قلم سیزغوجی
توروب‌ایردی برکون‌اورنك اوزره شاه برو کیردی آلدیغه قیلدی دعا
دعادین کین وصف‌لار ساز انیب عجایب خبرلارنی آغاز انیب
باقیب پادشاه‌غه بو مسعود دیکان کیلورمیش دیدی فوجی محمود دیکان
دیدی شه بو محمود نه ایشقه کیلور اوزی ترك مودور یاکه علم بیلور
که اصل سید مو ویا پادشاه چرایی ساریغ آق مو دور یا قرا
دیدی اول کیلوردیب خبر آنکلادیم یوزین کورکالی آلدیغه بارمدیم
ولی آنکلادیم غوث زاده دیبان فقیر بی کس بی مراده دیبان
دیدی شه بو سوزکا عقیده قیلب عقیده قیلب بلکه مهمان بیلب
آنینك آلدیغه‌خلق‌نی چقسون‌دیدی شهر ساریغه تکلیف انسون دیدی
بوسوز برله خلق‌لار جقیب فیش باز سید زاده دور دیب قیلب نیاز
که تکلیف انیب قلعه ساری آنی نوشوردی بر اویکا توزوب رسم‌نی
که راحت بله اوشبو تون‌دا قنوب سحر برله تدبیر ایلاب قبوب
اوراب بر یاشیل لونکی‌نی باشیغه روانه بولوب کیردی شه قاشیغه

سلام بردی شه‌غه قیلب قدنی نون علیك آلدی شه کورسانیبان ارون
بو محمود که شه‌غه دعا ایلادی دعاسیدا حمد ثنا ایلادی
قیلب فوجی حیله تکلّم توزوب تکلّم‌دا قاش قباقین سوزوب
دیدی شه‌نه آدم نجوك جان سیز فقیر یا غنی یا که سلطانمو سیز
دیدی فوجی تیز غوث‌زاده منم فقیر بیکس بی مراده منم
ولی شیرلاردك ایرور قوتم جهانغه پر اولغان منینك شوکتیم
نه قیلغوم جهاندا یغیب کنج‌نی من بیلور من تنجی علم نارنج‌نی من
نه غمدور منکا قیلسه دوشمن هجوم که بخشی بیلورمن که علم نجوم
همان علم نارنج بله طور انیب قویارمن تمام کفرینی کور انیب
تنجی جونك ترکدین تمن فو یاساب تمور جمبرك‌لار سالیب مینغ قاداب
تمور قیرغو برلان ایجی‌نی آلیب آنکا دارو برله یوغان اوق سالیب
یاساب بش‌جه فونی آتارمن آنی بو بش فو بله یوق ایتای کفرنی
تافیب قرا سجقان قرا کربه نی قرا قارغه برلان قرا کیرفه نی
بولارنی سیوب مغزی سرنی آلیب آنکا یته سکزجه دارو قتیب
که ینجیب وتاسقاب میده قیلب عزایم اوقوبان دمیده قیلب
آنی ایلاسم قلعه کفریغه دود که‌بیهوش بولورکفری‌نینك باری‌زود
نه ایش‌لارنی قیلسه بیلالماس خطای که‌تیغ‌سالسه مؤمین‌کورالماس خطای[1]
قیلیب بو صفت سوز یانیب خانیغه الیندوردی لشکرنی اوز دامیغه
یغیلدی خلایق مونکا فوج فوج که دریا صفت‌لیك بولوب موج موج
تمام خلق بو سلطان یانیدین کتیب باریب فوجی محمودغه خدمت انیب
جقیب خلق میر باقی بای یاغیغه اوروب فالتونی شاخ یفراغیغه

---

(1) Въ другомъ экземплярѣ: علو

ایجازت بله کیردی بو الجی‌لار   که سلطان‌نینك نامه‌سین بردیلار
آلیب تحفه هم نامه‌نی شاد اولوب   که خوشلوق دلی ایجره بنیاد اولوب
توزوب مهربانلیغ رسومینی شاه   مغنّی توزوب عندلب‌دك نـوا
مهیّا انیب کونه کونه طعام   توتوب ساقی‌لار ایلکیغه شیشی جام
مغنی‌لاری نغمه‌لار ساز انیب   کدالارنی زر برله ممتاز ایتیب
جقیب نغمه دین طرفه صدا   نوایی تیریلـدی قیلـورغـه نـوا
که سازنده‌لار نغمه‌سین ساز انیب   سماع‌جیلاری کونه کون باز انیب
قیلب نچه کون‌لار بو قسمی اویون   بریب الجی بیك‌لار زرینه تون
کمر بند زر برله عمامه زر   که نعلین زریـن هم جامـه زر
اوشولدم کریب ملا قربان خطیب   کوروشتی بولار برله دریاب آلیب
که صادق اکام ملا خوجام نیاز   کوروشتی کریبان بولار برله باز
خوجام نیاز یوز بیك بـرله قـرا   که زرّاق کوروشتی جکیب آهُ وآه
بری برسی برلان کوروشتی تمام   که بر یردا قوندی قلیشیب کلام
دیدی‌راشیدین‌خان‌تورونك نچه‌کون   حلی لشکریم‌نینك مجـالی زبـون
که رخصت برورمن چولام‌نی تافیب   ایبارکوم دیدی لشکریم راست انیب
صاید خان‌نی برکوم سنکا باش انیب   که عثمان خلیفم‌نی یولداش انیب
توروب قالدی شهری کوچاردا بولار   بولوب لاعلاج آلنه ای توردی‌لار

اُول قیش اوتّی بعد ازنوروز عالم افروز لشکری

اسلام بیانده‌ای‌دین کجوب یاغ چای‌نینك اُول طره‌فی‌دا کی قزیل دونکغه باره‌کاه تکیب جهاد قیلغانی

بو قسمی دیدیلار سخـن ناقلی   ندورکم سخن ناقلی عاقلی
زمستان کتیب بولدی فصلی بهار   سجك آچیلب بولدی یر لاله‌زار

بهاری جمن فصلی نُوروز ایدی   بولوب سبزه‌زار عالم افروز ایدی
قیلب مصلحت جون سپالار همه   قیلب کوج جهانغه سالیب غلغله
قزیل‌دونك دیکان یرکا باردی یتیب   آلا باره‌کاه آنـدا بر پا ایتیـب
اوشول باره‌کاه حوره‌سینی سزیب   سزیق‌نینك ایچی برله خندك قزیب
که سلطان اوجون باره‌کاه راست انیب   سپاه‌لار اوجون خوابکاه فاس انیب
طبل شادیان خانه‌لار راسلابان   تنورلار سالیب یاقتالی آندا نان
دوکان‌لارسالیب سودا قیلماق اوجون   که باج‌خانه‌دا باج‌نی آلماق اوجون
که برپا انیب شوکت آخونغه اوی   سالیب مُفتیء روزی آخونغه اوی
عمرخان خوجامغه تیکب باشقا اَوی   نوکر قاشقالارغه سالیب قاشقو اوی
تمام باره‌کاه‌لارنی بر پا ایتیـب   که هربر سپا اوزکا خرکاه ایتیب
تل اوزره تکیب باره‌کاه‌لار تمام   کجوب کلدی آندا تمام خاص عام
که تونکانی‌لار هم جدیرلار تکیب   توشیب باره‌کاغه تمامی کلیب
جهان‌نی توتوب اسب تازی اونی   یتیب توقوز افلاکغه غازی اونی
معظم خان جقیب زر نکار تختیغه   ساجیب عدل عطرین جهان رختیغه
فراکنده ایلاب تولا نامه لار   که ایماق ایماقته هنکامه لار
که مغرب ساری قلعه تورکونغجه   مطیع بولدی اسلامغه کفری نچه
که مشرق ساری بیلی بجهی تمام   مطیع بولدی اسلامغه حاصیل کلام
جنوب حدی کوکوسون‌زیندان خطای   شمال ساری جاقارُ قزاقدین قزای
بو قسمی شهرلارنی قیلدی مطیع   ایلا ملکی تار ایردی بولدی وسیع
که شکری خداغه هزار وهزار   عدو قانیدا قیلمدی بزنی خوار
سرور جامیدین مَی توتونك ساقیا   فقیر بی نوادین قلینك ابتدا
ایجیب مَی‌نی آنداغ صدا ایلاین   بولوب عندلب دك نـوا ایلایـن

قاليب بارچه انبار كفاريـان آنى ايكى يل صرف انيب مؤمنان
كه زركورمكانلار بولوب قالدى باى ايشك مينمكانلار مينب يوردى تاى
تپا آلماغـان باديـان چـاينى يارانماى يورورلاركه كوك چاىنى
زر خوله فرق انمكان مغزى خام طعام بركورونك قيلدوروب نقره جام
كه فرق انمكان آق بله ملّەنى زر نقرەغه تولـدورور نـلّەنى
كريم پادشاهمغه شكرى تمام فراغتدا بولدى تمام خاص عام
ظريف يوز بكىنى قورولدا قيوب مزار يانيدا بلكه يولـدا قيـوب
على برله يوسفنى بركا قيـوب شريف آخون يعقوب سريق يول توسوب
بولار يول توسوب قويمادى كتكالى شهيد بولغان آدمنى دفن انكالى
كه قورقوب بولاردين كشى اوتمادى كه هيچ بركشى اوى سيان كتمدى
هر آدم شهيد بولوبان جان برور محمود يوز بكى آنى كوردا قويور
كه اونكاردى قيشنى فراغت بله فراغـت بـله بلكه راحـت بـله
كتور مغبچه جام مسروريـدين آچلسون دليم جام مى نوريدين
مبى كم منى ايلاسون طرفه شاد كه غم خيلى برله قيلاى خير باد

القصه بركونى سلطان معظم خاننينك واوزكا اولوغلارنينك

خاطريغه اوروجىغه كوچارغه ايباركان نامەلار خاطريغه يتيب هيچ خبر بولماغانيغه بياندايٌ فتح بولوب آلتەكون بولغاندا حاجى ناصير آخوننى دارا آخوننى تونكاندين موسى مفتى آخوننى اوغلى عيسى آخـون بله يكرم بش آدم بله كوچارغه راشيدين خوجەنينك يانيغه آط سرپالار بله نامه ايباركانى رحمة الله باىلار برله بارغانى

كه سلطان كونى تختيدا ايردى شاد سپالار تمام قيلدى سلطانغـه داد
ديديلار ايا شـاه عالى مقام ايشيتسنك قيلورميز سنكا بركلام

كه سلطان ديديلار بيان ايلانكيز كه هرنوع سوزدور عيان ايلانكيز
ديديلار ايباركان ايـدوك نامەلار اوروجى كوچار اوزره هنكامـەلار
اونوب تقسان اوج كون كه كلماس خبر كه لشكر تيلاب بارغان ايردى بولار
نه بولدى ايكين هيچ خبر كلمدى كشى يا خبردين اثر كلمدى
قتيب نامه باز راشيدين خانغه تيز سلام قيام ايلاسنـك بارچـه ميز
كه ناصير خطيب حاجىنى چرلاتيب كه دارا خطيبلارنى بركا قتيب
كه تونكانيدين مفتى موسىنى هم كه مفتى بله اوغلى عيسىنى هم
كه باى رحمت اللهنى جون باش قيلب يكرم كشى آنكا يولداش قيلـب
نچه راستلاساق اسبها تيز رو كه زرينه تون راسلاساق نوع بنوع
توقوب اسبلار اوزره آلتون ايكر كه طيّار انيب نچـه عمامـه زر
بولارنى ايبارسك بسى خوش بولور كه برلاركا آلته لشكـر بـرور
كه سلطان بو سوزلارنى قيلدى قبول ديدى تيز بوايشنى قلينك بىملول
كه نامه يازورغه كتوردى دبير قتيب خط دبيرى عطارد نظيـر
دبير نامه خطلارنى برپا ايتيـب تمام تحفەلارنى مهيّـا انيـب
كه شه ناصير آخوننى تيزكلتوروب كه قوشيده سوزلارنى هم بيلدوروب
همه الچى بيكلارنى مهمان ايتب طعامهاى الوان الوان قيلب
كه دريايى خونخواريدين اونكوريب كه آرامدا بولدى اولوغلار كليب
بولوب ناصير آخونكه يولغه روان قيلب طى مراحيل بيـله اردبـان
كه اون كونده يتّى موز آط تاغيغه موز آطدين اوتوب آقسونينك باغيغه
كه باز يوردى نه روز ايتب قطع راه كوچارغه يتيب نوشتـىلار بىابا
كه آلديغه چقتـى تمام خاصلار كه الچى تماشـاسيغـه نـاسلار
تجمّل اوجون خان جريكين يغيب كه اولتوردى خان تخت زرغه جقيب

آبلاش یوزبدین قاضی بیك نوجوان   حید باقی حاجی جهان پهلوان
که آق تامیدین کیردی کوب غازی لار   که ملا حید باقی حمر قاضی لار
ینه ملا ادریس منکلیك دلیر   جهاد ایلادی جون بولوب نره شیر
که سلطاش یوز بیك شره بوغاجی   امامی بله کیردی اللیك بشی
کریب بارنوقایدین خدا بردی بیك   که یعقوب میرآب لار بولوب مثلی کرك
ممت باقی بیك لارکه چادو سقال   علیش بای عاشور جاروب حال
صادیر دورغا قادیر ابوالغازی لار   ممت باقی توره صمد غازی لار
صفورکی که یوز باشی صوفی نیاز   جعفر یوز بکی آرقه دین کیردی باز
که ملا جوروق بلکه اوغلی بله   که توقسون توره ایلابان غلغله
توره بختی بارلار بله یوز بکی   یونس باقی حشور باقی قاضی بکی
که توقوز ترادین علی توره لار   نیاز حاجی بیك لار جهاد قیلدی لار
عبد الله توره بیك یونس قاضی لار   عبد الباقی قاضی اورور غازی بیك لار
سلیم جون مقرّم که قاری امام   طاهر قاضی بیك ملا توردی تمام
که اسلامی لار شهر آرا فوج فوج   که قلعه ارا جون بولوب موج موج
برنجی کلوغه یغیلدی خطای   که داربن دیدی امدی قایدا بارای
مسلمانُ کفّار قیلدی سقوش   توکولکان قزیل قان اوروب یردا جوش
بولوب آط کجیب قان تواقی قزیل   که تام لار قزیل هم سوواقی قزیل
تورْوس لار قزیل هم قموش لار قزیل   که خنجرنی سالغاندا موشلار قزیل
چاراقّا جوروقّا قلبخ لار اونی   تاراقّا توروقّا سالیب غولدینی
جاراقّا جوروقّا تاراقّا تُروق   قولُ قوت سنوق باشی قاشی یاروق
جافیشیب اوروشوب قیلب های هوی   یاریم اولکان آدم جکیب وای ووی
دلیرلار اوزون نیزه قولغه آلیب   کهی بعضه سی قارنیغه تیغ سالیب

که پهلوانی اعداغه آتیب تفك   کهی توف ایچیکا اینیب زنبورك
کهی اُول قاجیبُ کهی بول قاجیب   کهی بر بری نینك قانینی ساجیب
هزاران هزاران اولوب کافران   آر اوستنك اریغ صفت آقتی قان
مسلمانغه توشتی برنجی کلو   کلوجیَ دوّمغه یغیلدی (¹ عدو
که ایکنجی کونده آنی آلدی تیز   اوجونجی کلوغه خطای قیلدی ریز
مونی کوردی داربن اوزی قیلدی شوط   عمارانیغه اوزیکا قویدی اوت
توتون لارغه تولدی بیاندای ایجی   جهان بولدی کویا قرانکغو کیجی
قجان بولوب ایردی بودارین هلاك   که طابع لاری بولدی کوب دردناك
امیدین اوزوب جانیدین کافران   تفك تیری باران نی قیلدی روان
اوجونجی کلودا قیلاب سخت جنك   که بولدی اولوك لار سفیل برله تنك
شجاعت قیلب غازی تونکانی لار   که بیره بیاندك بولوب تكدیلار
دم آلمای چاقیب کفرینی خاص عام   که اوج کیجه کوندوزدا قیلدی تمام
کورونك یاقوب اخون بله دوزیلار   شهید بولدی نجّند دلسوزلار
عیدصوفی مینك بکی که خوش نیکنام   شهیدبولدی لار اوق تکیب بردی جان
بو جنکده ایشیتسانك ایا بو العبید   عبد اللّطیف خلیفم بولوبدور شهید
کیبیب توردی باقی که حافیظه قرا   ینه ملا عالم اوروب سخنی آه
ممت شیخ ایله شابدین زار اولوب   ینه لعله جبه‌که اوّار اولوب
تمام موٴمنان کیدی آندا قرا   مریدلار قیلب عندلیب‌وار نوا
که آخیر بوماتم جونان بولدی فست   عظیم شادلیغ بارجه‌غه بردی دست
حریری خطایی مطاع سیم زر   ینه تیوه آط قوی قجیر کاو خر
تمام قالدی اسلامغه آلات جنك   تمن قوو خنجرکه تیری خدنك

(¹) Въ-другомъ экземплярѣ: کروه

که ایّوب بله ملا ذولیا امام　　بولار سونکیدین نکدیلار خاص عام
که عولجه دلاورلاری برطرف　　نیازممت آخون بریب آطغه دَب
ممت قربان ابن عمه یار نوره　　که اعظم صوفی ایکی اوغلی بله
عبد صوفی ذاید توردی بله　　سالیب کفریلار ایجره کوب زلزله
خدایار یوزیدین امام قاضی بیك　　اتی ملا زینل بقی غازی بیك
تولند قاضی احمد علی قیلتن　　که باقی شریف ایکی سروه ثمن
صابر آخون توردی آخون تمام　　بولار سونکیدین کردیلار خاص عام
که طورفان یوزی قاضی مشهور امام　　بایشلیك کلیشلیك که شیریف کلام
ممت توخته ساقی ایکی یوز بکی　　بولار سونکیدین کیردیلار جمله‌کی
که قنجم‌غه بر قیلتن باش ایدی　　بو ایر آتینی سورسه باقاش ایدی
که قنجم ایجیده بو ایر ایردی بای　　عددسیز ایدی قوی کلا آط تای
عظیم نوجوان آنکا فرزند ایدی　　نه فرزندی کم بلکه دلبند ایدی
محمد صوفی پهلوانی دلبر　　صادیر قاضی بیك‌لار ایدی شیرکیر
بولار قیلدی جنك بارجه‌غه باش بولوب　　امام باشلاغین یورتی یولداش بولوب
که منکور دایرلار قیلب سخت جنك　　عدو قانیدا قلعه‌غه بردی رنك
کفك یوزیدین روزیمت یوز بکی　　خوجام بردی قاضی بولوب اوز بکی
شجاعت قیاب ملا صادق امام　　جهاد ایلادی در برین خاص عام
قوناتامیدین جون عاشور مینك باشی　　امام آخون اولدی بو یورت نینك باشی
طالع صوفی اللیك بشی خاص عام　　مونینك اوعلی دور کم جرایلیق امام
بو سورغا نیازدور جرایلیق یکیت　　قونات نام دیاریدا سایلیق یکیت
عزیز مینك بکی دور جلیل نینك یوزی　　الله یار ملا ایدی یوز بکی
که عبلا عزیز یوز بکی قاشقا بیك　　تمام قاشقالارغه ایدی باشقه بیك

قریاجه بولاق ملا توخته یوزی　　که باقی میراب بولغان ایردی اوزی
خوجام نیاز یوزبك ایدی ایلکا باش　　خدا بردی یوز بك طاهر تیوه باش
ینه اوشکو تومشوق خدا بردیلار　　که یورتی بله کوب جهاد قیلدی‌لار
صادق یوزی ایجنده موسی دلبر　　امامی بله عبد قار شیر کیر
چلوقای بلوکای سینتابی‌لار　　قواش مینك بکی باش بولوب کیردیلار
نیازمت میرآب برله بطال‌لار　　که نیلغا اولاستابی قتّال‌لار
که خالی نوره علی جقّان نوره　　ینه برکا جنك قیلدی قمبر نوره
نوره عبد قهار آرا یوز بکی　　امام باقی صادق که قاضی ایدی
که توردی ممت حاجی‌دور اوز بکی　　صدیق توردیلار نامدار یوز بکی
محمد رحیم نوره بیك غازی دور　　ممت توخته بیك یورتیغه قاضی‌دور
بورا بوغاسوندین ایدی ایکی‌سی　　بولارسونکیدین قیلدی جنك جمله‌سی
تاش اوستنك ابابکر بیك شیر مرد　　منکلیك یوز بکی عیسی حاجی خرد
بولار کیردیلار جنك‌کا خنجر آلیب　　که طابع‌لاری تیغ ششفر آلیب
ارا اوستنك ارا قاضی عسکر سپا　　شمس الدین خلیفه آلیب نیزها
تخی قمریدین خلفه هم یار اولوب　　قواش حاجی آخون‌مو دلدار اولوب
که ملا احد نوره بیك نوجوان　　کریب مهریدین بیك بله بیکمان
بولار هم تخی نعره‌هالار جکیب　　عظیم بیك تخی کیردی آط اوینانیب
نظامی میراب بیك‌مو غیرت‌لانیب　　کجیك محتسب نوجوان آط سالیب
کریب توردی یوز بیك بولوب درغضب　　بریب جون خطایلارغه جندان ادب
بلال یوز بکی هم امام‌لار بله　　قیلب کوب جهاد خاص عام‌لار بله
سفورکی قضی عبد وهاب قضی　　جهادلار قیلب قانغه جوکتی نزی
ینه ملا قوتلوق غنی نیك‌نام　　که برکا کریب عبد قهار امام

مخمّس بلالی

جدا قیلدی فلك سندین قیاندورسن قریننداشیم
سنینکدین آیریلیب بولدی زهرزقوم ابجار آشیم
فراغت کنّی غم یتّی ستم‌لار بولدی یولداشیم
قرینداش مهربان کنّی منی تاشلاب ککولداشیم
بو وجهیدین توکولدی قانغه آعوشته بولوب یاشیم

یورك فاره بغیـر یاره بولوبمـن طرفه بیجـاره
یورك کویکای قرینداش یادیده هرباره هرباره
کوجه‌لاردا یوروب یغـلاب بولوب اوّاره اوّاره
بوغمدین بولدی ایدوست‌لار یورك‌مینك‌پاره‌مینك‌پاره
نه قیلغانیم‌نی بیلماسمن بو غمدا آیلانیب باشیم

تخیّل رخش‌سی هر باره کم سن ساریغه تارتار
بو وجهیدین فراقینك آتشی‌نینك سوزه‌شی آرتار
کلستانم خزان بولدی بولوبمن عنداب‌دك زار
نجوك طاقت قیلورمن فرقتینك اورتر منی هربار
المدین اورته‌نیب زرداب‌غه اورولدی ابجی تاشیم

باشیمغه یوز تمن غم سالدی کورکیل نیلکون کردون
قرینداش‌دین جداقیلدی‌قیلب‌باغریم‌نی‌خون‌کردون
باشیمدا دوری کج ایلاب مدام بو بی‌ستون کردون
یوقانیب مغز سرنی عاقبت قیلدی جنون کردون
بولوبمن یوزبشار پردك تورت توقوز ایدی یاشیم

قریننداشیم غمی قیلدی الف‌دك قامتیم‌نی دال
عقیل ساجیلدی غم باسنی بلوبمن بر یولی بدحال
سرورکنی قنات سندی یولونذی مرغ ینکلیغ بال
قرینداش یادیدا خونابه‌لار یوتّی بلالی زال
اوزی کتّی منی تاشلاب جلال الدّین قرا قاشیم

که‌یغلاب یوروب‌اوشبو ابیات‌نی‌دیب   بو ماتم‌مو بولدی تنجی بر طرف
رمضان شریف‌نینك‌که اون ایکی‌سی   که غیرت‌لانیب مؤمنان جمله‌سی
که‌مذکور توشوکدین کریب مؤمنان   خطای‌نی توتوب‌اولتوروب توکتی قان
سپا وحوجام‌لار سفیلغه جقیب   شهر ابجیکا تیری باران اتیب
کریب بر طرفدین شهر لشکری   بولوب شیر غرّان صفت هر بری
قولیغه آلیشیب سنان دراز   تدورکم سنان مرك دوشمن کداز
که بعضی آلیب ایلکیغه تیغ تیز   خطای قانینی ایلادی یرکا ریـز
که بازغان آلیب جمله آهنکران   باشی اوسته صابر توسون نوجوان
که بعضی‌لاری بولقه‌لارنی آلیب   یورور ایردی کفار باشینی یاریب
که زرکرکا باش ایردی اوسته عزیز   ممت صنی‌لار قیلدی اعداغه خیز
که تورت قاسم تورت محمد ایمین   بولار بارجه‌سی خلق‌غه ایردی مبین
شجاعت قیلب بشری بیك نوجوان   خردمند یکیت پهلوانی جهان
صتیلدی دلاور که ملا احد   ینه عبد ناصیر که عبد الصّمد
علیش برله عاشور ممت پهلوان   تولندی بیله آرضو بیك نوجوان
کریب قلعه‌غه اوشبولار جمله‌سی   که دوشمن‌نی قیلدی که خار وخسی
ینه کردی‌لار آق توفالیق همه   سالیب کفر یلار ابجره کوب زلزله
عزیز پهلوان برله ملا عاشور   که اسلام قواش ایل یکی شیر زور

مع القصه عیّار صادیر دماغ　　قلیب برلقم کورلاماققه براغ
ینه باشقه برجونك لقم راس اتیب　　لقم ایچیکا دارواوق قاس اتیب
آنکااوت یاقیب دارودین چقتی بانك　　جقیب کهکشانی فلك اوزره چانك
یاغیب خیشت کسکلار خطای باشیغه　　کیلالمای خطایلار شوره قاشیغه
خطایلار براق‌دین آتار تاش کسك　　خطایغه دلیرلار آتار زنبورك
شوره‌غه کیلالمای خطایلار یقین　　قلیب بارجه موءمین شوریدا کمین
عبدصوفی مینك بیك ا ـی خلق‌غه باش　　محمد ایمین دورغا برله جفاش
قواش قاضی برله قواش مینك بکی　　بهادر قواش قواش یوز بکی
که تونکانیلاردین‌مو سیتوز اتار　　که لوبار ولوخار ولوسی حواض
بولار توردی آندا توشوکنی توسوب　　که بعضی شهر قوفته‌سینی بوزوب
که ماه شریف رمضان اون بری　　که دروازه‌غه قویدی اوت برابری
قاراسلاب چاراسلاب یقیلدی قبوغ　　تمام کویدوروبان قبوغنی تموغ
قدم قویدی تیز توردی باقی همان　　شهید بولدی اوُل بردا اوُل نوجوان
اتیب اوقنی باران صفت کافران　　کیرالماس ایدی قلعه‌غه هیچ جان
دم آلمای اتیب کفریلار قیلدی جنك　　کیرالمای شهرکا بولار بولدی تنك
جلال دورغا کفارغه آچیغلانیب　　دعا ایلتماس ایلادیلار کلیب
دیدیلار عمرخان خوجام صبرقیل　　که نصرتغه تنکریم اوزیدور کفیل
اوشوقمه کیرورکا ایا نوجوان　　سنینکدك جوان بولغانی خوب امان
سنکانکسه اوق کل یوزونك کول بولور　　بلانك .بی‌نوا خاطونونك تول بولور
بوسوزلارنی آنکلاب جلال بولدی مست　　کوروندی بو افلاك آلدیدا فست
دیدی ای خوجام تیز رخصت برینك　　تمام غازیلارغه ترحّم قلینك
که بز کیرماساك قلعه‌غه کیم کیرور　　که‌بزقیلماساق جنك‌نی کیم‌لارقیلور

عمر کورسه قانیدا یوز یل کشی　　که آخر آنینك اولماك ایرمیش ایشی
خدا برسه رخصت‌نی جنك ایلاین　　جهان‌نی خطایلارغه تنك ایلاین
تریك قالسه جانیم که غازی بولای　　که بولسام شهید تاخیّ راضی بولای
اولوغلار کورار یوق قراری آنینك　　نصیحت‌نی آنکلارغه رایی آنینك
اولوغلار بو دم بردی رخصت آنکا　　بو نوع همّتی‌کا قلیشتی دعا
آلیب ایلکیکا تیغ الم‌نی جلال　　خلایق‌غه باقتی دیدی بو مقال
ایرور جمله موءمین فداسی جلال　　تمام یاخشی‌لارنینك کداسی جلال
بنم بر خدانك عبیدی جلال　　بولاین بورونراق شهیدی جلال
دیب الله اکبر قدم قویدی تیز　　که‌دربندی ساری جونان قیلدی خیز
که دروازه اوستیکا چقماق همان　　که بش برکا اوق تکدیلار بیکمان
دیب الله الله یقلیدی دلیر　　شهید بولدی دروازه‌ده شیر کیر
که دولت صوفی آندا حاضر ایدی　　محمد ایمین برله ناظیر ایدی
بوایکوکوروب آه‌اوروب قان یوتوب　　آلیب چقتی‌لار باش آیاغین توتوب
بو ایرنینك تنین نعش اوزره‌سالیب　　که تیز غولجه شهریغه کلدی یتیب
انی‌سی بلال ایردیلار بی خبر　　شهیدی جلال‌دین که تاپتی اثر
قیلیب کیریه زار و بولوب دردناك　　اوروب آه قیلدی یقاسینی چاك
یوکوردی چاقین‌دك . شهر تاشیغه　　یتیب قاشیغه جون سویوب باشیغه
مزاریکی شیخی محمد . کدای　　آنکا یتکوروب یغلابان های های
مزار قبله ساریغه مدفون اتیب　　کهی زار اولوب کاهی عقلی کتیب
بوغمدین قدی نون‌صفت‌بولدی خم　　بو بیت‌نی اوقور ایردی بو دمبدم

ولشکری اسلام کفارنی کوزیکا ایلمای اوز قوّتیغه ایشانیب بی‌ابا کفارغه روبرو بولغانیدا لشکری کفار حیله قیلب مسلمان‌لارغه شکست برکانی ونجند مسلمان‌لار شهید بولغانی

قلم نارنی باشیغه جتری سیا   صحایف یوزینی قیلورغه قرا
ضیا صفحه‌لارنی قـرا ایلاکای   که شوریش سَخن ماجرا ایلاکای
بو قصد برله جاری بولوبان قلم   که فیدا قیلب‌دور کلامی ستم
برائت آیی‌نینك که اوُن توقوزی   کون ایجنده سه‌شنبه ایردی کونی
بوجانکجون‌لعین‌کوب‌جریك‌نی یغیب   که کوبراك‌نی سولان شیبردین آلیب
که‌هربرسیکا جون بریب یخشی آط   یوروتی نمامین برای غزات
که تونکانی‌لار بو خبرنی آلیب   مسلمان ارا کلدی تیز آط سالیب
به نزدیك سلطان صاحب قران   کریب اوشبو اخبارنی قیلدی بیان
که مطلع بولوب شاه اسلامیان   کوره اوززه لشکرنی قیلدی روان
روان بولدی شه هم عمرخان خوجام   بولار سونکیجه یوردیلار خاص عام
شجاعت قیلشیب بو ایکی کروه   دویوقو یریده بولوب روبرو
دیدیلار کوروب بارچه اسلامیان   بولور جنکی سیّوم صفت بیکمان
که لحظه ایجنده آلورمیز دیدی   خدا خواهشی نه ایکین بیلمدی
دلیرلار عدوغه جُنان قیلدی خیر   عدو قانینی جون قیلب یرکا ریز
که‌مؤمین‌کا کلتورماین کفری تاب   کوره ساریغه قاجتی ایلاب شتاب
که‌مؤمین همه آرقادین قوغلادی   خطای جیله‌سینی بولار بیلمدی
که ینکوردی‌لار کفرینی قلعه غه   عددسیز خطای جقتی نیز آلدیغه
مونی کوردی خوف اتّی اسلامی‌لار   یانیب آرقه‌غه قاجتی تونکانی‌لار
خطایلار یانیب آرقه‌دین سوردیلار   قرق نجه مؤمین‌نی اولتوردیلار

ضیا علی آخوُن یعقوب لار   بوجنك‌دا کمان‌سیز شهید بولدیلار
خطای قوغلاشیب کلدی لنکرکا تیز   که توختاتیّ خلق‌نی عمر خان عزیز
که‌لشکر تافیب آندا آزراق شکست   حکوم برله چالدی طبل باز کشت
بو کفّارمو هم قلعه‌سیغه یانیب   قیتاب شادلیغ لاتیغه باش چالیب
تمام اهلی بوط طرفه مسرور اولوب   فلك‌نینك بو فندیغه مغرور اولوب
دیدی امدی اورماس فلك برکا کاج   قوانیب فلك‌کا یورور ایردی آج
که مؤمین همه بیدماغ بولدیلار   که خوش دللغ کامراق بولدیلار
توتونك ساقیا برکا کلکونه مَی   اججب نکته‌ٔ شادلیغ کلتورای
آجیلسون صحایف‌دا اشعار کلی   نوا ایلاسـون‌لار زبان بلبلی

مؤمین‌لار جهاد اوزره استقامت کورکوزوب ذکر

لا اله الّا اللّه محمد رسول اللّه‌نی ورد قیلب کیجه کوندوز صدق اخلاص برله خدای عالمیان درکاهیدین استعانت تیلب توبه تضرّع‌لار قیلغانی وبو کلمهٔ شریف‌نینك فضیلتی‌دین آن پادشاهی خیر الناصرین مؤمین‌غه اوز فضلی کرمی برله نصرت عظیم عطا قیلب قلعهٔ کفّار بیاندای فتح بولغانی

که تافیل نسیمی کلتوردی سخن   تلدورکم سخن بوبی مشك دهن
بولوب اوشبو بویدین معطّر دماغ   سرایی سخن ایجره یاندی جراغ
که فروانه دل اوردی آندا اوزین   لسان طاقت اتمای جقاردی سوزین
سوزینی ایشتسانك حکایت رموز   که تحتیغه باقسانك تمام درد سوز
کلیب بر کونی ناظمی‌غه علی   علی دیر منکا ای سخن بلبلی
که فتح بیاندای بیان ایلا کیل   ورقغه سزیبان عیان ایلا کیل
بو وجهه ایدی ایلادیم من بیان   بو قسمی بیان اِیلادی ناقلان

فولاد باى محمد على آخونوم   ديسى آخونُ عبد رامان جقوم
ولى خوجه باياق آخون خوجه   شريف ميرقسيم باى عاشور خوجه
تليبالدى توردى حُسين خوجەلار   عمر خوجه باى حسين خوجەلار
يوسف شيبەجى ميرزا بايلار تمام   عزيز قورباشى بركا سوردى خرام
تاشكند باى يوسف خوجه ميرصالح لار   مير عبدالله بَاى برله مير عالى لار
خبر باردیلار بارەكاغه يتيب   تمام خاص لار كلديلار آطلانيب
آليب بارديلار راست قيلب بارەكاه   سيد زادەلارغه توزوب خوابكاه
كەمهمان اوجون قوى اكوزلارسويوب   خوجام آلديدا نان نعمت قيوب
بواخلاص نى كوردى خوجام بولدى شاد   تمام نامرادلار تافيشتى مراد
ايشتى مونى كفريلارنينك جونكى   نەجونك بولغوسى زاغ لارنينك قونكى

يغيب بو لعين كفرى لار دوزنى   ايجوردى بولارغه عراق بوزەنى
باداربن بولار آلديدا يغلادى   باشينى چاليب ير جهان تيغلادى
ديدى دوزلار ايش بولوبدور يمان   كوره لشكرى كلمديلار بو يان
ندين قيلماغايميز كه كبريه وآه   قوپارغان شيبه بركا بولدى بلا
سوزومنى ايشتسانك ايا اهلى بوط   جقيب تونده يافغيل شيبەلارغه اوت
كه ويران قلينكلار شيبەنى بوزوب   كەجنك ايلانيكز مردليك كوركوزوب
قولونكلارغه تيغ برله ششفر برى   خراجانينكزلارغه كوب زر برى
بو وعدەنى آنكلاب تمام دوزلار   يمانليقدا جون تاره سوزلار
بولوب هر برى قهريده ناردك   كه افعى كبى زهرەليغ ماردك
تمام دوزلاركيجه سغيلدين توشوب   كورونەاى كشيكا يمان قورقاشيب
كه توتكانى لاردين قيلب احطيات   شيبەنينك يانيغه يتيب كلدى ذات
ايدى بيخبر بارجه خلق بو زمان   بو دوزلار كيلور ديب قيلشماى كمان

شيبه اوزره جيقتى تمام اهلى بوت   كەنعره اورروشوب تمامقويدى اوت
كه بعضى اويوماى توررور قايغودا   تولاراق جريك ايرديلار اويقودا
بيلالماى خلايق نەايش بولدى ديب   بولوب تفريقه قاجتى لار هر طرف
شيبه اوزره جيقتى نجه كافران   يتيپب ايردى اوستيدا بر پهلوان
كه توختە ممت ايردى ابن صوفى   تفك برله آتّى ايكى كفرينى نى
ينه آنقالى كفرى اولكور تماين   شهيدايلادى جون اوروب تيغ كين
كه خنجر بله تن نى ياره قيلب   نه ياره قيلب فاره فاره قيلب
يانيب شيبەدين توشكوجه كافران   آراغه آليب جمله اسلاميان
تمام دوزلارنى هلاك ايلادى   خطاى لارنى كوب دردناك ايلادى
ينه شيبه بويروب عمرخان خوجام   توزوب ايكى يركا قيلب اهتمام
ينه ايكى جونك شيبه برپا قيلب   شيبه اوزەسيكا دلبرلار جقيب
اعلى خان شيبەغه جقيب باش بولوب   كه اعلى صوفى آنكا يولداش بولوب
عزيز پهلوان عبد وارث دلير   محمد صوفى هم على شير كير
كه توختە محمد ابوالخيرى لار   كه جعفر وقاسيم تفك آتّى لار
دليرلار اتيب زنبورك لار بسى   بلوت دك بولوب دارولارنينك ايسى
توتون اوت ارا غايب اولدى شهر   خطايلار اوزيدين بولوب بيخبر
قيلور كبريه زار كفرى لار دُمْ يانيب   توكاندى خطايلار سقرغه كيتب
كه تارتى خطايلار سفيلغه كيكز   كيكزنى صُفر قيلدى اُول بى‌تميز
سفيلغه عدو قانيدا بردى رنك   بو قسميدا نجند زمان بولدى جنك
بو ناظمغه توت ساقيا باشقه مَىْ   ايجيب شاد اولوب باشقه برنكته دى

جانكجون لعين ينه برتمن لشكرى اعدانى جمع قيلب

سولان وشيبرلاردين لشكر آليب لشكرى اسلامنينك اوزەسيكا ايباركانى

یمان قورقتی بو شب بو آخون اوغوم　　دمی صبح صادق غه ترك اتّی توم
که آخر بولشکر یتیب کلدیلار　　تمام کار بارین بیان قیلدی لار
تمام بولدی تُون آخری آتّی تانك　　مؤذین مو آزان اوجون اوردی بانك
نجه خاص بله آخونوم آطلانیب　　دَر باره کاهیغه کلدی یتیب
که سلطان دیدیلار سورانك لار مونی　　اولوم کلتورونك لار توکولسون قانی
سوراب آخونوم نی بو اهلی علوم　　کناه قویدی لار دیدی کلدی اولوم
که سلطان دیدی اولتورونك لار آنی　　که اونقه یاقیب کویدورونك لار آنی
همه خلق ایدی بو دور علما　　که بخشی ایماس مونی قیلماق تبا
که آلدی بو آخون کناهین تیلب　　تمام خاص لار برله اهلی ادب
بو دور کار باری فلك روسیا　　کنه سیز کشیکا قویورلار کنا
اولوم دین بو آخون نی ایلاب ایمین　　آلیب زور بله قاضی لیق منصبین
بو آخونلوغوم منصبی نی آلیب　　که زندانغه سالدی نظر بند قیلب
نجی کلتوروب شوکت آخون نی جون　　آنکا بردی قاضی کلان لیغ ارون
کورونك کاج رفتار فلك کَردشی　　جفا ظلم ایرمیش آنینك وزرشی
خلایق امیرنینك تنی نی آلیب　　اسحاق بیك نی هم نعش اوزره سالیب
شهر تاشیدا ایکی برنی قازیب　　تمام یاندیلار آندا مدفون انیب
امیر نوجوان نینك تمام مالی نی　　که قاضی کلان نینك که اموالی نی
که بربر ساناب دفتریکا آلیب　　خزاین غه آلدیکه غارت قیلب
کورونکلار نجوك بیوفالیغ درور　　بو ایش لار ستم پُر جفالیغ دورور
که آری مسلمانغه یتسه الم　　آنی ایلامیش حشریده محترم
که مؤمین بو فانیدا تارتسا جفا　　که بار بر جفا اورنیغه مینك وفا
علما دیدی فانی محنت سریشت　　که عقبی سرایی سعادة سریشت

دیمانك بو ایش لارنی خلق دین ایرور　　که هر واقعه امر حق دین ایرور
اوزانمه بو ایش غه ملامت تلین　　نه طعنه نه لَعْنَ جهالت تلین
ایا ناظمی سوزنی قیلمه دراز　　قیلب مختصر باشلاغیل نکته باز

ولایت طره فیدین سید عمرخان خوجام اینی سی برله

دعا کیر خوجام لارنینك کلکانی قلعهٔ کفارغه اوّل باغلاغان شیبه غه کفّار اوت قیوب کویدورکانده خوجام لار ینه قلعهٔ کفارنینك روبروسیغه ینه ایکی یرکا شیبه قوپاریب کفار برله جنك قیلغانی

سرور جامیدین مُغبَجه تونسه مَیْ　　ایجیب ناظمی چالغوسی طرفه نَیْ
ایشتسون بو نی نینك صداسینی خلق　　کونکل بلبلی نینك نواسینی خلق
جو نَی نینك صداسی ایرور درد سوز　　که بلبل نواسی بو قسمی رموز
کیلور اوج خوجه اندجان ساریدین　　کلیب اوتّی دریای خونخاریدین
بو اوج نینك اولوغی عمر خان ایرور　　عمر خان خوجام بزکا مهمان ایرور
ایشتیب خوجام کلکانین غازیلار　　که اخلاص ایتیب قیش باز باردیلار
خوجام لار قولینی قلیشیب طواف　　زیارت قلیشیب آلیشیب صواب
که نورغون کشیدین آلالا جقیب　　یورك یارغودك شور غوغا چقیب
تمام جونك کچیك لار قیلب کریه زار　　اوزین یرکا تاشلاب بولوب بیقرار
تبرّك دییشیب لباس تونینی　　فراهمن ابزار ابج تونینی
خوجام نینك تونینی اوزوب تویمادی　　اوزوب ترمالاب هیج قتون قویمادی
آلیب کیردی آخر خوجام نی بولار　　که توشکون اوجون یخشی جای بردیلار
خوجامغه بریب کونه کونه طعام　　خوجامدین سوراب طرفه طرفه کلام
قنوب برکجه آندین آطلاندی لار　　بیاندای ساریغه روان بولدی لار
خوجام برله باردی تمام بای لار　　که همراه بولوشیب منیب تای لار

کورار خوجه چون بارهگاه خالی‌دور   که خالی ایکاندیب بولوشنی سرور
خوجه یاشورون تیغ خنجر آلیب   امیر جادری ایچره کیردی کلیب
خوجه ایچکری کیردی قیلمای سلام   امیر ایدی ایشنی قیلیب من که خام
ینه توخته آخون قلی یوز بکی   نندور یوز بکی برساوُق موز بکی
امیر اولتوروب ایردی‌لار تختیدا   نه ایشقه خوجام کلدی بو وقتیدا
امیرغه خوجه سوزلامای سالدی تیغ   کسیب قاره یرنی بو تیغ بی دریغ
بو تیغ تیز اوق امیر باشیغه   که فرقی سریدین اوتوب قاشیغه
قلی یوز بکی آندا سالدی سنان   امیرغه کوروندی قرانکغو جهان
دیب الله اکبر یقیلدی امیر   شهید بولدی اُول یردا اول شیرکیر
اسحاق‌بیک‌نی هم آندا قیلدی هلاك   که فرزندلارینی قیلیب دردناك
بو غوغانی آنکلاب تمام غازیلار   توشیب زلزله بارچه قوزغالدی‌لار
امیرنینك ملازم‌لاری خوف اتیب   تجیب کلدی تون‌دا شهرکا یتیب
بوغوغانی آنکلاب که قاضی کلان   دیدی کفر بولمیش تمام مؤمنان
توروب آخونوم زار زار یغلادی   بو تُوندا بولوب بیقرار یغلادی
یغیلغای دیدی بولسه‌لار جان فدا   امیر قاتلی‌نی قیلورغه تبا
شهرنینك ایچیکا توشیب غلغله   که ایرکك نشی بارچه در زلزله
عزیز خاطبُ بوالعطا بوالحسن   ینه آرضومینك بیك صابونچی حسن
جلال دورغا اسلام ملا عاشور   ممت شاه ودولت صوفی برله نور
ینه قطب‌الدین عثمان آخون رشید   یوسف آخونُ توخته زهراب سعید
بولار ایلکیکا تیغ برّا الیب   بوقاضی کلان‌نینك قاشیغه کلیب
که‌رخصت‌برینك بز بارورمز دیدی   خوجه‌نینك باشینی یارورمیز دیدی
دیدی آخونوم ایله دربندنی بند   که اوباش‌لار اورماسون بزکا فند

که دروازه‌لارنیکه بند ایلادی   خلایق‌غه ایلطاق ثمن ایلادی
بو یاندین آغاچه مونی آنکلادی   آغاچه وفرزندی کوب یغلادی
که طابع‌لاری بارچه‌سی قان یوتوب   انیب ترك آش نان ماتم توتوب
یوزینی اویوب آغاجام زار زار   یقا چاك اتیب هم بولوب بیقرار
دیدی آغاچه آه امیر آه امیر   منکا سن ایدنك مثلی بدر منیر
نه بولدی ایکن کل صفت قامتینك   بولوب قانغه آلوده نقره اتینك
بولوب خونغه آلوده آیدك یوزونك   که تفراق‌غه اغوشته آهو کوزونك
منینك باغ عمرومدا ایردینك کلی   ایدینك توشکوفه کلوم بلبلی
سنینك‌سیز منکا کرك ایرماس جهان   توکولکان قانینکغه فدادور بو جان
نهال کلعزاریم کلی یا امیر   که غونچه لبیم بلبلی یا امیر
سن ایردینك باشیم اوزره تاجی امیر   منینك دولتیم‌نینك رواجی امیر
که عزرا خانیم‌نی قلیب فحش‌درد   کتیب هوشیدین زایل اولدی خرد
بویاندین طیب‌بیك بولوب طرفه زار   یقاسین قیلیب چاك بولوب بیقرار
دیدی قایدا سن مهربانیم آتام   یتیم ایلادینك سن‌که جانیم آتام
سن‌اولکونچه من جون اولوب کاشکی   بو قانیغ الم کورمسام کاشکی
بوتون یغلاشیب بولدیلار زار زار   شهر خلقی هم بولدی کوب بیقرار
که آخیر قضاغه بریبان رضا   که فست بولدی بو غلغله ماجرا
احمدخان‌اوزین‌کاریدین خوف‌اتیب   که اوباش‌لارنی اوشول تون یغیب
خوجه تیز شهرکا ایباردی جریك   تونوب قاضی‌نی موندا کلتور تریك
دیدی نی جهتدیـن که کفّار آثار   که اسلام‌نی کفاربلارغه قاتار
بو سوزنینك جوابیغه کلکای اوزی   دروغمو ویاراست مودور بو سوزی
که قاضی کلان بولدیلار کوب غمین   که کومدوردی تیز قلعه دروازه‌سین

حبیبا دیمانك‌لار بو سلطانغه لعن تیلنك‌لار یغینك‌لارکه قیلمایکه طعن
بلینکلار بو ایش‌لار بهانه ایرور امیرغه قضائی یکانه ایرور
اقولسه بو اشعار در انجمن دعا قیل بلال ابن یوسف‌کا سن
قبول بولسه شاید بو قیلغان دعا دو عالمدا بو بنده تاپقای صفا
اگر کتسه نظم‌دا سهوه خطا که عفو کرم ایلاسونلار عطا
قباب جود خطانی تراش ایلاسون که شراورنیغه خیر فاش ایلاسون

امیر عبد رسل بیك‌نی جمله خلایق یخشی‌لیق صفتی‌دا

یاد قیلغانیدا سلطان معظم خانغه کران کلیب احمد خانغه یالباریب امیرنی هلاك قیلماققه ترغیب قیلغانی احمد خان جهالت توسنی‌غه سواره بولوب غضب اوتینی امیرنینك خرمنی وجودیغه یاققانی امیر شهیدلیك میدانیدا جولان قیلغانی اسحاق خزانه‌جی بیك امیرنینك مطابعتیدا شهادة شربتینی نوش قیلغانی قاضی ناصرالدین آخون‌غه منصب حلاوتی‌نی ترك قیلدوروب زیندان کنجیدا مقام توتورغانی‌نی ملا بلال ابن یوسف شاعر نظم برله بیان قیلغانی

ایا عندلیب امدی ایلانك افغان فزیل کل کتیب یتّی فصل خزان
دوامت بهار سبزه زار اولمغای خزان فصل یتسا بهار اولمغای
که آری بهار اوتسه کلکای خزان خزان اوتسه عالم بولور کلستان
که هردولتی بولسه محنت قاتیش که محنت آیاغیغه دولت چاتیش
مع‌القصه سلطان کونی قیلدی بزم امیرنی شهید ایلاماك بولدی جزم
احمد خان خوجام‌نی یانیغه آلیب انی مال منصب‌کا مغرور قیلیب
دیدیکم امیرنی هلاك انسانکیز اسحاق بیك‌نی هم دردناك انسانکیز
جریك خوف ایتیب لام دیماس سنکا که غوغاس‌نینك عهده‌سیدور منکا

دیدی خوجه ای پادشاه نیکنام بو لشکر قیلور بزکا غوغایی عام
دیدی دانیال بیك‌مو موندا کلور که مانجوجه خط تهمت ایلاب قیلور
امیرنی چاقیب اوشبو خطنی آلیب که ایلدین نهان یانجوقیغه سالیب
امیر اولسه آندین چریك‌نی یغینك امیر یانجوقیدین بوخطنی آلینك
توروب دانیال بیك امیر باشیدا بو خطنی اوقوغای جریك قاشیدا
ایشیتکان کشی‌لار بولوب بد کمان تمامی دیکای‌لار امیرنی یمان
که قاضی کلانغه سالینك‌لار کمند قولین باغلابان ایله زندانda بند
که آندین کین قالماغای خون طلب که تارقاشتی‌لار بو صفت سوزنی دیب
انینکدین انکا خوب دیبلدی بوسوز کشیدین کشیکا یایلدی بو سوز
قطب الدین یساول جلال دورغالار امیر قاشیغه تیز یتیب کلدی‌لار
که ملا عاشور باقی ملا عاشور ممت‌شاه یاسول بیك که اسلام زور
که دولت صوفی برله یعقوب میراب بولار یغلاشیب قیلدی چشمه‌نی آب
دیدیلار ایا شاهی طورانیان شهرکا کتینك ایش بولوبدور یمان
احمدخان بوکون سیزنی اولتورکودك غضب اوتیدا بزنی کویدورکو دك
دیدی شیردل عبد رسل امیر ندورکم امیر شاه صاحب سریر
معظم خان احمد خان برله اوزم کلامی خدا برله قیلغان قسم
منی اولتورور بولسه توتقای کلام که بولسام شهید تانکلا تاپقوم مقام
کلامی خداوند کواهم دورور توکل منینك رهنمایم دورور
که اولتورسه بزنی قیو ناسزا خدانینك قضاسیغه بردیم رضا
توکّل قلیبان یانینکلار دیدی که تیز اوردا ساری بارینکلار دیدی
بولار یغلاشیب یاندیلار زار زار که اورداغه کلدی بولوب بیقرار
برات ای بری بشی جمعه ایدی احمدخان امیرنینك قبی‌دا ایدی

دیدی کل یوزیکا ساجیب کوز یاشین   اولوغ غمدا قاتّی امیرنینک باشین

که لشکرکا قیلدی امیر سرحساب   که لشکر توروز هر طرفکا قاراب

توزار ایردی تونکانی‌لار جونک‌لاری   یاکور خنجه آخون صفت اونک‌لاری

امیر تیز کلدی بولار قاشیغه   بولار رحم قیلدی امیر یاشیغه

امیر ایدی ای خنجه آخون کلینک   منینک بو سوزومنی قولاقغه آلینک

نه بولغای کریب برسنیکیز باش بولوب   منینک بارجه خلقیم‌غه یولداش بولوب

منینک لشکریم کورمکان کوب جهاد   سیزلار کار کرده سوزومدین مراد

اکر آرقه‌غه یانماسا کافران   که بزلارغه البته بولغای یمان

که اوّل سیزلارنی قیلغای هلاک   که بزلارنی هم ایلاکای دردناک

ایشتی امیردین بو قسمی کلام   که تونکانی‌لار یغلاشیب خاص عام

بولوب سربرهنه آلیب تیغ تیز   خطای صف‌لاریغه بولار قیلدی ریز

کریب باش بولوب جنک‌غه تونکانی‌لار   بولار سونکیدین کیردی اسلامی‌لار

که آنداغ قیلیب جنک آرا ماجرا   قیامت قوپاردیکه میدان ارا

آلیب تیغ ایله کفریلار جانینی   که دریا صفت آقتوروب قانینی

قولیغه آلیب تیغ تیز هر دلیر   زمین‌نی قیاب لاله‌دک قیب قزیل

دمی تیغ خنجر یتیب تا هوا   تمیب قانی جیحونغه بردی صدا

شفا شاق خنجر چکا جاک تیغ   الوم تیغ موندا بولوب کوب قزیغ

بو قسم یتیب یر اوزه کافران   سری بی تنانُ تنی بی سران

تنیدین قوپاردی تلی تسقلان   بولوب بحر قلزم صفت آقتی قان

مونی کوردی کفّار بولدی غمین   قاجارغه تپالمای‌که خالی زمین

قاجای دیسه بار آرقادا بر اولوغ   اونه غانی‌قیل کوک‌سوزوک‌جونکسولوق

بو کفّارنی قویماس توسوب قاجقالی   تخی قویماغای آغزینی آجقالی

صالح خوجه اوغلی بهادر عزیز   مونی کوردی وآجّقی کلدی تیز

دیدی جونکسولوقنی تفک‌دا آتای   که دوزخداکی آتاسیغه قاتای

دیدی میلطغین آتقالی راسلادی   قورولغه آلیب سنیه‌سین جاغلادی

عزیز پهلوان آنداغ آتّی آتی   قونکیدین جقیب کتّی چرکین جانی

خطایلار کورارلار اولوبدور اولوغ   قاجار یول‌لاری خالی قالمیش فروغ

کوروب کفریلار قاجقالی توتی یوز   امید برله آجیب حیاتلیغ‌غه کوز

دلیرلار تمام آرقادین سوردیلار   سناب یته یوز اون‌نی اولتوردی‌لار

سوروب یتکوزوب تاکوره‌غه یقین   اولوک‌کا تولوب قالدی رویِ زمین

تمام قالدی مؤمین‌غه آلات جنک   تمن قو وطی قو وتیری خدنک

حسابدا بوقو تقسان الته ایدی   که اللیک عرابه‌دا دارو اوقی

آلا باره‌کاه برله آق آوی همه   که آط تیوه قوی اینا‌ک اوی همه

کرونج یاغ اون‌لار تغار وتغار   توشیب اولجه اسلامغه جون بیشمار

بو جنک‌نی اکر کورسه اسفندیار   حسد یب بولور ایردی کوب بیقرار

اکر کورسه‌لار رستمی قیلتن   قاجار الحذر دیب بسویِ ختن

که شه‌لارهم یاندی نصرت بیلان   رعایا تمام کلدی عزّت بلان

تمام توشتی‌لار باره‌کاغه کلیب   دلیرلارغه بردیکه مجلیس قیلیب

بهادر آتاندی بو جنکده امیر   ندورکم امیر شاه صاحب سریر

امیردین همه‌نینک دلی بولدی شاد   دعا ایلادی تافتی غمدین نجات

دیدی بارجه آدم یورکلیک امیر   که بزلارکا دایم کرکلیک امیر

که عبد رسل بیک دلیدور دروست   دلی روست اوجون توتی خلق آنی دوست

که سلطان ایشتیب بولوب کوب ملول   امیرنی شهید ایلاماک بولدی اُول

امیرنی یوق اتماک‌کا قصد ایلادی   ولی اوز جانینی شکست ایلادی

خطایلار توبوق‌سین قبوغ‌نی تیشیب   شهید قیلدی لشکرنی اوقلار اتیب
خطای حیله‌سینی بولار بیلمدی   اوشل دمده مؤمین تمام خام ایدی
که مؤمین تمام فتنه بولدی کین   شهید اولکونی بولدی یوزکا یقین
که سلطان امیر بیدماغ بولدیلار   اولوغلارغه کویاکی داغ بولدیلار

مسلمان‌لارنینک موندآغ قاتیق ملول و بیدماغ بولوب

تورغان وقتیدا کوره شهریدین چاتکچون برتمن یته مینک لشکر بله خادارین‌نی قلعه‌ٔ بیاثدایغه لشکری اسلام‌نینک اوزه‌سیکا ایبارکانی مسلمان‌لار بوکلکان لشکری کفّار بله جنك قیلـب مؤمین‌لارغه الله تعالی اولوغ فتح نصرت عطا قیلغانی

خرد شاهی مندی تخیّل اطین   زبان راهیدا کورسانیب جُرعتین
کلستان تظمیغه باردی یتیب   صحایفی شبستانیدا بزم ایتیب
فرح جامیدا موغ بچه نوتی می   ایجیب ناظمی ایلکیـکا آلـدی نیَ
قلم نوکی آنداغکه مشکین سجیب   یازیب صفحه‌غه ناقلانی عجیب
بو ینکلیغ سخن در سخن ایلادی   ندورکم سخن نکته قنـد ایلادی
رجب آبی اون یته‌سی ای پسر   که شنبه ایدی کونغه کلدی خبر
که آطلیغ کلیب بچه نونکانی‌لار   که سلطان امیرغه خبر قیلدیلار
ایا شاه نیکان نیکو رموز   یغیلیب خطای برتمن یته یوز
تمامی تمور جبه جوشن کییب   قزیلُ یاشیل آق الم‌لار آلیب
جهانغه سالیب یوز تمن غلغله   که دوشمن کیلور شاه راه یول بله
بوسوزنی ایشندوك که کلدوك بو یان   علاجین قیلینك ای شهی خاوران
دیدی ایکی شهزاده تیز فهم هوش   خدا بارخطای قیلسا چندان خروش
اکر برسه نصرت منکا ذوالمنن   نه قورقونچ خطای بولسه‌لار یوز تمن

مونی‌شه‌لار آنکلاب یغیب کوب جریك   قیاب کوب دلیرنی اوزیکا شریك
که سلطان امیر برله آطلاندی‌لار   غضب برله اعدا سیان باردیلار
کورونك ایکی شهیارفریدون‌شکوه   که دوشمن بیلان بولدیلار روبرو
دویوقودیکان برده صف‌لار توزوب   که هر قایسی اوززورینی کورکوزوب
که سلطان اوروب بانك باهیبتی   یوکورتوب خرام کورسانیب جرعتی
دیدیلار منم شاه طورانیان   رعیـت پنـاه میـر ایـرانیـان
منینك خنجریم تیغ آلماس دمی   که‌جافسام باشینك تن‌دا قالماس‌دمی
که بر یانیدین نعره اوردی امیر   بهادر دلاور یکیت شیر کیر
خرامین سوروب سوی کفّاریان   که نعره اوروب قیلدی آتین بیان [1]
دیدیلار منم غازیلار سروری   ایلا شهرینینك خلقی‌نینك بهتری
ایا اهلی بوطلار سالورمن سنان   قرانکغو کورونکای کوزونکا جهان
بو یاندین دلبرلار اتینی عیان   تمام اصلی نسلینی ایلاب بیـان
اوزین اوردی کفارغه بوران صفت   بولوب هر بری شیر غرّان صفت
بویاندین تیکیب لشکری کافران   که اسلامغه قولارنی قیلدی روان
که باران صفت اقّ تیری خدنك   که‌مؤمین‌قلیشتی عجب‌سختی جنك
کهی‌مؤمین اهلی عدونی سوروب   کهی کفریلار آرقه‌غه یاندوروب
کهی کفریلار جنکده غالب بولوب   کهی غالبُ کاهی مغلوب بولوب
که اطراف لشکرنی اعدا باسیب   که اسلام جریکی ارادا قالیب
که‌اسلامی‌لارغه توشیب‌ایردی خوف   امیر آه اوردی دیدی یا رئوف
بریب فتح نصرت منی شاد قیل   تمام لشکریم غمدین آزاد قیل
که فتّاح اسمینك حقی یا کریم   که بز بنده‌کا سن رئوف الرّحیم

(1) Въ другомъ экземплярѣ: اعیان

بولوب باش بر کون محمد صوفی   ایدی بعضه حاضر وبعضی خفی
دلاور لارینی خطیغه آلیب   اتینی فتیب دفتریکا سالیب
دلیرلار بریدور که عبد رسل   آنکا ایردی جارو الله بیك هم دخول
بری قاسیم آخون بری بشر بیك   بو ایکی دلاور آتـارلار تفـك
ینه حاجی طاهر دلیری زمان   که ابراهیم آخون ایدی نوجوان
بری عبد کاید که بازار بیکی   که بازار بکی دور بهادر علی
بری قاسیم آخون ایدی ایل بکی   که قاسیم جکبردك ایدی یل بکی
علیش برله عاشور محمد دلیر   علمدار اسلام ایدی شیر کبر
صتیلدی دلاور که عبد الصّمد   بوایکو خطای‌لارغه کوب قیلدی درد
ینه معصوم آخونکه سازنده دور   لعله جبّه پُردلکه بازنده دور
بری یوسف آخونکه یوسف سقال   بو ایکی یوسف ایردی نیکو فعال
ینه عبد ناصیر دلاور ایدی   که عبد الرّشید زور آور ایدی
بری عبد وارث بری عبد حق   برین برین اینسام تولورلار ورق
بری فالتو بیك عثمان آخون بله   ایدی عاصم آخون که ناخون بیله
بهادر جلال برله ناظیم بلال   یوسف علی قاسیم که صادیر کمال
ینه اوسته صابر یوسف ممدلك   بهاوالدین قادیر ([1] نادیر تولك
که صابر دلیر ([2] روزی آخون بله   که آخون تخی قاسیم آخون بله
طیب بیك تولندی که صادیر دلیر   ابولیث جعفر وطاهر دلیـر
که ملا احد ساسیق اللیك باشی   عظیم نوجوان توردی اللیك بشی
که یعقوب علی توردی باقی ایدی   ینه آرضو برله ساقی ایدی

([1]) Въ другомъ экземплярѣ: غفّار

([2]) ———— عاسیم

بهادر ایدی آرضو، آخون ضیا   قبانغه ایباردی فلك رُوسیا
مع القصه جمع بولوب بارچه‌سی   قشولدی بولارغه یمان یخشی‌سی
بولار راست قیلب بر بوغان آق الم   بلال قیلدی شقّه‌غه آیت رقم
تمام آطلانیبان الم‌لار آلیب   تمامی کوروندی امیرغه کریب
امیرنینك جانیغه دعا ایلادی   که آغاز حمد ثنا ایلادی
امیر ایدی ای پهلوان غازی‌لار   بهادور دلاور شهبـازلار
خداوند عالم بولور یارینکز   که ارواح حضرات دلدارینکز
که فندی نصیحت‌نی ایلاب ([1] بیان   بیاندایغه قیلدی بولارنی روان
بو واقع‌نی آنکلاب شهی ماه روی   یباردی بولارغه کرونج برله قوی
قرا یغاچ بوی‌دا محاضیر قیلب   بو لشکرنی اُول یردا حاضیر قیلب
که اُول یردا بردی بولارغه معاش[2]   عنایت قلیبان قماشُ قماش
بو یردین کچوب تیز روان بولدیلار   که سلطان قاشیغه یتیب باردی‌لار
اولوغلارغه لشکر کوروندی کریب   یانیب چقتی فوطی‌نی عهده آلیب
که رخصت آلیب بولدی قلعه سیان   که فوطی‌نی بوزماقغه بولدی روان
سفیلغه قیوب شوتهـایی داراز   بوزوب فوقته‌نی قویدی‌فوطی‌نی آز
خطایلار بولار اوزره اوت تاشلادی   بولار قورقمادی هم کبن قاچمادی
بو قسمی قیلیب سخت جنکی جدال   بولار بوزدی فوطی‌نی قیلمای حیال
خطای اولوکین قلعه‌غه تولدوروب   یانیب توشتی آخر جراحت بولوب
که عبد رسل بیك عظیم نوجوان   که ساید سان وازه‌لار بیکمان
بولار برله نجند دلاور عبید   که فوطی‌نی بوزغونچه بولدی شهید

([1]) Въ другомъ экземплярѣ: اعیان

([2]) ———— بو لشکرغه آش

اوج اوغلی آتاسی عراقجی ایدی   عراقجی ایدی هم قاراقجی ایدی
اوغورلوق قیلب کیجه‌لار اویماغان   فقیر غنی مالینی قویماغان
سپالارغه هم زره بوی برمکان   خاتون آلسا یورنیغه توی برمکان
بو عیارنینك آتی صادیر ایدی   یمانلیغ‌دا جون رعد شاطر ایدی
ندانی ایشیتکاج یوکوردی بویان   امیرغه دعا قیلدی کلماك همان
که بعد از دعا صادیر عیارکار   دیدی حکم قیلسه منکا شهریار
ولی جان برله قیلور من قبول   لغم کورلابان بولاغایمن ملول
منینك باشدا کاریم لغم کورلاماق   که مالدارکشی‌نینك کوزین تورلاماق
توتوب ره‌کذرلارنی باغلاب قولین   آنکا رحم قیلمای آلورمن فولین
که یول‌لاردا من اوی قیلب تال‌نی   اوغورلاب آلورمن کشی مالینی
منینك جونك بلام آتی درکاه قلی   قولیداکی مال بارجه خلق‌ننك فلی
ایلا شهریده بولسه هر دوز نام   اولار برله یرمن دوامت حرام
لغم کورلاماق عهده سیدور منکا   برونی بویورسا متین فالتوغا
لغم کورلاماق جابدوغینی برینك   که طیار بولغاندا آندین کلینك
که آنکلاب اولوغلار بولوب طرفه شاد   مونکا زر نقره قیلب التفات
مونکا قوشتی‌لار نجه اوستادکار   بو ایش‌دا تمامی ایدی کاردار
ینه بار ایدی بر یکیت نوجوان   شجاعت‌دا ایردی دلیری زمان
چرایی‌نی کورسنك ایدی تازه کل   همه کل چرایلار آنکا ایردی قل
ضخامت‌دا رستم شجاعت‌دا شیر   ندور شیرکیر شیر کیری دلیر
که ملا جلال ایردی آتینك آطی   که اسفندیار دك ایدی جرعتی
که سردار اتیب بوجلال دورغانی   آنکا میندوروب بر قرا یورغانی
جلال دورغا ایلاب مقالات‌نی   که طیار قیلب بارجه آلات‌نی

که عیار صادیر لغم کورلادی   بو کفاریلار کوزینی تورلادی
لغم کورلابان کیجه‌لار اویمادی   لغم قونکوجه برکشی تویمادی
لغم ایجینی داروغه تولدوروب   که طیار قیلب فیلته‌لارنی قیوب
برو بارجه‌غه بردی بو نوع خبر   یراق تور بو یردین که ایلاب حذر
بو سوز برله لشکر یراق توردیلار   برو فیلته باشیغه اوت قویدیلار
بو اوت یتی تیز داروغه ناکهان   که اورلاب زمین‌دین فلك‌کا تمان
توتون ایجره اوت‌لار شراره اوروب   شمال زوریدین قاره قاره بولوب
آلالا بولوبان توتون‌لار چقیب   اولوغ شوره بولدی سفیل یقیلیب
خبر بولدی تیز کفری سرداریغه   نه سردار بولغایکه مورداریغه
جریك‌لار کلیب قلعه‌غه کیرکوجه   قیوب زنبورك‌لار کره در کره
که بولدیکه اولکون عجب سخت جنك   که دوشمن قانی بردی قلعه‌غه رنك
که یاندوردی لشکرنی قولار اتیب   که تیز شوره‌نی آلدیلار برکتیب
که اسلام جریکی بولوب کوب شهید   قانی برله جنت‌نی قیلدی خرید
خطای‌لار بولوب اولکونی بی‌اورون   دمی صبح‌دین تا بولوب کج قرون
یاتیب باره‌کاغه تمام خاص‌لار   بولار سونکیدین جونك کجیك ناس‌لار
که آندین شهیدلار نمازین اوقوب   زمین‌نی قازیب جایی‌غه تافشوروب
مزار یانیدا مقبره زارلیغ   آتاندی اوشل یر شهید کارلیغ
بولار ترك اتیب جنك قیلور خوردخواب   بولوبان شهید تا قفان ایردی صواب

شهر لشکری نینك عددی بش یوز ایردی بو بش
یوزدین بریوز یکرمسی خاص شهرلیك ایردی بو بر یوز یکرم تن‌نینك
ایجیده برمونجه‌سی نهایتی پردل شجاعت‌لیك ایردی انی بیان قیلورمیز
روایت قیلور ناظمی نکته‌دان   دلاور آتینی قیلورلار بیان

ینه قاسیم آخون که عاشیر ایدی   ایدی ثانی قاسیم که اوردا بکی
بو اوردا بکی ایردی کوب باخرد   ایدی فهم تیز دانشی بیعدد
یوسف آخون آنداغ یورکلیك ایدی   که ابراهیم آخون کرككلیك ایدی
دیوان خانه‌دا قالتو بیك نوجوان   حکومت اشیدا ایدی حکمران
بولار قاضی آخون قاشیدا ایدی   که هربرکشی اوز ایشیدا ایدی
بیاندای‌نی قورشاب شهر لشکری   جقارماس ایدی کفرینی تاشقاری

بلال امدی سوزنی دراز اتماکیل
دراز اُولسه اولسونکه آز اتماکیل

ایا عندلب سایرا کل یادیدا   قیلب غونجه‌سیغه جانینك‌نی فدا
کمان قیلمه دیب غونجه آجیلماغای   دیمه هر طرفلارکا ساجیلماغای
که درد برله سوز غونجه‌سی آجیلور   که آهنك نسیمی بله ساجلور
مع القصه سلطان قاضی کلان   احمد خان خوجامُ امیری زمان
نوسوب لشکر ایله جنوب سارینی   که آرنوردی کفّارلار زارینی
صنی شانك بکی برله سردارلار   که دروازهٔ غربنی آلدیلار (¹)
که تونکانی‌لار لشکرینی آلیب   که دروازه مشرق‌نی توستی کلیب
که میرذات عظیم‌شاه بو ایکی دلیر   که دربند شمالنی قلیب دستکیر
قلیب کفری شهرینی مثلی نکین   که‌نورغون جریك برله قیلدی کمین
قیلا الادی آندا فرنده فر   خطای لشکرینی قیلدی ریرُ زبر
بولوب لاعلاج قلعه اوزره جقیب   که جنك باشلادی زنبورك‌لار اتیب
شهر برله صحرا دلاورلاری   جقیب قوقته زور آورلاری
سغبل‌غه یولاب نردبان لار قیوب   قیلیب زورلوق قوقته‌لارنی بوزوب

(¹) Въ другомъ экземпларѣ: توستیلار

که‌دوشمن بله‌قیلدی‌کوب‌سخت‌جنك   عداوت قیلب آتّی تیری خدنك
قوپاردیکه ایکی شیبه مؤمنان   شیبه اوستیکا چقتی کوب پهلوان
اعلی خان عزیز پهلوانی نبیر (¹)   ینه عبد وارث سرائیل دلیر
که توخته ممت هم محمد صوفی   ابو الخیری جعفر بهادور علی
یوساف پهلوان اوسته قاسیم بقی   توکوب شیبه‌دین زنبورك‌لار اوقی
جقیبان شیبه‌کا تفك دارلار   کورونکان خطاینی آتار ایردلار
بو وقتیدا کفّار بولدی غمین   اولوك‌لارغه تولدی بیاندای زمین
بو نوع جنك‌دا هم فتح بولمای شهر   شهید بولدیلار نچه تن شیر نر
که عبد رسل بیك اوروب سختی آه   دیدی لشکریم بولدی حالی تبا
تافیلسا ایدی برته عیّارکار   اوزی دوز طرّار هم نامدار
زمین آستیدین برلغم کورلاسا   بوکفّارلار کوزلاریدن نورلاسا
تافینك‌لار دیدی دوزلاردین رسا   منادیغه قیلدوردی اولدم ندا

صادیر قانکروق دوز اوج اوغلی بله لقم کورلاغانی

وجلال دورغانی بولارنینك توفه‌سیده قیوب دهقت قیلدورغانی لقم‌نینك ایجیکا دارو تولدوروب سغبل‌نی بوزوب قلعهٔ کفّارنی شوره قیلغانی کفّار اهلی شوره‌نی اتیب الیب قاتیغ جنك قیلغانی بازار بالالاری جمع بولوب کلیب لشکری کفّارنی تارمات قیلغانی بیانیدا

ینه ناظمی نکتهٔ باشلادی   تخیّل ساریغه اوزین تاشلادی
بار ایردی اوشل جنك‌دا عیّار کار   بغایت حریف دوزٔ روزکار
برو قالماغان ایردی قاقشاتماغان   براوی قالماغان مالینی آلماغان

(¹) Въ другомъ экземпларѣ: شیرکیر

خوجام توردی‌لار بر طرفنی آلیب   خطای لشکری توردی یاسال قیلیب
بویاندین بولار اوُل طرفدین خطای   خطای سروری ایردی جاغلادای
سوقوشماقدا آنداغکه چرماشتی لار   که تونکانی‌لار جمله قارماشتی‌لار
خطای قلعه‌سی ایردی مثلی فلك   که قلعه اوزه دین انیب زنبورك
تمن فوروچی‌فو انیب کافران   شهر تونکانی قاچتی بولدی روان
شهر تونکانی قاچتی‌لار تیز تون   مسلمان دلی وهمیدین بولدی خون
بولوب غولجه‌غه بارچه تونکان روان   کوره تونکانی قاچتی‌لار تاغ سیان
احمدخان‌بوشوریش‌نی‌کورمك همان   تجیب غولجه ساریغه بولدی روان
اغیر یوك‌لارینی تمام تاشلادی   خوجام خوف ایتب باشینی قاشلادی
بو تفریقه‌غه قالدی بو بنده‌لار   شهید بولدی کوب زنُ فرزنده‌لار
بولار قاشقانینی کوروب اهل بوط   لشکرگاه‌غه جنغن کلیب قویدی اوت
ولی[1] قاچمادی تاجی تونکان‌لاری   که ناموس قیلشیب که پهلوان‌لاری
دیدی نه قیلورمز خطایدین تجیب   جهاد قیلغومیز کفری قانین سجیب
دیدیلار بوسوزنی یانیب تکدیلار   جهان‌نی خطایلارغه تنك قیلدیلار
اوزولدی عدونینك تنیدین باشی   مثالی بولوب باشی سای‌نینك تاشی
تنیدین قوپاردی تلی تسقلان   که جیحون اریقی صفت آقتی قان
قیلب غازی‌لار بو صفت ماجرا   نماز شام غجه بولدی کفّار تبا
کیچه‌لب کجوب تاجی تونکان‌لاری   مع تابعات کنی غولجه ساری
خوجام کلدی یانیب یوره‌کی سالیب   بولوب بید لرزان یوزی سارغایب
خوجام سونکیدین بارچه تونکانی‌لار   که سلطان قاشیغه یتیب کلدیلار
تمام واقعات‌نی بیان ایلادی   که مذکور ایشنی عیان ایلادی

[1]) Въ другомъ экземплярѣ: بلی

ایشتیب اولوغ‌لار بولوب بیدماغ   دیدیلار قلبنکلار جهادغه یراغ
بویاندین خطایلار بولوب طرفه شاد   که مَی نوش انیشتی شدید شداد
کتور ساقیا جام مسروریدین   تکلّم قیلای اوشبو می زوریدین
که مَی‌دین دلیمغه یتیش‌سون سرور   بدن ایچره رُوح انجه تافسون حضور
آچلسونکه اشعار کلستان‌لاری   چقارسونکه شاخ نظم بوستان لاری
زبان قمری‌سی آندا کوکو دیکای   نه کوکو دیکای بلکه هوهو دیکای

ینه کلدوك بیاندای نینك جهادیغه

که قاضی کلان ناصرالدین دلیر   تدورکم دلیر جون ایدی شیرکیر
که فرزندی دورفخریدین نوجوان   که دوم نظام الدین فرزند جان
ایکی اوغلی کامیل ایدی علم ارا   که علم ارا عقلی تیز حلم ارا
اتا کل ایدی ایکی‌سی غُنچه‌سی   آنادور صدف ایکی دور یونجه‌سی
بولاردین اوقوب علم‌نی نچه کس   کمهر برسی‌خلق‌غه بولوب‌ایردی رئس
بریدور علی ابن فیروز ایدی   که ملا ارا طرفه دلسوز ایدی
که عبد الله خلفت بریدور عمر   عمر خلفتم نوجوان سیمبر
که عبد المطّلب ابا مسلمین   ابا مسلمین نیکخوی مه جبین
بری سعد وقاص نیکو خصال   زینل باقی قاضی فسنده فعال
بولار علم ظاهردا سیر انکوجی   شجاعت هواسیدا طیر انکوجی
ینه بو العطا اسلام آخون دلیر   بوسورغا نیازدور امام شیر کیر
بولار قاضی‌نینك خدمتیدا ایدی   شهر ایچره توردی قیلب خدمتی
که بیك‌لار ارا مغفری نوجوان   ایدی منصبی شانك بکی حکمران
بوبیك‌کا بو قاضی کلان یار اولوب   شهر ایچره قویدیکه دِلدار اولوب

تخی روزو شب آندا یغلار ایدی — یتیب یر جهان‌لارنی تیغلار ایدی
اولوغلار یانیب فتح نصرت بـله — توشیب باره کاهیغه عزّت بله
که‌مسرور بولوشوب چالیب شادیان — مسلمان همه غمدین اولدی امان
اراده اکر قیلسه پروردکار — ضعیف مورجه‌لارنی قیلور مثلی مار
ضعیف پیشه‌نی فیل‌غه غالب ایتار — مکس‌نی قوی شیرنی مغلوب ایتار
که‌خانان شیر ایردی بز ایردوك ضعیف — ضعیف‌لارنی‌حق‌قیلدی شیرغه‌حریف
که شکری خداغه هـزار وهزار — خطای آلدیدا قیلمدی بزنی خوار

کوره شهریده تونکانی‌لار جنك قیلب تورت مرتبه فتح

نصرت یار بلوب بشنچی نوبـت‌دا احمد خان خوجامغـه اعتماد قیلـب مؤمین‌لار شکست تافیب کوب مؤمین شهید بولوب مؤمین‌لار یانیب کلکانینی بیان قیلورمیز انشآء الله تعالی

قیلور ناظمی زرّهٔ نکته شور — سرورلشکری اوزره غم‌قیلدی زور
کوره‌ شهری‌نینك غازی تونکان‌لاری — چنکشوی خوزه‌نینك نوجوانان‌لاری
که سوید‌ونکدا مؤمین دلاورلاری — ینـه تارجی‌نینك زور آورلاری
بولار جمع بولدی کوره شهریکا — تولوب بارجه تونکان : برّ بحریکا
که‌جانکجون بیله انجنان قیلدی جنك — حطای لشکرینی قیلب سخت تنك
که لَوْتَوْ دنکینی قیلب باره کاه — مسلمانچه سوز تیوه‌دنك خوابکاه
که‌فرزند زن‌نی دنك ایجره سولاب — که بتخانه‌لارنی قلیبان خـراب
خطای‌نینك دوکانی‌اوزه اوت قیوب — کیجه‌لار کلیب بورنیغه دود قویوب
خطایلارنیله قیلدی تورت‌یول غزات — قلیب رستمی قیلتن دك جهاد
عدو خیلی‌نی طرفه زار ایلادی — که دوشمن‌غه دنیانی تار ایلادی

فریب کفرینی برتمن آلته یوز — که‌بار ایکی‌مینك‌زخم‌دارلارغه سوز
کوره‌نینك تاشینی قیلب لاله رنك — فلقمانغه سالیب ایتب سخت سنك
تخی کشته‌دین پشته برپا قیلب — بوغوزلار ایدی بریریکا جانیب
اولوك‌غه تولوب یول بولالمای روان — که آطلار تواق بولور ایردی قان
که مؤمین قوفاروب اولوکدین منار — خطایدین هلاك‌بولدی کوب تاجدار
که مؤمین بولوب شیر غرّان صفت — ندور شیر بلکه نریمان صفت
بوقسمیدا ایلاب‌که تورت یول غزات — تولا کفریلارنی قیلب ایردی مات
ینه کفری جمع بولوب بر تمن — که هر بر عدولار بولوب اهرمن
ینه کفری جقتی عجب فوج فوج — که دریای قلزم صفت موج موج
قلیشیب خطای بوطلاریدین قسم — مونی کوردی مؤمین ارا توشتی غم
بهادر دلاورلار که تونکان ایدی — که پردل دلاورلار اولکان ایدی
قیلب نامه راست بارجه تونکانی‌لار — احمد خان خوجامغه ایباردی خبر
دیدی نامه‌دا ای خوجام نیك‌ذات — خطای‌برله قیلدوق‌که تورت یول‌جهاد
بوتورت یول قاجوردوق‌که اعدالانی — بونوبت یغیب‌جونك کجیك بارجه‌نی
یغیلمیش خطای برتمن دین تولا — ارامیزدا یوق بخشـی بـر رهنما
کلیب بز یتیم‌غه آتالیغ قیلنك — عنایت ایتـب رهنمالیغ قلینـك
احمدخان ایشتیب آطلاندی تیز — نجه یوز دلیر برله جون قیلدی خیز
دیبشتی خوجام کلسه کفّار قاجور — دیمای فتح نصرت‌نی الله برور
ایشانچی قیلب برغریب بنـدکا — توکّل‌نی قیلمـای خـداونـدکا
خدانی دیکان‌لار مـدام فند یکای — خدادین بولك‌نی دیسه فند یکای
احمد خان خوجام تیز یتیب کلدیلار — خوجام کلکانینی بـولار بیلدیـلار
خوجام کلدی دیب بارجه تونکانی‌لار — جقیب آلدیغه قیلدی کوب زاره‌لار

که اژداددین برکا قالغان رویش   بو وجه بله ایلاکوم پَرورِیش
کهبوقسه بو بوطادین نه ایش‌کلکوسی   کهجان‌سیزخاکدورنه‌ایش‌بیلکوسی
اکر قونماسنك باشینی قیل جدا   باشینی جدا قیلسه قیلماس صدا
بو بوطلار تمامیدا هیچ ساز یوق   نه حرکت نه قدرت آواز یوق
مونی دیب ییاردیکه رخصت یریب   روان بولدی برمونجه لشکر آلیب
ایشتّیکه سلطان امیری زمان   کوره لشکری چقتی دیب بیکمان
تمامی دلیرلارغه بردی خبر   سواره بولوب جملهٔ شیر نر
سپا ورعیت که آطلاندیلار   خطای لشکری اوزره تیز باردیلار
توزوب صف‌لارین اوشبوایکی کرو   بولوشتی دوبوقو ار ارو برو
خطای‌لار آتیشتی تمن قو وتیر   که اسلامی‌لار چون بولوب نرّه شیر
کهبر یانیدین‌قیلدی سلطان خروش   امیر بر طرفدین قیلب‌کوب توروش
اعلی خان دلبر برله بازار بیکی   قیلدی دلیر بُشر بیك مینك بکی
که بر یانیدین سروری غازیلار   جکیب‌بانکی هیبت اوزین اوردیلار
اورور ابردی تیغ کفری‌لار باشیغه   اونوب قالغانیدین یتیب قاشیغه
معرف تونوب جافسه هر شیر نر   کسیلکای باشی مثلی خیّار تر
که بر یانیدین بارجه تونکانی‌لار   که نعره اوروب کفریغه تکدیلار
ارااوستنك‌تاش‌اوستنك‌وجونجی‌وقاش   که نیلخا اولاستای قیلدی تالاش
که سیفتای ارا بوز بورا بوغاسون   بولار جنکدا کفارنی قیلدی چنون
که توقوز ترا بار توقای غولجه‌لیك   بو کفاردین قویمادی هیچ تریك
چلوقای بلوکای که یالغوز یغاچ   بولار کفریغه تارلیغ سخت کاج
قوغونجی وقاینوق کرم شره باغ   خونخای چاغوستای خطایلارغه داغ
که بوغرا دولانو وغالجات ایلی   بولاردین سینیب دور عدولار بلی

اودوتو وکنمن ودار نامتو هم   که دوشمن باشینی قیلب دورکه غم
بولار رعد ینکلیغ صدالار جکیب   بولوب شیر وار نعره هالار جکیب
آلیب ایلکیکا خنجری آبدار   جقاردی که کفاریلاردین دمار
که یاغدوردیمو تیر مرکی بلوت   ویا توشتی بولغای نیبستانغه اوت
ویا برسروك یلقی‌غه تکدی شیر   ویا شیر برله توتوشتی دلیر
تمن قوتنك زبنورك‌لار آتیب   تومان باستی آنداغ توتون‌لار جقیب
کورونوب توتون‌لار آراسیدا اوت   بولوب اوت چاقین‌دك توتون‌لاربلوت
قیلب اولکونی سخت جنك هر دلیر   زمین‌نی قیلب لاله‌دك قیب قزیل
که یر اوزره یاتی بو نوع کافران   سری بی تنانُ تنی بی سران
که سردار کفّار اولوب ایکی‌سی   کهمرجاندین ایردی اولارجونکسی‌سی
شی‌دارین باشینی قفس‌کا سالیب   عدو روبروسیغه قویدی آسیب
لعین‌لاربوباشنی کوروب بولدی‌خون   بادارین لعین بولدی قاتیغ جنون
تمامی خطای‌لار توتوشتی عزا   که زقوم بولوب کفری قیلغان غذا
تریك قالغانی شهریغه قاجتی تیز   که اسلامی‌لارسونکیدین جافتی نیز
کهقاجقان‌جریك‌قیلدی جانکجونغه داد   دیدی‌شی‌دارین چنکدا بولدی مات
تمام لشکرینك بولدی مقتول همه   که بز بجه کافر قوتولدوق ینه
ایشتی بو ایش‌لارنی جانکجون لعین   اوزین تختیدین تاشلادی بر زمین
یقاسین قیلب چاك یوزینی اوپوب   توکاتّ که کرکی سقالین یولوب
که حسرت بله بارماغین تیشلادی   قبالیب قالیب شهریده قیشلادی
بلا ککانینی بیلب جانیغه   اوروب شاتراق بارجه ایشتانیغه
یوره‌کی یاریلدی تمام قورقاشیب   که افیون سویی‌نی دوغا بدك ایچیب
که جانکجون جو بوتغانه عزّاسیغه   کریب باش چالیب لات زیراسیغه

بو اوج کشیکا اون بش کشی قوشوب کوچارداکی راشیدین خانغه نامه ایبارکانی راشیدین خوجه بولارنی هم توتوب الیب قالیب ایبارمکانی

که سلطان امیرلار قیلب مصلحت — کوچار خانیغه راسلادی نامه خط
ممت قربان آخون‌نی چرلاتی نیز — خوجام نیاز آخون‌نی صادقنی نیز
بواوجنی قیلب الجی بیک‌لار باشی — بولار خذمتی‌غه که اون بش کشی
بو اوج الجی ایلکیغه نامه بریب — که شه موندا قالدی روانه قیلب
بولار کیمه برله اوتوب بحریدین — باریب‌توشتی‌لار کنت غالجات زمین
که آندین کوجوب کوب دابان‌نی داباب — یوروب‌تیز‌تون‌ترک ایتب خوردخواب
قرا قول بله توتی طورفان یولین — نچی‌طی انیبان کوچارنینک چولین
خوجام نیاز صادق قربان خطیب — که توشکونغه توشتی کوچارغه یتیب
بواوج الجی بیک‌لارنی خان چرلاتیب — محاظیر قیوب طرفه مهمان قیلب
اوقوب ایله‌نینک جونک‌لارین نامه‌سین — که بربر نظر ایلابان خامه‌سین
جواب بردی دیب نچه آی موندا تور — مونینک‌دک سوزونکغه ایماسمن غرور
هنوز لشکریم هم سرانجام ایماس — که اسباب آلاتی انجام ایماس
بونوع سوزلارینک بزکا تدبیرمو دور — منکا ایلاکان حیله تزویرمو دور
ویا راست سوزدور ویا حیله فند — ویا اوینادنکمو منینک برله نرد
قیلام سیز نچی بزکا تلبیس‌لیغ — ویا قیلغوسیز بزکا نا جنس‌لیغ
دیدی الجی بیک‌لار ایا شهر یار — بولالینک دیدوک بربریمیزکا یار
کلیب‌میز جنابنغکه اشکر تیلب — که زار ایلامه وهمناک سوزنی دیب
عنایت قیلورسز سزاوار بیز — که یوقسه قواونکدا کریفتار بیز

که هر حکم قیلسانک مطیع بنده‌بیز — قانینکدا شکسته سرافکنده بیز
کمان ایلامای نامه‌نی راست بلینک — که بز خسته‌لارغه ترحّم قلینک
دیدی راشیدین خان نچه‌کون تورونک — منینک دولتیم برله دوران سورونک
بولوب ناعلاج جون توروب قالدیلار — کوچار ایچره قالدی بو بیچاره‌لار

جانکجون شهر بیاندای‌نینک اولوغی بادارین‌غه مدد قیلماق نیتی‌دا شی‌دارین‌نی یته مینک لشکری کفارغه باش قلیب مسلمان‌لارنینک سردارلاری‌نینک باشینی آلیب کلینک دیب بویروغانی شی‌دارین باش آلغالی کلیب اوزی‌نینک باشینی برکانی

بوناظم‌غه نیزمی توتونک موغ بچه — بومی زوریدین سوزلاکای برنچه
نوا ایلاکای‌لار زبان بلبلی — شکوفه بولورلار تخیّل کلی
خیال کاستانیدا کل آچیلور — کلابی نچی هر طرف ساچیلور
ایا عندلب نغمهٔ ساز قیل — زبانینک آجیب نکته آغاز قیل
مع القصه برکون بو جانکجون خطای — جقیب تختی‌غه یغلادی های های
یقین‌دور یانیشکای باشیمیزغه مرک — بو مرک‌نینک علاجین نه قیلماق کرک
اولالین بوکون آب افیون ابجیب — ویا بر طرفکا کتالین قچیب
بوسوزنی دیدی یغلادی انجنان — شی‌دارین ایشتیب دلی بولدی قان
که جانکجون قوتینی قوچوب یغلادی — باشینی چالیب بر جهان تیغلادی
دیدیکم ایا سروری کافران — مسلمان سیان من بولاین روان
تولا یغلامانک منکا رخصت بیرنک — مدد قیلسه لات شادلیغ‌لار قیلینک
که اسلامی‌لارنینک باشینی اوزای — جنابینکغه تیز باشینی کلتورای
که جانکجون‌دیدی بوسوزونکدور غلط — اولوک بوط که برلارکا قیلماس مدد
نهان سیرلاریم‌نی بیلالماس بو بوط — تریقچه مددنی قیلالماس بو بوط

آلیب اولجه کوب قویٔ آطٔ کلا   روان بولدی‌لار طرفی آق توفا
دلیرلار کلیب شه‌غه قیلدی بیان   تمام سرگذشته‌نی قیلدی عیان
بونصرت‌کا خوشوقت بولوب ایکی شاه   بولارغه زر سیم‌نی قیلدی عطا
بولارنی قیاب بلکه صندل نشین   که شه‌لار قلیب اوزیکا همنشین
بوجنك‌نی ایشتیب‌که قالماقِ چاقار   بویون سوندی‌ اسلامغه بولدی جکار
جاقارلار کیم خذمت‌نی قیلدی قبول   نخی کردنیکا کوتردی حصول

قاضی ناصرالدین آخون سلطان معظم خان وامیر عبد

رسل بیك‌لار وینه اوزکا سردارلار اوروجی مناس‌غه خوجام نیاز یوز بکی‌لارنی خوش خبرغه ایبارکانی

سخن ناقلی سوز سری قیلدی عزم   صحایف شبستانیدا قلدی بزم
بو سوز واده‌سیغه سوروب رخش‌نی   قلم کامی برله جکیب نقش‌نی
که بونقش‌دین بولدی فیدا جمن   جمن‌دا آجیلدی تمن یاثمن
زبان بلبلی آندا جکتی نوا   نواسیدا قیلدی بو قسمی صدا
که سلطان امیر برله قاضی کلان   قیلب مصلحت بارجه بیك بیکمان
دیدیلار ایبارساك مناسقه برو   آنینك برله بارسا که نجند کروه
که اون پهلوان برله اون نیزه‌لیك   که تونكان یکرم تمامی قرق
خوجام نیاز یوز بیك‌نی سردار ایتب   قرا برله زراق‌نی برکا قاتیب
مناس برله بارسا اوروجی ارا   که لَوْطَیِّ آندا ایمیش پادشا
که برلار ایبارکان چو بو نامه‌نی   تونوب برسه لَوْطَیِّ‌غه هنکامه‌نی
عنایت قیلب برسه مینکجه کیشی   زبون بولغای ایردی بو کافر ایشی
موفی دیدی چرلاتی یوز باشینی   که ایلطاق ایتب شه آنکا آشینی

قرق ایرکا سردار ایتب اولزمان   اوروجیکا قیلدی بولارنی روان
که منزل مراحل‌لاریٔن طی ایتب   اوروجیکا توشتیکه تیز تون یتب
کریب شاه لوطی‌کا بردی سلام   تونوب نامه‌نی بردی قیلدی کلام
که لوطی دیدی نجه ای موندا تور   حلی لشکریم بارجه‌سی بی حضور
که صانجی دیکان قلعه‌نی آلغوجه   جهاد ایلانکز بز بیله برنجه
مونی آنکلادی بارجه‌دین کتّی جوش   قیلب خوفدین غم شرابینی نوش
باریب صانجی اوزره جهاد ایلادی   نجه کفریلارنی که مات ایلادی
که صانجی ارا قیلدیلار سختی جنك   خطای قانی برله بریب یرکا رنك
بولوب فتح صانجی که تافتی مراد   بوجنك‌نی کوروب بولدی لَوْطَیِّ شاد
خوجام نیاز بیك‌نیکه تیز چرلاتیب   که مسرور قیلدیکه رخصت بریب
آلیب خلقینکزنی کتینکلار دیدی   که سلطان قاشیغه یتینکلار دیدی
که‌رخصت آلیب‌یوردی طورفان‌سیان   جریك الغالی راشدین خان سیان
نجه کون یوروب یتی طورفانغه تیز   که‌آندین اوتوب راشیدین خانغه تیز
کوروب‌خان‌نه‌ایشقه کلیب‌سیز دیدی   نجه ایردی کلکان کشینك عددی
دیدی یوز بکی بز قرق بر ایدوك   که تونکانی‌لارغه جریك بر دیدوك
که تونکانی‌لار هیج کشی برمدی   یکرم میز آندا قالیب کلمدی
بو قالغان همه بارجه تونکان ایدی   منینك برله کلکان مسلمان ایدی
دیدی‌خان کوجاردا نجه کون تورونك   کوجار شهرینی لشکریم‌نی کورونك
بو سوزلارنی یالغان کمان ایلادی   نجه آیغجه امتهان ایلادی
بریب خان بولارغه‌که توشکوندا جای   کوچاردا توروب قالدیلار نجه آی

اولوغ‌لار مصلحت قیلب کوچارغه اشکر تیلب ملا محمد قربان آخون‌نی خوجام نیاز آخون‌نی صادق جاقّان‌نی

نونوب بردی زنکی‌غه بو نامه‌نی … باقیب لاما زنکی تمام خانه‌نی
که‌چنك‌طی موکوب ایردی بر دالداغه … سالیب بردی باغلاب بو بیك آلدیغه
بو بیك بو لعین‌نی که همراه قیلیب … یتیب کلدی‌لار یوزجه آطی آلیب
بوچنك‌طی‌نی نونکانغه تافشوردی نیز … که بر اویکا چنك طی‌نی بند اتی نیز

بیٔ دیشانك‌نی فتح قیلغانی

برکونی اولوغ‌لار جمع بولوب بر یردا هر باب‌دین سوزلب اولتوروب ایردی امیر عبد رسل بیك باشینی کوتاردی قاصی ناصر الدین آخون برله سلطان معظم خانغه باقتی وایدیکم ای سردارلار الحال لشکری اسلام تونکانی‌لار آخون‌لار برله جمع بولوب اوج نمن‌جه لشکر باردور مونجه نورغون لشکر برقلعهٔ کفارغه قاراب تنج یانقانی اوبدان ایماس‌دور جراکه جهادنینك قاعده‌سی اداب شرایطلاری باردور جهادنینك شرطی بو دورکم حلی قلعهٔ کفارنینك تاشیغه کافرلار چقماس اکر اون یل اونسه هم قلعه تاشیغه چقماسلار ایش‌نینك بهراق وخوبراق اولدورکه بیٔ دیشانك دیکان نجند غول‌دور برینی کانك کولی‌دیرلار ایکنچی غول‌نی بیٔ یانك‌کو انارلار اوچونچی غول‌نی شوفانك‌کو آنارلار تورتونچی غول‌نی شانکفانك‌کو آنارلار اولارننك اوستیدا کی تاغ‌نی بایابانی آنارلار بو تورت غول‌نینك ابجیدا جندان کافرلار باردورکه زن فرزندلاری برله یوروب دهقانچیلق قیلورلار آندا ملك املاك مال منال‌لاری کوب‌دور برمونجه پردل یکیت‌لارنی برمونجه لشکرلار برله اوشول کافرلارنینك اوزه‌سیکا ایبارسك کافرلارنی هلاك قیلب زن فرزندلارینی یسیر قیلب مال اموال‌لارینی غارت قیلب کلسه‌لار البته لشکری کفارنینك اوزه‌سیکا اسلام هیبتی اولتوروب وهشتی

آرتوق بولغوسی‌دور یراق یقین‌داکی کافرلار ایشیتیسا کونکل‌لاریکا اسلام هیبتی اولتوروب بوفورقونج برله اسلام‌نی قبول قیلسه عجب ایماس‌دور دیدی امیر عبد رسل بیك‌نینك بوسوزی بارجه اولوغلارغه خوش کلدی بارچه‌لاری امیرنینك فهم ادراکیغه تحسین وآفرین قیلدی‌لار تیزعزیز پهلوان‌نی امیرشاه یساول‌نی قواش پهلوان قاسیم وآخون واسلام وملا عاشور بولارنی برمونجه لشکر برله اول طرفکا یوروتی بو پردل‌لار لشکری اسلام‌نی باشلاب مذکور غول‌لار طره‌فیکا توغ الم‌لار آلیب روان بولدی نظم

بولارایکی اوج یوز جریك‌نی آلیب … روان بولدی تاغ ساریغه یوزلانیب
بیٔ دیشانك دیاریغه باردی یتیب … کوروب کفریلار قالدی باشی قاتیب
ایشتکان ایدی کفریلار بو خبر … یقیلمیش‌که بر یرکا ایلاب حذر
دلیرلار باریب قیلدی جوش‌خروش … شانکفانك‌کو دیکان بردا قیلدی سوقوش
خطایلار موهم تافماین هیچ علاج … آتار ایردی اسلامی‌لار ساری تاش
که‌اسلامی‌لارقوریدی اویلارکا اوت … نونون‌لار فلك اوزره بولدی بلوت
سوروب کفرینی کفر اسلام‌نی … نونوب بر بریکا اجل جامینی
صالح خوجه‌نینك اوغلی ایوب عزیز … اتیب میلطقین کفری ساری نیز
سوروب برطرفدین قواش نوجوان … که آخون سوروب کفرنی تاغ سیان
دلیرلار آلیب ایلکیکا تیغ تیز … عدو قانینی ایلاشیب یرکا ریز
که یاغدوردیمو تیر مرکی بلوت … ویا نوشتی بولغای نیستانغه اوت
قریلدی بو یردا چونان کافران … سری بی‌تنان تنی بی‌سران
که اسلام جریکی بولوب درغضب … سنان قلنج برله بردی ادب
اکر اوجراسا دختری نازنین … آنی آسرادی یرکا توکمای قانین
که فرزند زن‌نی قلیبان اسیر … که نازوك بدن‌لارنی قیلدی یسیر

خطای الجی لاری لشکری اسلام نینك تعریفیدا نکته سورکانی

جانکجون نینك یوره کیغه بو نکته لار تکن بولوب قادالغانی اسیر بولغان ایکی یوز مؤمین نی جانکجون مسلمان لار شاهیغه ایبارکانی نی ناظم (ملا بلال ابن ملا یوسف) دفتریغه یازغانی

که جانکجون قاشیغه باریب الجی لار — بیان قیلدی لشکرنی بو یانجی لار
دیدی خوبزه لار اوج تمن دین تولا — که تونکانی نینك هر بری اژدها
مسلمانغه تاب کلمکای بولسه فیل — که آخیر قیلور بزنی خارو ذلیل
اولارغه قلینك یالباریب یخشی لیق — که یانماس خزاین نی برسنك اریغ
تمام کشی سینی ایبارکیل آنکا — مکر برماسانك جانغه قیلغای جفا
آنینك ایکی یوز کشی سنی یبار — بو خلق بر بلادور قلینکلار حذر
مونی آنکلادی بولدی جانکجون غمین — باشی سانککولاب بولدی اندیشه کین
دیدیکم سناب کشی سینی جقار — دوچی بی نی بویروبکه سن برکه بار
بو کافرکه جقتی بولارنی آلیب — بوشه لارغه تافشوردی تیز تون کلیب
قیلب شادلیغ شاه صاحب قران — قیلب الجی لارنی کوره کا روان
یمك دا بولوب نجه کون بولدی تینج — مثالیکه کفار بولوب کلمبج
همه کفری قلعه ارا بولدی بند — که بولدی کفك کفر خیلیغه قند

اسلام قلنچی نینك هیبتیدین قالماق لار یوره کی فاره بولوب

قالماق لار جان وهمیدین چنك طی نینك خبرینی ایتیب مسلمان لار شاهیغه نامه ایبارکانی قالماق لار اوزینینك امانینی کوزلب چنك طی نی موندا لشکری اسلامغه ایبارکانی

یتیب تیغ اسلام هر ایماقیغه — توشیب زلزله خیلی قالماقیغه

که چنك طی دیکان موغغه بارغان ایدی — قیلب خوف تورغوت دا قالغان ایدی
بوکافر ایدی بارچه دین عقلی تیز — ایدی کاردار باخرد باتمیز
بیلالمای مونینك قایدا قالغانینی — امیر آنکلادی موغغه بارغانینی
امیر دیر ایدی کلسه مؤمین بولوب — جهاد قاعده سین بیلور ایردی خوب
آنینك تیز عقلیغه طالب ایدی — آنی تافغالی کونکلی راغب ایدی
قیلای امدی چنك طی حکایانینی — که اسلامغه کلکان روایات نی
برو ینکوزوب موغ لارغه خبر — دیدی ایش یماندور قلینکلار حذر
یاغی بولدی تونکانی برله قوتان — لامالار اولوب من قتولدوم اران
لاماسوندا اولدی کورونك سولاما — لامانینك تمامینی قیلدی تباه
مونی آنکلادی جون لاما زنکی لار — که هوشیار بولدی تمام بنکی لار
قیلب مصلحت لار فتیب نامه نی — ایباردی اولوغ لارغه هنکامه نی
دیدی نامه دا ای شهی نوجوان — یغی بولدی دیب آنکلادوق بیکمان
که چنك طی دیکان بزارا باردور — که جانکجون لعین غه بولار یاردور
اکر بویروسا یخشی آطلار برَیْ — ویا بو لعین نی توتوب یبارای
قوتان شاهیزغه منم یار اولای — کنْدنی یوقانیب که دلدار اولای
بو مضموندا نامه فتیب شه لارغه — ایکی شاه زاده ایکی مهری غه
اوقوب نامه نی شاه صاحب تمیز — دبیریغه بویروب جواب نامه تیز
دیدی نامه دا ای لاما زنکی لار — ایباردیم سنکا پهلوان جنکی لار
منینك لشکریم سنکا بارغان زمان — که چنك طی نی برکیل قولین باغلابان
برینکلار آنی خلقمه تافشوروب — آلیب کلکوسی باش لاریغه اوروب
بو مضموندا نامه نی طیار قیلیب — یوروب کتی بیك لار قولیغه آلیب
یولوقوب بو بیك نجه ایماقیغه — یتیبان نارات نینك که قالماقیغه

امیر ایدی ای شیخ حالینك ندور منکا سوزلا کیل قیل قالینك ندور
بو شیخ آبی چشمین روان ایلادی تمام واقعەنی بیان ایلادی
امیر یدی حیف شیخ آفیولغه کوب که قان یاشینی کوزلاریدین توکوب
امیر اوشبو شیخغه عنایت قیلب ینه اوزکالارکا رفایت قیلب
که محزون کونکل‌لارنی شاد ایلادی بهادر لقب برله یاد ایلادی

القصه امیر عبد رسل بیك قاضی ناصر الدّین آخون

ومعظم خان وینه اوزکا سپاه‌لار مصلحت قیلاشیب ایدیلارکم امدی هربر سردارغه بر منصب تعین قیلساق حکومت ایشی یخشی بولغوسیدور وشریعت بیضانی جاری قیلساق اسلام‌دا ضبط قیلماققه بهراق وخوبراق بولور دیدیلار بارچه‌سیغه بوسوز معقول بولدی قاضی ناصر الدین آخون‌نی قاضی کلان آتادیلار معظم خان‌نی سلطان کونردی عبد رسل حاکیم بیك‌کا امیرلیق منصب بولدی ملا شوکت آخون‌نی قاضی اصغر آتادیلار ملا روزی آخون‌نی مفتی قیلدی هربر سردارغه بر منصب تعبن قیلدی شول محل ایردیکه الجی کلدی دیب خبر بولدی نظم

کونی ایردی سلطان نصرت اثر خطای الجی‌سیدین که تافتی خبر
امیری زمان برله قاضی کلان ایشتی کیلور الجی‌نی بیکمان
خطای الجی‌سی جون ایدی تورت کشی بو تورت‌نینك‌که دوچی‌نی ایردی باشی
که توشتی کلیب باره‌کا خانیغه کوروندی امیر برله سلطانیغه
تونوب بردی شه‌لارغه بر نامه‌نی که نامه ارا طرفه هنکامه نی
که خطنی توندین قیلیبان جدا مطالع قیلب کوردی دو پادشاه
بو نامه‌دا دیبدورکه چانکچون لعین ایا ایکی شهزاده روی زمین

که شه‌لارغه بزدین تمن بنده‌ایك تمن بنده‌لیك هم سرافکنده‌لیك
که آندین فتیب‌دورکه ای نیك رای که صلح قلیشساق برای خدای
که تونکانی‌لارنی برینك برله کا بغیشلای تمام خویـزه‌نی سیزله‌کا
ایشتسا سوزوم شاه صاحب وصول که آل‌ای‌لی اوج یل‌غچه هیچ حصول
که آلغان کموش‌لارنی هم یاندورای جانیم‌نی آلاین ستیب من گدای
ایا نیك ذات شهسواری حلب منکا قیلماغای‌سیز بو قسم غضب
بولشکرنی سیز آرقاغه یاندورونك لعل‌جونکسی بریب قیلای‌سیزنی کونك
تولا قورقادور اویده فرزندلاریم منکا یغلاشورلار اوغول قیزلاریم
تولا لشکریم اولدیلار قورقوشیب که‌افیون سوبی‌نی دوغابدك ایجیب
دو یوفواد یانیغی سیزلار آلینك که بر خسته‌کا بو طرفنی برینك
اکر بولماسا بز برالین حصول که هر حکم قیلسه قیلور من قبول
قیلب من بو مضموندا نامه تمام ایکی شه‌غه مینك الدّعا والسّلام
که اوردا ارا حاضیر ایردی دبیر دبیریکه ایردی عطارد نظیر
دبیریغه بویروب جواب نامه تیز جواب نامه‌دا دیدی ای بی تمیز
بیان ایلامیش سن که صلح منکا کوروب‌تور نه‌لارکورکوزورمن سنکا
کرکماس منکا یغلاغان کوز یاشینك کسیب اوز قولونکدا یبارکیل باشینك
مؤمین‌لار بارابرمیش‌که شهرینك ارا اولارنی جقاریب ایبارکیل منکا
عدیدی ایرور ایکی یوزدین تولا یبارکیل اولارنی ایا روسیا
که آندین بو اسلام‌نی قیلغل قبول تخی کردنینکغه کونارکیل حصول
تخی بزنی سلطان دیندار بیل که آلدیمدا خدمت‌نی اظهار قیل
جواب نامه‌نی الجی‌لار قولیغه بریبان جقاردی تغیب قونکیغه

عسکرلاری برله کلدی وایدی ای شیخ لار بزلارکا جانکجوندین خط کلدی ایله شهری بوزولدی ایکی مزارنینك خلقینی هیچ قچان قاجورمای هلاك قلینکلار دیب امدی سیزلارنی هلاك قیلساق اوشاق عیال لارینکه وبال بولادور امدی سیزلار هیچ یرکا بارمای غلبه قیلمای تیج تورونکلار دیدی بولار خوش بولدی لشکری کفار شبو سوزلارنی ایتب یانیب کتّی مسلمانلارغه اندیشه توشتی بعضه سی ایدی کیچه دا قچیب کیتلی دیدی بعضه سی ایدیکم بزلارنی هیچ نمه قیلماس جزاکی بزلار کفارغه هیچ نمه قیلمادوق دیدی شبو کفتکو برله تانك آتّی مسلمانلار نماز بامدادنی جمع بولوب ادا قیلدی بعداز بامداد کورارلارکم لشکری کفار المِلارنی آلیب فوج فوج چقیب کلدی ایکی بزر کوارنینك اطرافینی قورشاب آلدی اولکونی [1] تیج یاتّی مسلمانلار جانلاریدین امید اوزدی بربری برله بحیل لیق الیشتی آنکانچه کافرلار مسلمانلار طره‌فیکا تیر اوقینی یاغدوردی مسلمانلار هم میلطیق اتیب وبعضه لاری یا اوقی برله کوب سولاننی هلاك قیلدی اولکونی قاتیق جنك واقع بولدی آخر کیچ بولدی هر ایکی طرف جنك دین قول یغدی اسرائیل شیخ پردل بهادر ایردی مسلمالارغه مصلحت سالدی و ایدی نچوك قلماق کرك بزلار آز کافرلار کوب دورمونینك تدبیری نمه دور دیدی محمد نظر امام برهان الدین شیخ فرهاد صوفی قواش شیخ خوجه عبدالرحیم حسن آخون مراد برات مولام علی تاجدین عبدستار اقسقال بهاءالدین لار ایدی بوکون کیچه تاغ باعری بله غولجه شهریکا قاچلی مبادا آرقامیزدین کافرلار قوغلاب کلسه جنك قیلالی باشیمزغه نمه کاسه آنی کورالی دیدی بوسوز بارچه‌غه معقول بولدی اما آقیول شیخ موزه دوز اونامدی ایدی من قاچماین دیب بر مونچه مسلمان برله زن فرزندلارینی آلیب حضرت

[1] Въ другомъ экземплярѣ: قورشاب

خانلیق نینك کنبذلاری نینك ایچیکا کریب بند بولدی قالالی دیکان مسلمانلار تاغ طره‌فیکا قاچتی بسیار محنت لار چکیب آخری کوره‌داکی تونکانلارغه قوشولوب آمان بولدی تانکلاسی کافرلار کورسه شیخ لار یوق بولوبدور ایدیکم قیان بارغاندور برو خبر بردیکم بارچه شیخ لار حضرت خانلیق کنبذنینك ایچیکا سولانیب بند بولوبدور دیدی کافرلار ایدی کنبذکا اوت قویونکلار دیدی خواه‌لادیکه اوت قویغای کنبذ اوستیدین آقیول شیخ اوق اتیب اُول کافرنی هلاك قیلدی اوچ کونغچه کافرلار کنبذکا یقین بارالمادی مسلمانلار کرسنه‌لیکدین درمانی قالمادی اوق یا ایلکیدین یرکا توشتی باشینی تزیغه قویدی زن فرزندلاری نینك طاقتی طاق بولدی بارچه سی جانیدین امیدنی اوزدی قضاء خداوندیغه راضی بولدی شول زمان کافرلار کلیب کنبذکا اوت قویدی

برو قویدی کنبذ ایشکیکا اوت سما اوزره بولدی تونونلار بلوت
یانیب آتشی مرک شراره اوروب شمال زوریدین قاره اولوب
یتیشتی بو اوت آسمان اوجیغه تنیدین اوتوب بلکه جان اوجیغه
کواکب صفت بولدی اوشقون لاری بولوب چشمه وار آقتی لار خون لاری
مدد بردی بو اوتغه قانیغ شمال یتیشتی ملك تیز دیماین وبال
سمادین ملك توشتی جان آلغالی که تن ملکیغه شورشی سالغالی
تمام اوندا اورتندی بولدی شهید قانی برله جنتنی قیلدی خرید
نه دولت سعادة شرافت ایرور نه خوش رتبه اعلی شهادة ایرور
سولان خیلی باری هجوم لار قیلاب یانیب کتّی اموالنی غارت قیلب
ایشیتکان محب لار توتوشتی غزا قلیب روحیغه ختمه قرآن ادا
بویاندین قچیب جون اسرائیل دلیر که برکا ایدی نچه تن دل پذیر
شهر لشکریکا قوشولدی کلیب کلیب تیزامیرغه کوروندی کریب

بولارنینك هلاكیغه پند ایلابان　　قاضی ناصیر آخون‌نی بند ایلابان
بو اوچنی یوق انساك خلق قالاغای　　که بزلارکا هیچ خون طلب قالاغای
بوایشنی قیلور میز زمان برسه دست　　دیدی مصلحت‌لار قیلب بولدی پست
دیدی ایلاساك اوشبولارنی شکست　　ایلا شه‌لغی بزکا برکایکه دست
اولوغلار دلیدا بوزوالدی نیت　　که آری بوزوق دلدا یوق خاصیت

ای برادرلار بوواقعات‌لارنی ایشتیب دیمانکلارکه خطا قیلب‌دور بلکه دیکای سیزلارکه اراده‌ٔ ازلی‌نینك تقاضاسی دورکه جمله‌ٔ ملك ملكوت الله تعالی‌نینك عالی‌دور نه‌قیلسه اوزی بیلور هر نوع ایش وقوعغه کلسه آنی الله تعالی‌نینك اراده‌سی بیلماك بنده‌کا لازیم‌دور

القصه بارچه عام خاص خورد کلان جمع بولوب مصلحت

قیلاشیب ایدیلارکم بوبرکا کافرلارنینك اتفان نفك زبنورك وتمن‌فولارنینك اوقی یتب نورا دورغان یرایکان کافرلارنینك آتقان اوقیدا نیچه آط اولاغ هلاك بولدی بوبردین یوتکالیب مزارفیض آلاتارنینك جنوب طره‌فیکا باره‌کا تیکیب آندین جهاد قیلساق دیب بارچه لشکری اسلام مذکور جایغه باره‌گاه برپا قیلدیلار هرکونی شهرلشکری‌نینك پردل‌لاری برله صحرانینك دلاورلاری واهلی تجار شیرکیرلاری وتونکانی‌لارنینك دلیرلاری قلعه‌ٔ کفارغه یوکورور ایردی وسفیل‌نی بوزغالی قصد قیلور ایردی‌لار لشکری کفارلار هم سفیل اوزه‌سیدین داروبرله اوت تاشلاب [1] قزیغ یاغ‌لارنی‌ساچیب وتاش‌خیشت‌لار آتیب دلاورلارنی یاندورور ایردی نچند کون‌لار. شبوطریقه‌دا جنك‌وجدل‌لار قیلاشتی‌لار برطرفدین تونکانی آخون‌لارنینك اولوغ‌لاری خنجه آخون یاکور

---

[1] Въ другомъ экземплярѣ: قاینااق

جوسن موسی آخون عاشور اسماعیل آخون‌لار سیتوزالو بار کَنَزْ تازلاردك یورکلیك دلیرلارینی باشلاب سفیل‌غه یوکورور ایردی ینه بر طرفدین سوداکرلاردین قوقند تاشکند نمانکان میرغدانی‌لاردین کلکان پردل‌لارغه یوسف شانکیو میر قسم میر عبدالله محمد شریف‌لار باش بولوب سفیل‌غه ودروازه‌غه یوکورور ایردی ینه برطرفدین آقسو بربر ختن یارکند کاشغری‌لارغه فولادبای ولی خوجه بهاوالدین فنصدلار باش بولوب دروازه‌غه یوکورور ایردی چاره وعلاج بولماس ایردی بوجنك اوزاقغه تارتی قلعه‌ٔ کفّار فتح بولمادی مسلمان‌لار بواندیشه‌دین کیجه‌لاری اویوماای الله الله دیب زارلیق‌لار قیلور ایردی ومذکور مزاردا نچند طالب‌لار قصیده‌ٔ بریده شریف وقصیده‌ٔ میمونه‌ٔ مبارك وآیات فتح ونصرت‌غه مشغول بولدی وحضرت مولانای شیخ یوسف سکّاکی رحمة‌الله علیه دانچند طالب‌لار کلام ربّانی وورد اورادغه مشغول بولدی وحضرت سلطان اویس قرنی‌دا قدس‌الله سره العزیزی‌دا نور محمد امام وطاهر آخون وعکاشه شیخ وصاحب تکبیر آخون وآخون شیخ‌لار دلائل الخیرات برله قصیده‌ٔ شریف‌غه مشغول بولدیلار بولار بویردا طلب‌دا تورسون

قورغاس‌داکی حضرت شیخ محمد صادق بزرکوار برله حضرت توغلوق تمورخان رحمة الله علیهمانینك شیخ جاروب‌لاری‌نینك واقعات‌لاری‌نینك بیانیدا

قچان‌کم امیر عبد رسل بیك تونکانی‌لار برله غولجه شهریدا خروج قیلدی بوواقعه قورغاسقه آنکلاندی آلمانوصمون کرصمون جعجی چرغان صامول تورکون دیکان کنت‌لارداکی کافرلاری قوزغالیب آلمانو صمونغا جمع بولدی قورغاس‌داکی مسلمان‌لار بسیار پردل خلق ایردی برکونی سولان‌لارنینك اولوغ‌لاری

که اوباش‌لار آندا همراه ایدی   سوروب ایکی فرزندینی قوغلادی
هلاك قیلدی‌بیك‌نینك باشینی‌کسیب   یاریب قارنینی اندا نجند رقیب
که اوباش بی‌باش دیدی توت توت   قاسیم بیك‌نی قوتقازدی فضل ودود
آخون‌بیك‌نی توتی حسین باقشی‌نیز   شهید ایلادی آنا یانیدا نیز
شهید قیلدی اعدا بو بیك زاده‌نی   یوزی کل صفت سروه آذاده‌نی
قرا یوز فلکدین وفا ایزدیمه   وفا ایزدیسانك هم بقا ایزدیمه
نجوك ظلم قیلدی بو بیك زاده‌غه   یوزی کل قدی سروه آذاده‌غه [1]
لبی غونجه‌سی اوزره خط تارتماغان   بودون لذتینی دمی تارتماغان
که بی‌باکلار آندا قیلدی هلاك   کورونك کل تنی باقی در زیر خاك
بونوع واقعات آنکلابان خواص عام   بولوب بیدماغ بارجه در ازدهام
دیدی بونجوك ظلم بیداد ایرور   شریعت خلافیدا بنیاد ایرور
بولوب بارجه دم‌بسته بیحد ملول   آنا قیزغه باقمای آتاغه اوغول
که حاشه آغاجه بولوب دردناك   ساجین یولوب سینه‌سین قیلدی جاك
دیدی‌حاشه خان آه‌دوست آه‌دوست   فلك برکا ظلم اتی جالاك جست
کیتب سیرکه جالاك منکا باقماین   بو غونجه لبیمکا لبینك یاقمایین
قبو طالمی ظلم قیلدی سنکا   ندورکم سنکا بلکه قلمیش منکا
قیلب سختی کیریه ساجینی یولوب   یقاجاك اتیب یوز کوزینی اویوب
بوبیك‌نینك قزی آنی عزرا ایدی   که حسنی ارا طرفه رعنا ایدی
بوره‌کیغه تکدی بو دردلیك شرار   اوزین یرکا جالیب بولوب بیقرار
اوزین عرض‌نی تنکریکا داد ایتب   دیدی اوشبو سوزلارنی فریاد ایتب
ایا کارکرده خردلیك آنام   ققیر ناتوان‌غه مددلیك اتام

[1] Въ другомъ экземпляръ: قد قامتی سروه آزاده‌غه

سنکا ظلم قیلمش کناهنك ندور   کنه قویماین ایلامیش مونجه جور
اینم‌نی اوزونك‌کا کا کولداش ایتب   توکواکان‌قزیل‌قان‌نی یولداش ایتب
بلانك‌نی اوزونك‌کا قیلب رهنما   خداغه قیلب سن جانینك‌نی فدا
بولوب بیقرار یغلادی زار زار   ایشتی مونی اول امیر تاجدار
بولوب سوکوار تونی قانیق عزا   دیدی مونی قیلدی قبو ناسزا
که دوشمن هر اطرافمیزدا توروب   توکانور ایکان بربرین اولتوروب
که مؤمن مسلمان قانینی توکار   که‌شك‌یوق‌بوبورت‌ایلکیمزدین‌کتار
مونی دیدی شه یغلادی زار زار   محب‌لار دلیغه یاقیلدی بو نار
خوجه‌نی توتایدیسه اوباشی کوب   همه بی‌معاش عام قلاشی کوب
کلیب توشتی تیز اورداسیغه امیر   امیرنه ایرور شاه صاحب سریر
آغاجه امیرنینك آیاغین قوجوب   قیلب‌کیریه زار یرکا باشین اوروب
که عرض اتی یغلاب آنا حالی‌نی   قریندا‌شی‌نینك بولغان احوالی‌نی
دیدی صبرقیل خوجه‌نی من توتای   آتانك‌نینك قانینی آنینك‌دین آلای
احمد خانغه یتی امیرنینك سوزی   که‌جان وهمیدین جیقتی ایکی کوزی
احمد خان تموریدا قالمایکه قان   معظم‌خان جنابیغه بولدی روان
کریب ایچکاری‌غه دعا ایلادی   باشینی سالیب آه واه ایلادی
معظم‌خان‌دیدی ای یورکلیك خوجام   باشیمغه قلنجی بیلك‌لیك خوجام
نجوکدین کلیب‌دور سنکا مونجه درد   نه‌بولدی جراینك ندین بولدی‌ذرد
دیدیکم امیر یزنی اولتورکودك   غضب‌نینك اونی برله کویدورکودك
ایشتیب بوسوزنی بوهم بولدی زار   بو کنکرو جهان بولدی کوزیکا تار
کورزنك قدرتی عالی یزدان پاك   یری برس‌نی امدی قیلغای هلاك
دیدیکم امیرنی هلاك ایلاسنك   اسحاق بیك‌نی هم دردناك ایلاسك

معظم‌خان بوایشغه كوب بیدماغ ایردی عداوتی تخی هم زیاده بولدی اما ظاهراً بیلدورماس ایردی جرا كه احمد خزانه‌جی بیك امیرعبد رسل بیك‌كا قین آتا بولور ایردی

(نظم)

كونی میری عبد رسل نیك بخت   كلستان كلی لایقی تاج تخت
باشیغه كونارتیب همایون الم   بیاندایغه بارمامقه قویدی قدم
خیالی بو ایردی جهاد ایلاكای   كه روح شهیدان‌نی شاد ایلاكای
آلیب كوهری غازیلیق ایلكیكا   مكر كیركالی شهدا سلكی كا
بولوبان سواره بو اخلاص ایله   روان بولدیلار برنجه خاص ایله
جقیب قلعه‌دین ایردی سایغه یتیب   اولوغ یول ایله بارور ایردی كتیب
معظم خان یتیشتی امیر سونكیدین   احمدخان خوجام هم كلیب اونكیدین
امیر توختادیلار بولار كاكوجه   بولارنینك خیالی ایرور اوزكاجه
معظم‌خان احمد خان ایكو یانداشیب   كیلور بر بریكا نهان سوزلاشیب
احمدخزنجی‌نینك خونین كوزلاشیب   خونین‌كوزلاشیب فتنه حدّین اشیب
امیر فهم قیلمای بولارنینك سوزین   نیكب توردی آنلارغه ایكی كوزین
معظم خان احمد خانغه باقتی بودم   احمد خان قولیغه بریب برالم
شهرساری احمدخان‌نی یاندوردی تیز   بوایش‌دین خلایق بولوب رسته‌خیز
بو ایش‌دین خلایق‌غه توشتی كمان   دییشتی برونی قیلورلار یمان
بو ایش‌لار خلایق‌غه ناخوش كلیب   برونی هلاك ایلاكای دیب بلیب
روان بولدی یولغه بولوب بیدماغ   امیرنینك دلیغه بوایش بولدی داغ
كلیب توشتی‌لار باره‌كاغه امیر   بولوب بیدماغ اوشبو صاحب سریر
امیرغه سپاه‌لار كورونّدی كلیب   سپالارغه شه مهربانلیق قیلیب
قیلب جود احسان بولارغه امیر   ترحم قیلب رعیه‌لارغه امیر

رعایا غمینی كه قیلدی رها   كه تارقاشتی ایلاب امیرغه دعا
امیر قویدیلار خواب راحت‌كا باش   قرا انكلینی كیكان ایردی قیاش

احمد خان خوجه حسد آتشین احمد خزانه‌جی بیك‌نینك

خرمنی وجودیغه یاققانی احمد خزانه‌جی بیك فرزند دلبندنی همراه آلیب پنا شهریدین بقا اقلمی‌غه سفر قیلغانی وزن فرزندلاری رضا جامی‌غه هجران جشمه‌سیدین سوتولدوروب بیك برله فرزندینی سیراب قیلغانی

ایلا قلعه‌سی‌نینك سخن ورلاری   سخن‌ور نه دور نكته فرورلاری
بودوركم قیلشقان روایات‌لاری   مجالیس‌دا قیلغان حكایات‌لاری
بوناظیم بوروب سوزدرینی تزیب   كه آلدی اوشولدم ورقغه سیزیب
ایشتیكه احمد خزانه‌جی بیك   اجل راهی اوزره روانه‌جی بیك
احمدخان‌خوجام‌نی یانیب كلدی‌دیب   كه یالغان خبرغه یتیب كلدی دیب
خوجه آلدیغه چقتی بیك قیش‌باز   بولوب قتل سیغه اوزی چاره ساز
كوروشتی خوجه برله سوردی خبر   ندین كلدیلار موندا ای شیر نر
كه لینككوغه دوشمن كلیب‌دور دیدی   خلایق یوره‌كین یاریب‌دور دیدی
توتوب بردی بوبیك‌كا بر فارجه خط   اوقوب كورسه بو خط تمامی غلط
دیدی‌بیك بوخط بارجه یالغان‌ایرور   عدو خیلی توزغوت‌دا قالغان ایرور
بوخط كلكانین یخشی تحقیق قلینك   كه تحقیق قیلب بعدآندین بارینك
دیدی خوجه ای‌بیك منی توسماغیل   حلی تیغ اورارمن بولورسن ذلیل
دیدی‌بیك‌بوقیلغان نجوك‌سوز ایرور   كه دوشمن ایماسمن دلیم توز ایرور
بوقیلغان سوزوم سیزكا دور سودمند   ندین سیز منی ایلاكای‌سیز كزند
خوجه‌درغضب بولدی تیز آلدی تیغ   بو بیك باشیغه سالدی تیغ بی دریغ
یقیلدی بو بیك یركا الله دیدی   آتا حالین اوغلی كوروب یغلادی

بو قسمی یغلادی دارین باشیغه جون سجیب تفراق
مونی آنکلاب بیانداى کافری کب وردون بولدی

القصه کفار لشکریکا انبوه غم یوزلانیب کوب اندوهدا ایردیکه فولاد بای یوسف شانکیبولار عاروف آخون ولی خوجه شانکیو عز یز قورباشی میر قسیم شاه محمد شریف بهاءالدین فانصدلار برله جمیع اهلی تجارلارنی باشلاب توغ الملار برله کلیب لشکری اسلامغه قوشولدی لشکری کفار مونی کوروب دم بسته بولوب اولومکا راضی بولوب زار زار جون ابره نو بهار یغلاشور ایردی کریب لات زیرا آلدیدا باشینی چالیب استعانت نیلار ایردی بولارلات آلدیدا یغلاب تورسون امدی سوزنی معظم خاندین ایشتماك کرك معظم خان ایلا شهریغه حاکیم ایردی امیر عبد رسل بیك ایشکاغه ایردی چانك جانکجون معظم خانغه حصول جهتیدین کناه قیوب نظر بند قیلغان ایردی عبد رسل بیك نی عارینی حاکیم قیلغان ایردی تا بو وقفجه معظم خان کوره شهریده غریب وبی نوالاردك بورور ایردی قضارا جانکجون اودارین نینك ساغلادای نینك هلاك بولغانینی یورت بوزولغانینی بیانداى نی قورشاب آلغانینی جنك قیلغان خبرینی آنکلاب ایشتیب اوزینی تختیدین یرکا تاشلاب یمك ایجماکدین قالدی کیجه کوندز زار زار یغلار ایردی وداریں غالادابلار بله مصلحت قیلور ایردی

نظم

اودارین هلاکین ایشتی لعین — باشی ایلانیب بولدی طرفه غمین
یقاسینی جاك فاره فاره قیاب — کوزی یاشیدا یوزنی یاره قیاب
معظّم خانی چرلاتّی یانیغه تیز — دیدی ای بلام حاکی باتمیز
شیبه‌کا باریب آندا لشکر آلینك — بو لشکر بله خویزه‌لارغه بارینك

که تونکانی لارنی، قیلنکلار هلاك — که فرزندلارینی قیلنك دردناك
ایشتیب بوسوزنی بولوب شادمان — شیبه ساریغه بولدی اولدم روان
کیمه‌کا منیب بحریدین تیز اوتوب — قوغونچی‌غه کلدی شمالدك یتیب
یتیب کلدی آندین بولاق باشیغه — کریب یغلادی خلهنینك قاشیغه
احمد خان خوجامنی یانیغه آلیب [1] — دیدی خوجه‌غه یوز تمن یالباریب
احمد خزانه‌جی بیك منینك دوشمنیم — انی کم هلاك اینسه اوّل دور جانیم
نه بولغای آنینك کسّانکیز باشینی — هلاك ایتسانکیز قوم یولداشینی
انی قیل هلاك برکه فرزندنی هم — قوشوب اولتورونك بلکه دلبندنی هم
که بولسام که خان سیزنی قیلغوم شریك — بولورسیز بو دولت‌دا بولسام تریك
احمد خان بو سوزلارکا شیدا بولوب — بحکم خدا فتنه فیدا بولوب
احمد خان [2] آلیب لشکری بیکران — هلاك قیلغالی بیك نی بولدی روان

القصه احمد خان احمد خزانه‌جی بیك نی هلاك انکالی شهرکا کلدی وقت یار برمدی اوتوب باره‌کاغه توشتی برکونی امیر عبد رسل بیك احمد خزانه‌جی بیك نی شهردا قیوب ایدیکم سیز شهردا توروب لشکری اسلامنینك کام کوسنی راسلاب برینك ویخشی یمانیغه خبردار بولونك دیدی احمد خزانه‌جی بیك جان دلی برله قبول قیلدی جرا که کارکرده وکاردیده عاقیل سپا ایردی وقاضی ناصرالدین آخون امیر عبد رسل بیك نینك اورداسیدا دولت نقاره‌سینی چالدوروب حکمرانلیق قیلور ایردی رعایالارنینك جمله‌سی امیر عبد رسل بیك نینك کلدك یوزیکا وعقلی دانشی‌غه مشتاق بولوب هر حکمیکه قیلسه جان دلی برله قبول قیلور ایردی دولت وسعادة امیر عبد رسل بیك کا یوزلاندی

[1] Въ другомъ экземпларѣ: احمد خان نی اول دم یانیغه آلیب
[2] Въ другомъ экземпларѣ: یغیب

بیکذات بیك بهـرام بیك‌لار تاش اوستنك لشکری‌نی آلیب قلعه، کفارغه یوزلاندی آنینك آرقه‌سیدین ارا اوستنك لشکرینی آلیب توردی یوز بکی بلال یوز بکی‌لار باشلاب قلعه کفارغه یوزلاندی آنینك آرقه‌سیدین منکلیك شانك بکی قاش بورا بوغاسون‌نینك لشکرینی آلیب روان بولدی آنینك آرقه‌سیدین عظیم شاه بیك نیاتخا اولاستای لشکرینی آلیب روان بولدی آندین تونکانی‌لارنینك اولوغ‌لاری شاجو آخون خنجه آخون یاکـور عاشور جوسن‌لار جمله تونکانی‌لارنی باشلاب روان بـولدی‌لار لشکـری اسلام ایماق ایماق سنجاق فوج فوج کلیب بیاندای‌نی قورشاب توشتی‌لار آدم‌لار غوغاسی وآطلارنینك کیشناش‌کان آوازی‌دین کردون‌نینك قولاغی کر بولدی وجانك منان ودارولارنینك توتونیدین بیاندای ظلمات آراسیدا نافیدا بولدی وتفك زنبورك تمن قولار ونفیر کارنای‌لار آوازیدین لشکری کفار قورقوب یورك‌لاری سو بولدی کافرلار بو غوغا علامت‌لارنی ولشکری اسلام‌نی مونداغ هیبت اوزه کوروب بیدل ذانلك بولوب تترادی زن فرزندلاری یغلاشیب عقلی باشیدین کتی بارجه جونك کجیك کافرلار اولوغی بادارین‌نینك آلدیغه کلدی وباشینی تفراققه اوروب زار زار یغلاب بارجه‌سی ایدیکم ای سردار کفاریان برلار مونجه نورغون لشکر برله نجوك درفتاده بولورمیز امدی برلارکا بر جونك لاماسونداکی قزانلك قزان لازم بولدیکه آنکا جیق افیون چلاب قویالی مبادا اسلامی‌لار بـزلارکا غالیب کلسه اول افیون سـوبی‌نی ایجیب بارجه‌میز بر یولی هلاك بولالی دیب یغلاشتی بادارین حرامی ایدی بر نجه کون صبر قیلاب تورالی کورالی‌که جانك جانکجون برلارکا چینك دالویه تودارین شیدارین‌لارنی باش قیلب نورغون لشکر ایبارا دور بو نورغون لشکر برله کلیب برلارنی آجرانیب آلرر دیدی بادارین‌نینك بو سوزیکا بی عقل کافرلار

فریفته بولوب جنك‌غه مشغول بولدی مسلمان‌لاردین پهلوان اعلی خان محمد صوفی پهلوان پهلوان طالع محمد علی وپهلوان محمد توخته وپهلوان ابوالخیـری وپهلوان جعفر بیك وپهلـوان عبدالوارث پهلـوان قاسم جوبك‌لار نورغون پهلوان‌لار تفك وزنبورك‌لار آتا باشلادی وبازار لشکری وصحرانینك پردل‌لاری سفیل‌لارغه اسیلدی قاتیق جنك بولدی آخری لشکری کفار لشکری اسلامغه تاب کلتـورالمای سفیل‌نینك قوقته‌لاریغه کیکـز تارتیب دالدار قاب یوروب اوت‌لار ساجار ایردی پردل یکیت‌لار اوتیغه فروا قیلمای سفیل‌غه جقیب قوقته لارنی بوزوب شوره قیلور ایردی مونی لشکری کفارنینك سرداری بادارین کوروب جانیدین امید اوزوب باشیغه تفراق ساجیب اوز حالیغه یـراشا اوز زبانی بله بیت‌لار اوقوب یغلار ایردی مضمونی بودورکه

دریغا دولتی خاقان چین‌لار سرنکون بولدی
بوخاقان‌نینك همه طابع لاری‌نینك باغری خون بولدی
اجل‌نینك اژدری دم تارتی بز خاقان چین‌لارنی
تکورمن بولدی‌فیدا بار جمیرزنینك باشی اون بولدی
موشوك سجقان‌نی آلغانلك بو لشکر قویغای بزنی
که بزلارغه قیین تونکانی چانتوغه اوبون بولدی
یقیلدی آسماندین یرکا آنداغ کوکبی خاقان
تمام خاقان چین‌لار عقلین آلدوردی جنون بولدی
بو لشکرنی کوروب بز بیدلر زانلك بولوب توردوق
که بزمانند موم جون خوی زاخوی خوی‌لار جیون بولدی
سماندك سارغاریب قالدوق ویانفراق صفت توزوب
که بزنی ساوروغه خویزاخوی خوی‌لار قیون بولدی

تیلب فتح نصرت‌نی آیات اوقوب   قیلب کیریه زارورد اوراد اوقوب
که ملا غنی روزی باقی امام   قاغونجی دیکی ملا روزی٭ امام
بولار باردی آستانه شاه پادشاه   تیلب یارلیغ آندا قیلدی دعا
دعاسینی تنکریم روا ایلادی   اولوغ فتح نصرت عطا ایلادی
که یالغوز یغاج کان‌نینك بیك‌لاری   الم شاه‌شخول ایرکه بیك مینك بکی
توسوب موغ‌لارنینك کیلور راه‌نی   بسی. قورقوتوب موغ‌لار شاه‌نی
که قالماق‌کیلور یولغه بوکجور قیوب   که موغ اوجراسا کوزلارینی اویوب
که‌یول‌نی‌توسوب ایرکه بیك نوجوان   که‌موغ‌خوفیدین‌خلق‌نی[1]) قیلدی آمان
که شره بوغاجی برله توقوز ترا   بویورت‌خلقی ایردیکه مینك‌دین تولا
بویورت‌داقالیب‌ایردی بش‌یوزکشی   بولارموغ‌یولین توسماق ایردی ایشی
که مینك آدمی غولجه‌غه کلدیلار   که قلعه بیانداایدا جنك قیلدیلار

اَلقصه امدی کلدوك بیاندای نینك جهادیغه اولکجه دنك نینك

ایشینی بر طرف قیلب شهرنینك لشکرینی حسین بیك بیك‌لار باشلاب بیاندایغه یوزلاندی وشهرنینك پردل یکیت‌لاری دین محمد صوفی آقسقال بشری بیك حاجی طاهر قانصد صینلدی شانك بکی علیش دلاور عاشور محمد المدار عبدالصمد قانصد عبد ناصیر پردل پهلوان عبدالوارث شاعر عبدالحق جلال‌الدّین شیردل آخون فولار نورغون لشکری اسلام‌نی آلیب بیاندایغه باریب توشتی‌لار آق توفا دین قواش بهادر غزیر پهلوان عبدالرسل بیك جاروالله بیك ایوب دلیرلارنورغون لشکر بله بیاندایغه کلیب قلعه٭ کفارنی قورشاب توشتی شول محل ایردیکه غولجه اون یوزنی جمع قیلب لشکری انبوه آلیب حتی شانك بکی الم‌لارنی کوترتیب قلعه٭ کفار یعنی

[1]) Въ другомъ экземпларѣ: ایل‌نی

بیاندای‌نینك قبله طرفی‌دیکی یار بویی‌غه باره‌کاه برپا قیلب توشتی‌لار شول محل ایردیکه اسحاق خزانه‌جی بیك برمینك توقوز ترانینك پردل‌لارینی آلیب کلیب مذکور باره‌کاغه توشتی‌لار هر کونده بیاندای نینك کافرلاری برله کچ بولغونچه قانیغ جنك‌لار قیلور ایردی ولشکری کفار قلعه‌سیدین تاشقاری چیقالماس ایردی بوسوز بو یردا تورسون٭

القصه امدی کلدوك احمدخان خوجام برله شمس الدین

خلفم‌لارنینك واقعه‌سیغه قچانکم بوتوغه باریب اودارین بله ساغلادای‌نی نجند خطای‌لار برله اولتوروب بر مینك ایکی یوز آطنی آلیب مسلمانلارنینك فیاده‌لارینی آطلاندوروب نورغون لشکر برله کیلب ارم باغ‌غه توشتی‌لار امیر عبدرسل بیك آنکلاب قاضی ناصرالدین آخونم ملا شوکت مفتی آخون ملا روزی مفتی سید جلال‌الدین خلفم خدا بردی آخون حاجی مسعود محتسب آخون ناصیر آخون ملا امین آخون جونك محتسیب آخون کچیك آخون کچیك محتسیب آخون ملا خلیل آخون حاجی طاهر خزانه‌جی بیك احمد خزانه‌جی بیك عبدالرّحمن خزانه‌جی بیك حاجی عبدالله خزانه‌جی بیك عبدالواحد خزانه‌جی بیك مغفر شانك بکی بیك منکلیك شانك بکی میرذات شانك بکی بیکذات بیك بهرام بیك یوسف بیك خدابردی بیك‌لار بارجه‌سی امیر عبدرسل بیك‌نینك مطابعتیدا آلدیغه چقتی‌لار بارجه اکابرلار برله کوروشتیلار امیر عبد رسل بیك‌شهرکا تکلیف‌قیلب آلیب کیردیلار بولار امیرغه بولغان واقعه‌لارنی بیان قیلدی‌لار امیر عبد رسل بیك اودارین‌نینك اولکانینی ایشتیب بسی خوشحال بولدی‌لار جراکه بهادر کافر ایردی خلفم برله احمدخان‌نی مهمان‌دارلیق قیلدیلار القصه امیر عبد رسل بیك برله قاضی ناصرالدین آخونم احمد خزانه‌جی بیك شهردا توروب جنك یراغینی قیلور ایردی میرذات بیك

بو نامه یتیشکاچ خلیفم‌مو تیز   که‌آلات جنك آلدیلار قیلدی خیز
آلیب اول دلیر لشکری بیکران   احمدخان خوجام برله بولدی روان
اوتوب تیز دریایی خونخواردین   همه بولدیلار خوف نیلدین ایمین
جاقیب‌بارجه آطین دیدی توت‌توت   بوایکی لعین اوبی‌کا قویدی اوت
هلاك‌بولدی جون تبرامای اورنیدین   آقیب‌قانی‌هم [1]) آغزی‌هم‌بورنیدین
اودارین لعین برله ساغلادای   بو ایکی لعین برلَه نجند خطای [2])
توکاتیب لعین‌لارنی قالمای کمان   خوجام‌شاخ شبو ساری بولدی روان
که‌مینك‌ایکی‌یوز آطنی جون‌آلدیلار   هر آدم بر آطنی توتوب مندیلار
که لشکر قولیغه سنان‌لار آلیب   خَروش‌ایلادی‌شاخ شبوغه کلیب [3])
دلاورلار آنداغ خروش ایلادی   قزان قایناغاندك که جوش ایلادی
دمی تیغ خنجـر یتیب تاهوا   تمیب قانی جیحونغه بردی صدا
سنان درازدا آلیب جانینی   تاش اوستنك‌صفت‌آقتوروب‌قانینی
تمام کفریلارنی هلاك ایلادی   که فرزندلارین دردناك ایلادی
خوجام‌لار یانیب فتح نصرت بله   کلیب [4]) توشتی خانیغه عزت بله

القصه امیر عبد رسل بیك دریانینك اول یوزیدا کی کنت‌لار نینك سردارلاری توقنك بیك آق قوزی بیك دانیال بیك موسیار بیکلارکا نامه ایبارکانی بوسردارلارشیبه [5]) وقالماقلاربله‌جنك قیلغانی

بو اول نامه دور کم بنام خدا   نبیٌّ ولی بـزکا دور رهنما

(1) Въ другомъ экземплярѣ: جون
(2) ——— هلاك بولدی اول جایده نجند خطای
(3) ——— یتیب
(4) ——— یانیب
(5) ——— برله

که‌بعد ایشتکیل، ایا شیر دل   شیبه خلقی‌نی ایله خوار وذلیل
ایا توقنك بیك سعادت شعار   بولونك نامه یتکاج بو اسلامغه یار
ینه آق قوزی دانیال موسیار   بو اوج بیك ایرور کارکر کاردار
اوجی اوج بولك لشکرینی آلیب   شیبه قلعه‌سینی احاطه قیلیب
اکر جقسه کفّار باشینی اوزونك   ویا جمله‌نی دین آرا کیرکوزونك
قیلب شه سوزین نامه ابجره تمام   سونکیدین دیدی الدّعا والسّلام
بونامه یتیب توقنك بیك‌کا تیز   بوکنت‌لار ابجیکا توشیب رسته خیز
توره توقنك [1]) حکمرانلیـق قیلیب   که‌مینك ایکی‌یوزلشکرینی یغیب
مونکا آق‌قوزی بیك‌نی سردار انیب   تخی موسیار دانیال‌نی قتیب
شیبه شهری‌خوجه کیرزورغان صمون   شیبه خلقی قورقوبکه بولدی جنون
دار نامتوکه شونکقار کتمن ایلی   که غالجات دولانو خونه‌خای بلی
ایکی‌بوغرانینك‌خلقی فوج‌فوج کلیب   شیبه قلعه‌سینی احاطه قیلیب
که‌مؤمین وکفار قیلیب طرفه جنك   بری برکا آتیشتی تیری خدنك
که‌مؤمین‌شیبه [2]) اوزره غالیب‌بولوب   شیبه آیماقی بارجه مغلوب بولوب
اوزین قلعه‌سیغه سولاندی اوزی   بسی وهمناك بولدی اوغول قزی
بوطی آلدیدا باش‌لارینی آجیب   قیلب کیریه باشیغه تفراق سچیب
تولوب لاعلاج قلعه‌سین قیلدی بند   بلا ماری کفارنی قیلدی کزند
جاغوسنای وقاینوق قوغونجی ایلی   شره باغ جریکی وپهلوان‌لاری
که آلته صمون‌نی کلیب قورشادی   کوروب کفری آیماقی‌کوب غم یدی
که کفار صمون‌لار آرا بولدی بند   که‌افیون صوبی بولدی کفارغه قند
کورونك مولوی شیخ یوسف ولی   مزاریداکی شیخ جاروب‌لاری

(1) Въ другомъ экземплярѣ: توقنك
(2) ——— علو

قیاده خطای‌لار تمام‌لار آطلانور | خطای(¹) بزکا کوب بدگمانلیق قیلور
بو سوزنی دیدی حاکمی کاردار | ایشیتکان قلیب کیرئه زار زار
تمام آلدی ایلکیکا آلات جنك | سنان دراز تیغ تیری خدنك
شتاب برله آطلاندی اعداسیان | که دروازه مشرق‌غه بولدی روان
که تاریخی نبی‌غه هزار دو صد | یته سکسن ایردی بفضل احد
بلی ایردی تونغوز دیدی بعضی اوی | نمه بولسه بولسون تالاشینك‌نی قوی
جمادی الاوّل‌نینك اون ایکی‌سی | عشا سونکیدین جمعه‌نینك کیچه‌سی
قرق یاش‌دا ایردی امیری زمان | جرای قزیل گل جهان پهلوان
دیب الله اکبر یزدان پاك | منم دردناك منم سینه چاك
منم ناصرالدین سری عالمان | منم شوکت آخون‌که مفتی زمان
منم نام احمد خزانه‌چی بیك | که اسحاق حکمی روانه‌چی بیك
اولوغ‌لار آتینی عیان ایلاشیب | تمام اصل نسلین بیان ایلاشیب
غضب برله جون‌نعره هالار جکیب | خطای(²) باشیغه تیغ برّا سالیب
بولوب هر بر اسلامی مست نبوه‌دك | خطایلار بولوب اهریمن دیوه‌دك
جکاجاك خنجر شفا شاف تیغ | که دلّال مرکی بولوب کوب قزیغ
که یاغدوردیمو تیر مرکی بلوت | ویا توشتی بولغای نیستانغه اوت
ویا بر سروك یلقی‌غه تکدی شیر | ویا شیر برله توتوشتی دلیر
غضب‌لیك شغال کردیمو قوی آرا | ویا زال زر قیلدیمو ما جرا
بو نوع ماجرا بولدیلار بیکمان | که جیحون اریقی صفت آقتی قان
اقیب قان تفراق حجر بولدی قان | حجردین که ساچراب شجر بولدی قان
کندرلار قزیل تام دوکان قیب قزیل | خطایلار هلاك بولدی خوار ذلیل

(¹) Въ другомъ экземплярѣ: علو
(²) ——— عدو

که آخر خطایلار آجیشیب زبان | تربك قالغانی دیبدیلار الامان
همه دین اسلامنی قیلدی قبول | تخی کردنیکا کوتاردی حصول
که مؤمن آلیب اولجه‌نی بیشمار | که آدم باشیغه تغارو تغار
بودنك‌نینك اشینی سرنجام اتیب | بیاندای ساری یوردیلار یوزلانیب

القصه امیر عبد رسل بیك هر طرفکا نامه‌لار فرا کنده قیلغانی ملا شمس‌الدّین خلفم احمد خواجام خان‌لار امیرنینك نامه‌سیدین اطلاع بولوب یماتوغه باریب اوداریننی ساغلادای‌نی هلاك قیلب برمینك ایکی یوز آطنی آجراتیب آلغانی

ایا عندلب نغمه ساز قیل | اوداربن هلاکینی آغاز قیل
کونی جانکجون امبال (¹ بوایکی لعین | اوداربن‌غه‌ایدیکه تورغوت بارینك
تورغوت‌خانیدین ایکی‌مینك آط آلیب | منکا تافشوروت‌سزکه تیزتون کلیب
اوداربن خطای برله ساغلادای | بو ایکی لعین برله نجند خطای
تورغوت خانی ساریغه بولدی روان | یتیب خانغه بوسوزنی قیلدی بیان
که مینك ایکی‌یوز آطنی خان بردیلار | که حایداب یماتو تیب کلدیلار
دیدی ایکی کون موندا آرام آلای | که آرام آلیب بعده آندین بارای
مونی آنکلادی عبد رسل دلیر | ندورکم دلیر جون ایدی نره شیر
که برنامه یازدیکه خلفم‌غه تیز | دیدی تیز یماتو ساری بارینکیز
احمد خان خوجام برله لشکر آلیب | اوداربن بیله ساغلادایغه یتیب
که آندا باریب مردلیك کورکوزونك | بو ایکی لعین‌نینك باشینی اوزونك

(¹ Въ другомъ экземплярѣ: امبان

نهاراولدی هم چقتی خورشید تاب   عدو قانی ساچماققه ایلاب شتاب
چقیب تختی اوزره امیری زمان   اکابرلارینی یغیب بیکمان
که کلتوردی تونکانی‌لارنی تمام   یغیلدی بواورداغه از خاص عام
امیری زمانه تکلّم توزوب   که تونکانی‌لار ساریغه یوز اوروب
امیر ایدی ای اهلی تونکانی‌لار   گرفتار محنت دل افکاره لار
یغیب لشکریم کلتورای برتمن   که هر برسیدور رُستمی تهمتن
اوزوم اشکریکا اوزوم باش بولای   بولشکر بیله سیزکا یولداش بولای
که سیزلاردا دور دین آین چالا   تلینکلار سوچوکدور دلینکلار آلا
تمامینک ایرور عهده بوزماققه تیز   بونوع فعلینکزدین یمان قورقامیز
بو بد فعلینکزلارغه توبه قیلنک   کونکل‌لارنی صاف ایلاب آندین کلینک
ایشیتی بو سوزلارنی تونکان همه   ایچیکا توشیب خوفدین زمزمه
امیرنینک آیاغین توتوب(۱) یغلاشیب   باشینی اوروب یر جهان تیغلاشیب

تونکانی‌لارنینک جوابی

ایا نیک افعال شاهی جهان(۲)   قچان سیزکا بز ایلاسک بد گمان
همه‌میزنی تنکریم هلاک ایلاکای   جهاندین که بیزلارنی پاک ایلاکای

امیرعبدرسل(۳) بیکنینک ایتقانی

سوزونک راست بولسه قلینک‌لارقسم   قیلب دلنی نرم کوزونکلارنی نم
منم راست کونکلومدا قول ایلاین   سنکا یاراولوب دفع حول ایلاین

---

(۱) Въ другомъ экземплярѣ: قوچوب
(۲) ———————— زمان
(۳) ———————— امیرنینک ایتقانی

تونکانی‌لارنینک(۱) جوابی

کلامِ خدانی باشیغه توتوب   که برجام قسمنی دوغابدک یوتوب
دیدی بز غریب‌لارغه سیز شاه اولونک   تمام حالیمیزدین که آگاه اولونک
که تختی عدالت‌دا ایلاب مقیم   سریری شجاعت اوزره مستقیم
کمشاه‌لیق سریریله بوی کورکوزونک   یمانلیق‌نی قیلساق باشیمیز اوزونک

امیرنینک تکلّم سورکانی

بیلورمن که یوق سیزدا بوی وفا   وفا اورنیغه(۲) ایلاکای سیز جفا
که تنکلیک زماندا منکا یالباریب   وفانی بوزارسیز کین قایتاریب

تونکانی‌لارنینک جوابی

قسم بخداوند کونُ مکان   آنینک قدرتیدا ایرور انس جان
بو وقتیدا سیزنی توتوب رهنما   قیلورمیز که آخر اوزومیزکا شاه
امیری زمان بوسوزین چون دیدی   بولار حیله‌سینی امیر بیلمدی
که هشتاد کنت‌لارکا نامه قتیب   حسن حسین بیک‌لاردین یورکوزوب
که برلحظه‌دا لشکرین راسلادی   امیرهم جهادغه بلین باغلادی
امیر ایدی تیز تون بشی جمعه‌دا   که شب‌خون اورالین که بولمحه دا
که یوقسه بوایش بولغوسی دور یمان   خطای(۳) لشکری کوب ایرور بیکمان
اودارین تورغوت خانی ساری بارور   که مینک ایکی یوز بخشی آط کلتورور
که اوّل بوکون قیلماساق بیز سوقوش   بونورغون خطای بزکا قیلغای توروش

---

(۱) Въ другомъ экземплярѣ: تونکانی‌لار جوابی
(۲) ———————— اورتیدا
(۳) ———————— عدو

بنه کفری اسلامغه قصد ایلادی بریب خمر لشکرنی مست ایلادی

القصه اوزکا شهرلارنینك تونکانلاری صاندوخوزاداکی تونکانلارنی خطای جریکی اولتورکان خبرنی[1] ایشتیب جان قورقونچی دین وهمه اتیب امیرعبدرسل بیكلیککا یالبارغانی وامیر عبدرسل بیك بولارغه ترحّم قیلب برتمن لشکر براه تونکانیلارغه یارمندچلیك برکانی

کونیغولجه تونکانلاری جونكلاری عاشورخنجه آخون صفت اونكلاری

که اسماعیل آخون که[2] یعقوبهلار عبدرسل حاکیم بیكسری کلدیلار

کریب اورداغه یغلاشیب زارزار توکوب یاشنی چون ابرِ نوبهار

تمام یغلاشیب دیدی ای‌نیك ذات خداوند کارینکغه برسون مراد

که برلارنی مانجو کلیب جافغودك قیلب تیرنی باران اوق آتقودك

خطایدین‌کلیب برکا نورغون جریك هلاك ایلامیش[3] قویمغایلار تریك

که بزخسته دللارغه سیز یار اولونك بونوع قانیغ ایشلاردا دلدار اولونك

دیدی اوشبو سوز حاکمی کاردار خدا یار بولسونکه برلار چه کار

ولی قاضی آخونلوغومدین سورای نهنوع ایشنی بویرورمن آنداغ قیلای

بوکونکیچه سیزاستراحت قلینك که‌راحت آلیب ایرته‌لیككا کلینك

بوسوزنی ایشتیب تمام یاندیلار هراویلوك اویدا امان قوندیلار

کیچه اوخلامای خطمه قرآن اوقوب خطای لشکریدین بسی قورقوشوب

(1) Въ другомъ экземпляръ: شهرلارنینك تونکانلاری بوخبرنی

(2) ——— нѣтъ که

(3) ——— ایلاکای

که پُردللاری جنك یراغین قلیب که بیدللاری غمدا باشین قتیب

که آخر توکل خداغه قیلب تمامی یوزین قبله کاغه قیلب

تمام قویدیلار[1] خواب راحتکا باش ولی یرکا تم تم توشار ایردی یاش

مع القصه عبدرسل بیك حاکیم بوبیك[2] برکاحاکیم بز ایردوك ندیم

کیچه جرلانیب قاضی آخوننی تیز بو آخونلوغوم ایردی صاحب تمیز

که اسم ایدی ناصرالدین دلیر ضخامتدا رستم شجاعتدا شیر

بو آخونلوغوم کلدی[3] تیز اورداغه حاکیم بیكمو هم چقتی تیز آلدیغه

محاضر اوچون سالدی[4] دستورهخان قیوب ناز نعمت یمیش برله نان

که بعداز محاضر امیر توردیلار بو تونکانیلار عرضنی قیلدیلار

ایشتیب بولوب آخونوم کل صفت تکلّمغه تیل آچتی بلبل صفت

دیدی ای‌شهاعمرونك اولسون اوزون تخی دولتینك هم عدددین فزون

بو تونکانیلارغه مدام یار اولونك که عنقا مثالیچه دلدار اولونك

بوبیچاره لارغه ترحم قیلینك خدا اندریده غازیلیقنی آلینك

که اکثر صوابلارغزات اوزرهدور بودون دولتیغه که بولمانك غرور

که جهد قیلب تیز اسلام آچینك که تیغ برله دوشمن قانینی ساچینك

که فتوی بو دور ای شهی کاردار بولور سیز دو عالم ارا کامکار

بوقسمی دیدی قاضی[5] آخون دلیر قبول ایلادی شاه صاحب سریر

که‌فتوای بریب بارچه آخون همه که اسلام آچورغه قیلب دعدغه

(1) Въ другомъ экземпляръ: تمامی قویوب خاب

(2) ——— بو شه

(3) ——— کلیب

(4) ——— سالدوروب استه

(5) ——— اعلم

خرد قمری‌سی آندا کوکو دیکای   نه کوکو دیکای بلکه هوهو دیکای
تمام درد منلی ایشتکای مونی   کوزیدین آقیزغای جکر قانینی
برونینک بولوبدور آتاسی شهید   بولوب بعضه‌لارنینک بلاسی شهید
برو آین‌یلب دور قرینداشیدین   که‌جاندین عزیرراق کوکالداشیدین
ایشتسا دلی تیز پاره بولور   نه پاره بولور بلکه پاره بولور
تضرع قیلاشوب دعا ایلاکای   دعاسینی تنکریم روا ایلاکای
که روح شهیدان همه شاد اولور   دعا قیلغوچی غمدین آزاد اولور
اکر بولسه بو قلغه فضل احد   پیریم مولوی برکا قیلسه مدد
ایلانینک جهادینی نظم ایلاین   کلستان نظمیدا بزم ایلاین
اوقولسا بو اشعار مجلس آرا   امیدیم بو دور برکا قیلسه دعا
دعاسین خداوند قیلسه قبول   که شاید وصالیغه بولسام وصول
امیدیم چراغی ینار دائما   بولور روح نکاور اوزره قائیما
غرض غازیلارنی بیان ایلاماك   جهادینی خلقغه عیان ایلاماك
نه وجهه ایدی بو جهادغه سبب   آنی اوقنورورمن(¹) بیانیمدا دیب
غرض‌دورکه خلقغه اوقولسون دیدیم   ایشتیب بوغمدین قتولسون دیدیم

تمام ایلادی سوزنی ملا بلال
خدا رحمت ایلاب‌که تافسون کمال

ایلا شهریدا بولغان جهادنینک بیانی نظم

ایا عندلب نغمه ساز قیل   ایلانینک جهادینی آغاز قیل
بو ینکلیغ دیدی راوی نکته‌دان   بوسوزلارنی دفتردا قیلدیم بیان
چن‌لونك‌خان‌نینك‌فرزندی‌چاچین‌ایدی   بو چاچین شهی چین ماچین ایدی

(¹) Въ другомъ экземпляръ: بیلدورورمن

مونینك‌اوغلی دوانك‌ایدی چین‌غه‌شاه   آتا اورنیدا بولدی بو پادشاه
بودوانکغه فرزند شنغونك ایدی   که‌یاشی کچیك یوق ایدی جرعتی
مونینك‌تختیدا تونك ژی تافتی قرار   بونونك‌ژی‌لعین قیلدی شنغونك‌نی‌زار
بو عصر یده شاه‌ایردی تونك‌ژی لعین   ایدی کافری ظالمی بد ترین
بو ظالم ایباردیکه بر نامه   ایلا چانکجونیغه که هنکامه
قیتب نامه‌غه اوشبو قسمیدا سوز   سوزیدا بار ایردی غضب‌لیك رموز
بو نامه یتیب کلدی(¹) چانکجونغه تیز   ایشتیب‌مونی‌بولدی کوب رستخیز
که مضمون(²) نامه بو نوع ایردی‌لار   یغی بولدی برلارکا تونکانی‌لار
ایلا شهریده قانچه تونکانی بار   تمام قتل ایلاب چقارغیل دمار
مونی آنکلادی اولتورور بولدی‌لار   که اوتغه یاقیب کویدورور بولدیلار
مونی آنکلادی بارچه تونکانی‌لار   بغایت ملول بولدی بیچاره‌لار
بولارهم کینکاش‌لارقیلب بارچه‌سی   سوزین برقلیبان یمان یخشی‌سی
صاندو خوزانینك بارچه تونکان‌لاری   سپا ورعایا وپهلوان لاری
قیلشیب تمامیکه جوش خروش   که‌چین لشکری برله قیلدی سوقوش
نهایت‌سیز ایردیکه کفار یان   که چیچون آریقی صفت آقتی قان
که‌آخیر توتوب بارچه تونکانی‌نی   رعایالاری برله پهلوانی نی
تمامی مسلمانی قیلدی شهید   قانی برله جنت‌نی قیلدی خرید
که فرزند زن‌نی قلیبان اسیر   رعایا نه قالدی نه صاحب سریر
بو تونکانی لارنی قلیبان تمام   که اوزشهری ساریغه سوردی خرام
که‌چانکجون ایشیتب‌که مسروراولوب   کریب لات زیراغه باشین‌اوروب
چالیب چند روزی طبل شادیان   که بولدیکه تونکانی لاردین امان

(¹) Въ другомъ экземпляръ: ایردی
(²) ———— مضمونی

قیلب[1] کوهری سوزنی من تیزغوچی   تلیمدور بهانه قلم سیرعوچی
که طبعیم یانیش‌سه بیان ایلاین   شهیدلارنینک روحینی شاد ایلاین
اکر بولسه نظمم‌دا سهوه خطا   کرم ایلابان ایلاسون‌لار رها
خطانی قریبان صواب‌نی یازیب   اکر بولسه کونه اوزونراق سیزیب
یمان بیت‌نی نافسا ویا نافسند   اوشل نظم‌نی ایلاسون‌لار کرند
بونظمم کوروب طعنه قیلمانك منکا   برو طعنه ایتور که شاید سنکا
ایا ناظمی سوزنی قیلمه دراز   قیلب مختصر باشقه سوز ایلا باز
ایشینکان خلایق ملال اولماسون   اوقوغان کشی‌لار مولال اولماسون

القصه ایله شهری قایسی خاندین قیو خانغه قالیب‌دور قایسی خان‌نینک زمانه‌سیدا[2] بوغولجه اباد بولوب قایسی خان‌نینک وقتیدا بوزولوب‌دور آنینک بیانی نظم

بدا ایلادیم تنکری اسمی بیلان   که برنکته کیم نظم رسمی بیلان
خرد مندلاردین بو ینکلیغ مقال   که من آنکلاب ایردیم آنی بی ملال
بو مضموندا ایردی مقالات‌لاری   بیانغه کتورکان روایات‌لاری
که راوی روایت[3] دا موندداغ دیدی   ایلا شهری [4] حجّازغه طابع ایدی
که آندین کین اوتی دیب نچه خان   بقا ساریغه بارچه بولمیش روان
ایلاغه بولوب بعده قونکناجی شاه   نچه یل یوروب جون بوهم توتّی راه
که آندین اموری ثناغه قالیب   مونی نوتقالی خان خوجام‌لار کلیب

(1) Въ другомъ экземплярѣ: بولوب
(2) ——— خان‌نینک وقتیدا آباد بولوب
(3) ——— روایات
(4) ——— حجّاج

ایلاشهریده الته یردا سوقوش[1]   اموری ثنا برله قیلمیش [2] اوروش
بولار هم جهاندین کیتب دور تنجی   همه بر بر آرقه اوتوبدور تنجی
که‌چن‌اونك دیکان خان زمانه‌یتیب   ایلا شهریغه نچه کوچمن جقیب
کوچار برله آقسو شایار بایدین   که یارکند کاشقر ختن ساریدین
کوچوب بارچه آدم ایلاغه کلیب   که آباد قیلب‌دور زمین‌نی تریب
او دمدین بو دمغه که یوز نچه‌یل   که خاقانغه خدمت قیلب مونجه یل
قیلب کفری مؤمن‌غه ظلم ستم   آلیب آرقه بغدای قوناق درم
که حدّین اشیب کفریلار ظلم‌بسی   خطایدین جفالارکوروب خلق بسی
مدام نقره زرلار آلیب بایدین   که تارتیب آلیب بای‌لار تابی‌دین
فقیرلار اولوم‌نی کوروب یخشراق   سپالار فقیرنی اوروب کوب تیاق
خطای‌لار بوقسمیده ایلاب ستم   بلاسینی ساتیب آلورلار درم
جیدالای بو کفارلار ظلم غه   رعایا جیدالای تیاق غولدی‌غه
حصولغه ساتیب یخشی فرزندنی   که جاندین عزیزراق جگر بندنی
جیدالای رعیت خطای ظلمیغه[3]   یاغی بولدی آخر آلیب زوریغه
یوروب بو بلال بوجهاد[4] ایچره کوب   فتیب‌دفتری ایچره آلدی کوروب
که نصرت وفتح خدادین تیلب   که نظم قیلب نصرنی روزه شب
کیل ای ساقیا می بیله جام توت   بلال تویغونچه ایچسه هم یانه توت
بومیٔ نشهٔ سیدین کونکل آچلیب   خرد غنچه‌سی هر طرف ساچلیب
لسان بلبلی آندا قیلغای نوا   نوا تورزکالی کونه کونه صدا

(1) Въ другомъ экземплярѣ: اورروش
(2) ——— سوقوش
(3) ——— جوریغه
(4) ——— بو بلالی جهاد

هزار رستمی بولسه اسفند یار علی ایلکیده بولدیلار خوار(1) زار
علی شیر کرّار حیدر ایرور صفاتی آنینك فتح خیبر ایرور
ینه اول امامان حسن حسین علی زهره‌دیغه ایدی نور عین
بولار فضلیغه بس ایرور بو دلیل که تبراکی کهواره‌سین جبرئیل
اون ایکی امام بارچه آلِ علی تمامه‌سیدور دریّاکی علی
بولار آل دین بولسه از خاص عام بو ناظم دیدی الدّعا والسّلام

در بیان عذر نامه بو فقیر بی‌بضاعت

وحقیر بی‌استطاعت ناظم اوزی‌نینك ترکلکی‌نی ودوست‌لارنینك ساجیلغان سوزلارنی نظم قاعده‌سی بله(2) جمع قیلیب قریماققه قیلغان دلالتی‌نی اظهار قیلماقی

نظم

اوزوم آدمیلار فقیری ایدیم فقیر نه دیماکدور حقیری ایدیم
اوایلدا یوردوم یمان‌لار بله خرابات ایجره جوان‌لار بله
نه انکلیمدا تون بار نه ایلکیمدا ذر خدا خوفیدین تاپماین هیچ خبر
بو قسمی اوتوب عمریمز نچه یل خلایق آرا نچه (3) خوار (4) وذلیل
ولی قیلدی حق خط توتوماق عطا که اوّلغی حالیم بولوبدور رها
بولوب کاه کاه نظم قیلماق ایشیم محب‌لار(5) بله بزم قیلماق ایشیم
بنا کاه یولوقتی که بر نچه دوست بولار دوسلوقی بزکا ایردی دروست
بولاردین بریسی علی نام ایدی قیاب عذر بسیار بو قسمی دیدی

(1) Въ другомъ экземпларѣ: خار
(2) ——— برله
(3) ——— انچه
(4) ——— خار
(5) ——— محب

ایا ناظمی آنکلاسانك بار سوزوم قریندایش‌دین آرتوق سنکا‌من اوزوم
ایلانینك جهادینی نظم ایلاسنك کلستان(1) نظمیده بزم ایلاسنك
جهان صفحه‌سیده قالور آتیمیز اوقور انجمن‌لاردا اولادیمیز
اوقوب روحمیزغه دعا ایلاکای دعاسینی تنکریم روا ایلاکای
که بزدین بو قصه قالور یادکار که یاد نامه قالغای تلیم روزکار
که روحی شهیدلارنی شاد ایلانکیز جهادینی نظم ابیات ایلانکیز
خیالنی بیلدیم دیدیم ای علی منکا سن ایرورسن کلستان کلی
بهانه قیلیب من دیدیم ای محیب(2) بو ایشقه بولا آلماغایمن قریب
قیلا آلغالی منکه ملا ایماس که سوز قدرنی بلمکای هیچکس
اوقور بولسه‌لار عام ایله خاص‌لار ایشتسا سوزوم چونك کچیك ناس‌لار
قسندیلار بولغایکه یا بولغای قولاقیغه آلغایکه (3) یا آلماغای
تمامی محب‌لار(4) دیدی نظم قیل اشینك نه ایرور نظم قیلماقنی بیل
تولا سوزلادی من بولوب ناعلاج دیدم من قیلای تنکری برسه رواج
دیدیم خوب بولور ای محیب باخرد قیلای مولوی بزکا قیلسه مدد
تولا خلق دیکاندین که من بی‌خرد که جهرم بو اندیشه‌دین بولدی زرد
دایمغه توشیب نظم قیلماق هوس که ملا ارا من ایدیم مثلی خس
باشیمغه توشیب قای تاغیچه غم قیلیب نچه تضرینی بر برغه ضم
بولانیب پیریم مولوی جامیغه قدم قریدوم آخیر بو هنکامه‌غه
که جاری بولوب تیل بفضل احد پیریم مولوی قیلدی بولغای مدد

(1) Въ другомъ экземпларѣ: کلستانی
(2) ——— محب
(3) ——— آلغای یا
(4) ——— محب

بروی آنینك عشقیدا زار ایتب　کدالار کبی ایشکیده خوار[1] ایتب
مدام وصل یادیدا آه‌لار اوروب　دلینی آنینك عشقیده کویدروب
بروی قیلب خلق آرا پاده شاه[2]　بروی غنی وبروی کدا
بروی صغیر بروی کبیر　بروی عزیز بروی حقیر
بروی توانا برو عیب ناك　بروی توتوب شاد برو درد ناك
بروی عبادت‌دا قابل ایتب　بروسینی فسقی‌غه مایل ایتب
غرض جمله اظهار قدرت درور　تمامیکه شامل حکمت درور

خدایا نزار اتمه بو زارنی[3]
بلال بی تمیز زار اوّاره‌نی

فی نعت نبینا صلی الله علیه وسلم

عددسیز درود خوجه لولاك‌غه　حبیبی خدا تاج افلاك‌غه
محمد خدانینك حبیبی درور　کنه آغریغی‌نینك طبیبی‌درور
که عرش‌العظیم‌نینك که تاجی رسول　تمام انبیالار رواجی رسول
که خاص‌لار دلی افتابی رسول　علوم اهلی‌نینك ماهتابی رسول
بولوب قاب قوسین مکانی رسول　تمام معرفت‌نینك که کانی رسول
یتیم بیوه‌لارنینك آتاسی رسول　تمام کمرهان رهنماسی رسول
تمام امتی‌کا شفیعی رسول　که صاحب مقام‌لار رفیعی رسول
سخاوت ایلی‌نینك کریمی رسول　که حق باره‌کاهی حریمی رسول
نبی‌لار دلی‌نینك سروری رسول　ولی‌لار دلی‌نینك حضوری[4] رسول

---

(1) Въ другомъ экземплярѣ: خار
(2) ——— پادشاه
(3) ——— زاری‌نی
(4) ——— نبی‌نینك که نوری رسول

محمدنی کانورمسه دهره ارا　اوزین آشکار قیلماس ایردی خدا
همه هستی احمد طُفَیْلی ایرور　تنجی ایکی عالم هویلی درور
ابا بکر احمدکا مونس ایدی　حقیقت‌دا هر ایکو بر جنس ایدی
رسولغه بولوبان مدام همنشین　که احمدکا بولدی همه‌دین یقین
قریب‌لار قریبی ابا بکر دور　حبیب‌لار حبیبی ابا بکر دور
که تصدیق ایلاب برای[1] خدا　رسولغه قیلب مال جانین فدا
قیلب جفت محمدکا فرزندینی　نه فرزندی‌دور کم جکر بندینی
اتابان ابا بکرنی یاری غار　کلامیدا یاد ایلادی بیربار
رسولغه بولوب یار دوّم عمر　بریب مجتهدلار بو نوعی خبر
رسولغه عمر بولماسا ایردی یار　همان بولماس ایردی بو دین آشکار
بولوب دین اسلام جراغی عمر　کونکل‌لار کوزی‌نینك فراغی عمر
صحابه آرا مثلی تاجی عمر　ایرور دین اسلام رواجی عمر
عدالت کلستانی‌نینك[2] برکلی　رسول کل ایدی بو ایدی بلبلی
تنجی یار سیومی عثمان ایدی　حیانینك کلی نوری فرقان ایدی
کلامی مجیدینی جمع انکوچی　خدا یادیدا کوزنی نم انکوچی
بولوب ایکی نور اوشبو ایرکا بهم　صحابه آرا بولدی کوب محترم
حیا کانی‌نینك اول ایدی جوهری　وفا صدفی‌نینك ایدی گوهری
که تورتونجی یاری ایدیلار علی　سخا وکرم‌لیك بهادر ولی
که معراج تونیده بولوب امری‌حق　رسولی خداغه بولوب هم طبق
نه خوش فضل بولمش زهراغه جفت　علی فضل ظاهر ایماس‌دور نهفت

---

(1) Въ другомъ экземплярѣ: برایی
(2) ——— کلستانی ایجره کلی

بسم الله الرحمن الرحیم

ثنا للخداوند ذو الجلال   ایرور مالك الملك آنكا یوق زوال
دو عالمنینك ملکیغه مالك ایرور   همه ذی نفسلارغه خالق ایرور
عدمدین دو عالمنی پیدا قیلب   اوزین قدرتینی هویدا قیلب
بو توقوز فلكنی معلّق ایتب   زمیننی بو قسمی مطبّق ایتب
فلك اوزره انجمنی پیدا قیلب   سچكلار زمین اوزره احیا قیلب
كه اظهار ایتب(1) كونه كون قدرتین   دوام كورسانیب رنك برنك صنعتین
داغی ایلادی تورت عناصر پدید   قیلبدور برینی بری برله ضد
شمال برله تفراق اوت برله سو   زیاده كم اولماس بو توردین برو
عناصردا آدمنی پیدا ایتب   ذریات آدم هویدا ایتب
آنكا بردی حق طرفه احسن جمال   قدی قامت. ایچره قیلب پركمال
عطا قیلدی اوز نوریدین جان انكا   كه الطاف ایتب نور ایمان آنكا
كه باشدین آیاغین قیلب محض نور   تمام انبیاء تاقتی آندین ظهور
تمام اسملارنی آنكا بیلدوروب   ملائكلارینی سجود قیلدوروب
آنكا حق خلافت كرم ایلادی   ذریاتینی محترم ایلادی
ذاقیب شیصت(2) نبی برله ادریس مراد   بلا آنی دین نوحغه بردی نجاد
كه صالح دعاسین قیلب مستجاب   قیلب ناقة اللهغه تاشنی حجاب
عریز ایلاماككا آنی بیرو بار   چقیب سنكی دین ناقه نقش دار
خلیلیغه آتشنی كلذار ایتب   كه فرزندیغه ذبح اظهار ایتب

(1) Въ другомъ экземплярѣ: قیلب
(2) ―――――――― ششت

كه یعقوبنی حق قیلبدی یوسفكا زار   آنی مصریدا ایلادی تاجدار
خدا بردی موسیغه چوبدین عصا   عدوغه عصانی قیلب آژدها
كه لوط نبی قومنی در سحر   خدا جملهنی قیلدی زیرو زبر
یونسغه بریب ماهی بطنیدا جاه   سكندرنی قیلدی جهان ایچره شاه
كه داود قولیدا تمور بولدی موم   خدا یادی برله قیلب ترك نوم
سلیمانغه بردی خدا بر نكین   ایدی تحت فرمانیدا انس جین
كه خدمت قیلور كونك وخوش وطیور   سحاب برله باد اژدها مار مار
بلا صدو بستدا آتا در جهل   بوقسمیدا قیلمیش كه نعم الوكیل
بروغه بریب بال طیر انتوروب   برونی جهان ایچره سیر انتوروب
برونی چقاردی فلك آوجیغه   برونی قیلب بند غضب موجیغه
بورون شاه لولاكنی ایلاب یتیم   آنكا قیلدی شهلارنی بعد از ندیم
فلك اوزره قیدا قیلب مهرنی   یاروتوب آنینك برله بو دهرهنی
كیچه ظلماتین یاروتّی قمر   جنابیدا دور لعل گوهر حجر
جهان ایچره قیدا قیلب تاغلار   بیابان دور یا قموغ باغ لار
كه هر امریده اوزی قادر درور   كه هر جایدا حاضر ناظر درور
پدیدناپدید بارچهنی بیلكای (1) اول   كونكلدا نه كچسا آنی بیلكای اول
ملك برله آدمنی اعزاز (2) ایتب   ملكنی عبادتدا ممتاز ایتب
بشركا عطا ایلابان نعمتین   همه خلقیدین (3) آرتوروب زینتین
سرافراز ایتب خلق اخلاق ایله   فریفته قیلب ملك املاك ایله
برین حمد ایتماقغه كویا قیلب   برینی بریسیغه شیدا قیلب
برینی قیلب گل كبی تازه روی   لطافت ارا نیك روی نیكخوی

(1) Въ другомъ экземплярѣ: كوركای
(2) ―――――――― اغزار
(3) ―――――――― خلقدین

كتاب غزات در ملك جين

بوكتاب باصمه سنه رخصت بيرلدى ٦ نچى ايبون ١٨٧٦ نچى
يلده ***

بوكتاب قزان اونيو يرستيتى ننك طبع خانه سنده باصمه اولنمشدر
١٨٧٧ نچى يلده ***

30

كتاب

غزات در ملك چين

تاليف

ملا بلال بن ملا يوسف الناظم